

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 572

Poznań, sobota dnia 12 grudnia 1931

Rok XXVI

Wzorem ukazu

Na drugiej stronie znajdują Czytelnicy mowę posła Winiarskiego, wygłoszoną w czwartek w plenum Sejmu przeciwko projektowi rządowemu nowej ustawy o zgromadzeniach.

Sluszenie mówca podkreślił, że obóz nasz jest przeciwny nadużywaniu swobody zgromadzeń, jak wogóle nadużywaniu jakichkolwiek praw obywatelskich. Tak samo jednakowoż musimy walczyć projekt, który poprostu uniemożliwia normalne życie zgromadzeń.

Powtarzamy: normalne życie, bo niech się nikt nie ludzi, że życie da się spędzić. Życie — to żywioł; życie — to jak prąd wody: zamkniesz mu drogę naturalnego jego upływu, znajdzie sobie inną. Ponieważ właśnie jesteśmy zwolennikami normalnego, lecz w karby prawne ujętego, biegu życia, dlatego przeciwstawiamy się projektowi, przedłożonemu przez ministra Pierackiego Sejmowi.

Projekt ten jest niczym innym, jak przerobką „ukazu najwyższego do Senatu Rządzącego o tymczasowych przepisach o zebraniach” z dn. 4 marca 1906 roku, a więc ukazu z czasów Rosji carskiej. Jakżeż został przerobiony carski ukaz sprzed lat 25 w projekcie obecnego rządu polskiego?

1) Art. 1 ukazu carskiego, poprzedzający na stwierdzeniu, że „zebrania, nie uważane za publiczne, mają być pozwolone bez powiadamiania i zgody władzy rządowej” został w art. 20 projektu uzupełniony.

W punkcie 2 projektu rządu obecnego zawiera uprawnienie policji do wkroczenia i na te zebrania, w razie jeżeli policja poweźmie wiadomości, że zebranie przekroczy granice ustawowe; punkt 3-ci tego artykułu uprawnia policję do rozwiązania zebrania.

To jest pierwsza „zdobycz” projektu obecnego.

2) W uzasadnieniu do artykułu 9 projektu mówi się wyraźnie o tem, że ocena, czy dane zgromadzenie zagraża porządkowi, należy do swobodnej oceny władzy administracyjnej, decydującej o rozwiązaniu zgromadzenia.

Postanowienia tego nie zawierał art. 12 ukazu carskiego, który wymieniał w pięciu punktach szczegółowo objętych wne powody, uprawniające władzę administracyjną do rozwiązania zgromadzenia.

3) Art. 18 projektu obecnego wymaga, ażeby wszystkie osoby obecne na zebraniu były znane jednej osobie: przewodniczącemu. W razie, jeśli warunek ten nie jest spełniony, policja ma prawo w myśl art. 20 rozwiązać zebranie, chociażby było zupełnie legalne, zarówno co do swego celu jak i przebiegu.

Art. 2 ukazu pozwalał, ażeby zebrania były organizowane przez grono inicjatorów, czy organizatorów. Wystarczyło, że obecni znani są jednej z tych osób, ażeby zebranie uważane było za niepubliczne.

4) Sankcje karne, przewidziane w art. 25 obecnego projektu (3 mies. i 3.000 złotych) znajdują się wprawdzie i w u-

Port gdański zamknięty dla statków polskich

Orzeczenie trybunału haskiego ma znaczenie polityczne, a nie praktyczne

Haga, 12. 12. (Tel. wł.). Jak już donosiliśmy, trybunał haski zdecydował 11 głosami przeciwko 3, przychylić się do stanowiska gdańskiego i nie przyznać Polsce prawa do używania portu gdańskiego. Przeciw takiej decyzji głosowali Urrutti, Rostworowski i Fromageot. Dwaj ostatni złożyli votum separatum.

W motywach trybunał podkreśla, że z decyzji Rady Ligi wynika, iż przywiązywała ona duże praktyczne znaczenie dla przyznania Polsce tego prawa. Trybunał nie uważa się jednak za kompetentny do wypowiedzenia się w kwestji praktycznej konieczności przyznania Polsce tej prerogatywy.

Rada Ligi Narodów zajmie się wy-

rokiem trybunału na nowej sesji styczniowej.

Gdynia, 12. 12. (Tel. wł.) Orzeczenie trybunału haskiego, odrzucające uprawnienie Polski do portu datche w Gdańsku, wywołało tutaj wielkie oburzenie.

Decydujące sfery w marynarce wojennej wyrażają pogląd, że orzeczenie haskie ma znaczenie polityczne, a nie praktyczne. Dalej są zdania, że Polska zmuszona jest teraz automatycznie do intensywniej rozbudowy portu wojennego w Gdyni, szczególnie do wzniesienia wielkich doków, których nie posiada i które są konieczne do reparowania i remontowania okrętów na miejscu. (S. B.)

Przyczynkiem do „wielkiego” zjazdu „sanacyjnej” młodzieży „akademickiej”

Na zjazd zawieziono 50 uczniów szkoły średniej w Gdyni

Gdynia, 12. 12. (Tel. wł.). — Jak wiadomo, ubiegłej niedzieli odbył się w Warszawie zjazd młodzieży akademickiej, którą ściągnięto do stolicy celem rozbiicia narodowych organizacji studenckich.

Najwidoczniej zabrakło chętnych w szeregach akademickich, bo w sobotę, w Wilje zjazdu, przyszyli do Gdyni pieniądze i rozkaz, aby na zjazd wydele-

gować 50 uczniów Państwowej Szkoły Morskiej, mimo, że instytucja ta jest na prawach szkoły średniej. Uczniowie Szkoły Morskiej pojechali tem chętniej za darmo do Warszawy ze urocznicami, które nałożył na nich za pewne wykroczenia minister przemysłu i handlu. Zresztą był rozkaz. (S. B.)

Polityka kredytowa Francji

Pożyczka dla Węgier, Jugosławji i Czechosłowacji — Kontrola parlamentu

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) — Korespondent „Kurjera Warszawskiego” podaje następujące informacje:

Komisja finansowa izby deputowanych wezwała premiera Laval'a i ministra Flandina o udzielenie jej niezbędnych wyjaśnień z powodu kredytów, udzielonych podczas wakacji obcym państwom.

Co się tyczy Węgier, przeprowadzono na miejscu ankietę przez specjalnego delegata francuskiego Charrona, który badał całą fiskalność rządu węgierskiego. Węgry uzyskały pożyczkę, udzieloną im przez Bank prywatny, „Banque de l'union Parisienne”, tytułem rekompensaty za poprawne stanowisko w sprawie Anschlusu.

Jugosławja uzyskała 250 milionów franków od skarbu francuskiego w zamian za poważne gwarancje i obietnicę, dotyczącą zachowania pokrycia kruszcowego, tudzież udzielenia koncesji i zamówień przemysłowi francuskiemu.

Do powyższych wyjaśnień Flandina Laval dodał, że należało działać szybko, by nie narażać kredytu państw żądających, tembardziej, że państwa te dały Francji gwarancje pod postacią dochodów celnych i podatków od cukru i tytoniu.

Laval oświadczył jednocześnie, że

kazie (art. 19), lecz dotyczą tylko inicjatorów, podczas gdy przekroczenia ukazu carskiego przez uczestników w karana były tylko 1 mies. i 100 rb.

5) Art. 25 projektu przekazuje orzecanie w tych sprawach władzom administracyjnym, to znaczy tej

rząd francuski otrzymał właśnie propozycję Czechosłowacji udzielenia jej pożyczki pół miljarda franków; że rząd pozostawia komisji i izbie decyzje w tej sprawie i że uchwała parlamentu rozstrzygnie jednocześnie sprawę postępowania rządu w kwestji Węgier i Jugosławji.

Zarząd monopolów państwowych otrzymał za pośrednictwem Banku francusko-serbskiego w Paryżu pożyczkę w wysokości 100 milionów franków. Pierwsza część w wysokości 25 milionów została już wypłacona. W związku z pożyczką, udzieloną przez Francję Czechosłowacji, słychać, że leży to po linii polityki francuskiej, by przyjąć z pomocą państwom Małej Ententy, a w szczególności nie dopuścić do załamania się standardu złota w wymienionych państwach.

Paryż, 11. 12. (PAT.) Komisja finansowa izby deputowanych przyjęła wnioski, głoszący co następuje: Komisja, uważając, iż wkroczałyby w atrybucje izby, udzielając swej opinji w sprawie projektu kredytu w wysokości 600 milionów franków dla Czechosłowacji, o którym to projekcie nie była zresztą urzędowo zawiadomiona, postanawia, bez względu na sympatje dla Czechosłowacji, przejść do porządku dziennego nad tą sprawą.

samej instancji, która stosowała na zebraniu przewidziane w projekcie zarządzenia ograniczające. Art. 21 ukazu carskiego przekazywał te sprawy kompetencji sądów pokoju.

6. W razie skargi na postępowanie władz administracyjnych ukaz carski

orzekał, że ma ona być przekazana władzy nadzorczej nie później, niż w ciągu dni trzech.

Przepisu takiego projekt obecny nie zawiera.

7) Pod jednym względem projekt obecny jest bardziej „liberalny” w porównaniu z ukazem carskim. Oto w art. 7 ukazu wyszczególnione są powody, dla których władza może odmówić pozwolenia na odbycie zgromadzenia. Jest tam i sprzeczność z prawem karnym, groźba spokojowi publicznemu i bezpieczeństwu. Jest wymieniony również wypadek, kiedy cel jest sprzeczny z zasadami moralności.

Projekt obecny powtarza w art. 9 wszystkie te wypadki przewidziane w art. 7 ukazu carskiego, lecz pomija jeden powód zakazu: względy moralne.

Jakie to wszystko wymowne.

Sily polskie na Wołyniu

Jesteśmy świadkami, jak w czasie obecnego procesu przeciw posłom Centrolewu obóz „sanacyjny” chce zrzuć odpowiedzialność za terorystyczną akcję ukraińską w Małopolsce wschodniej na grupy Centrolewu. Nie naszym jest zadaniem obrona Centrolewu, zwłaszcza że ma on w sprawie naszych ziem wschodnich sporo grzechów na sumieniu. Wystarczy wspomnieć choćby, zupełnie szkodliwe wysunięcie sprawy autonomji terytorjalnej dla Ukraińców przez P. P. S. Niemniej jednak trzeba ze względów prostej sprawiedliwości stwierdzić, że winę pośrednią w sprawie terrorystycznej akcji ukraińskiej ponosi bezapelacyjnie obóz rządowy.

Dobrze tę sprawę ujął, zeznający w procesie jako świadek ks. Panaś, były duszpasterz-legionista. Stwierdził on, że sabotaże pojawiły się dlatego, że na skutek proukraińskiej polityki „sanacji” w Małopolsce wschodniej społeczeństwo polskie straciło na sile i zwartości.

Stało się to niestety nie tylko na terenie małopolskim. W większej może jeszcze mierze obserwujemy to smutne zjawisko na Wołyniu. Informuje nas o tej sprawie broszura zatytułowana: „Sily polskie na Wołyniu” (Kraków 1931, str. 38). Autor kryjący się pod pseudonimem M. Nałęcz wydał broszurę nakładem własnym. Jest to objaw bardzo charakterystyczny dla tej dziedziny zagadnień w Polsce.

Broszura zawiera następujące rozdziały: antypolska polityka rządów rosyjskich; a odporność cywilizacji polskiej; Ukraina; po maju 1926 oraz polskie sily społeczne. Autor stara się przedstawić historyczne, społeczne i polityczne warunki żywiołu polskiego na Wołyniu.

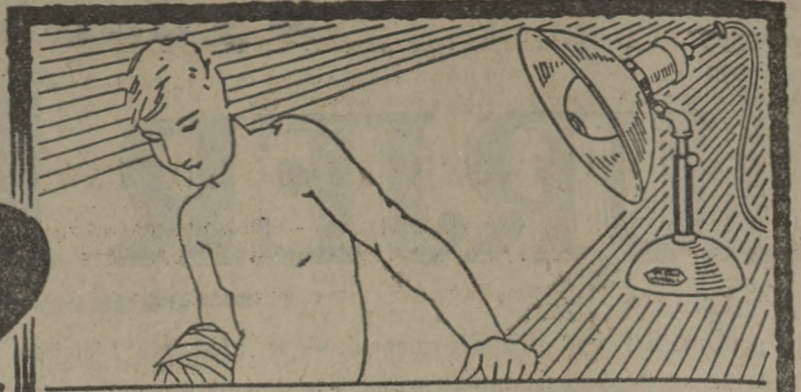
Bolesne są ustępy, dotyczące rutynizowania przez obecne polskie władze państwowe żywiołu prawosławnego na Wołyniu, żywiołu, który ongiś za czasów rosyjskich, przemocą nawrócony z unji na prawosławie, miał jeszcze sporo tradycji polskich. Wyścaryzy powiedziec, że jest okólnik ministerstwa reform rolnych z 17 listopada 1926 r. (l. 1716), nakazujący ziemie parcelować tylko między Rusinów.

Na skutek urzędowego kursu ukraiinizowania nie tylko mało kto z zachodniej i centralnej Polski emigruje na Wołyn, ale nawet Polacy tamtejsi uciekają. Broszura zaś wykazuje, że jest tam dużo miejsca dla Polaków-osiadleńców. Warto się z nią w Wielkopolsce zapoznać, zwłaszcza młodszemu pokoleniu.

Zagończyk.

Czem jest Osramówka Vitalux?

Do nabycia w składach artykułów elektromedycznych oraz w większych przedsiębiorstwach branży elektrotechnicznej.

W wyniku wieloletnich prac najwybitniejszych konstruktorów fizyków i lekarzy współczesnych udało się stworzyć nowe źródło promieni leczniczych — Osramówkę Vitalux — której widmo pod względem składu jest wiernym odbiciem słońca naturalnego. Tęsamem problemem źródła promieni o charakterze wzorowej kopii przyrody słońca codziennego użytku rodzin został pomyślnie rozwiązany.

Osramówka Vitalux jest bezcennym środkiem leczniczym i zapobiegawczym, zalecanym przez najwybitniejszych lekarzy współczesnych.

Literatura na żądanie: Polska Żarówka Osram Sp. Akc., Warszawa, Plac 3-ch Krzyży Nr. 8.

Klub Narodowy przeciw projektowi ustawy o zgromadzeniach

Mowa p. Winarskiego w plenum Sejmu

(Marszałek ogranicza czas przemówienia do 20 min.)

Wysoka Izbo! Jednolite uregulowanie tej ważnej sprawy zgromadzeń w Polsce jest pożądaną, chociażby z tego względu, że będzie to jednym więcej czynnikiem zjednoczenia prawnego ziem polskich. Dziedzina to bardzo ważna, bo w społeczeństwach, które się same rządzą, przez zgromadzenia znajduje wyraz opinia, dążności a nieraz i świadoma wola narodu. Rządy liczą się z tą opinią, przysłuchują się głosowi zgromadzeń w kraju; są takie kraje, w których zgromadzenia z powodzeniem zastępują formę demokracji bezpośredniej, jak referendum i inicjatywa ludowa. Zgromadzenia organizują politycznie kraj i są szkołą życia obywatelskiego. Nawet w dziedzinie polityki zagranicznej głos zgromadzeń może być ważnym atutem w ręku ministra, który wie, że jego polityka opiera się na opinii kraju. Dlatego też rządy absolutystyczne policyjne nie znoszą wolności zgromadzeń, a dlatego wolność zgromadzeń jest pierwszą zdobyczą polityczną społeczeństwa na absolutyzmie. Wolność zgromadzeń jest podstawą wszelkiego ustroju konstytucyjnego.

Przedmiot więc jest istotnie ważny — ważny i prawniczo i politycznie. Ale właśnie dlatego musimy wyrazić wątpliwość, czy czasy obecne, czy ludzie dziś władzą w Polsce mający, powołani są do tego, aby w tej ważnej dziedzinie nowe stanowić prawa.

Proszę Panów, nie chodzi o wolność zgromadzeń nieograniczona. Wolność, aby była pożyteczna, musi być ujęta w karby prawne. Nie myślimy iść tak daleko, aby dla wolności zgromadzeń tolerować anarchię, zresztą pamiętamy o wielkich różnicach poziomu wyrobienia obywatelskiego w różnych częściach naszego kraju, ale chodzi o to, aby ustawa o zgromadzeniach nie otwierała na oścież wrót bezprawiu, skądkolwiek ono idzie. W ustawie o zgromadzeniach musimy określić tej wolności obywatelskiej bardzo dokładne, uczciwe, jasne ramy prawne. To stanowisko zajmowaliśmy od roku 1923, bo przecież Wysoka Izba pamięta, że od 1923 r. już się mówi o ujednoczeniu prawa zgromadzeń w Polsce i pamięta, jakie zasługi dla sprawy jednolitego ustawodawstwa o zgromadzeniach położył w poprzednich izbach ustawodawczych s. p. ks. Lutostawski. (Głos: Chciał ograniczyć). Nie z naszej winy to się stało, jeżeli ta ustawa o zgromadzeniach dotychczas do skutku nie doszła, a teraz zapewne przyjdzie do skutku w formie i czasie najmniej odpowiednich.

Projekt przypomina przepisy rosyjskie

Ten projekt, który mamy przed sobą, z pewnością nie stanie się szkołą życia publicznego dla naszego kraju, dlatego że jest cały przepojony duchem policyjnym. Trzeba pamiętać, że sprawa zgromadzeń jest już uregulowana oddawnymi ustawami zaborczymi. Jeżeli się porówna projekt, który został złożony niedawno z ustawą niemiecką z roku 1908, to musimy przyjść do przekonania, że ustawa niemiecka jest o wiele lepszą, aniżeli ten projekt. Jeżeli weźmiemy ustawę austriacką z roku 1867, a pamiętajmy, że to jest ustawa, która została wydana na początku ery konstytucyjnej w

Austrii, kiedy traktowano wolność zgromadzeń jako koncesję rządów absolutnych, to i tak jeszcze będziemy musieli przyjść do przekonania, że i ta ustawa i zwłaszcza praktyczne jej stosowanie są lepsze, aniżeli projekt złożony przez ministra spraw wewnętrznych.

I kiedy obóz rządzący w deklaracjach lubi odcinać się od tych, których posiada o jakiejś wpływy wyniesione z czasów niewoli, a zwłaszcza niewoli rosyjskiej, to w praktyce tak się dziwnie składa, że ten projekt najwięcej przypomina tymczasowe przepisy rosyjskie z roku 1906. Doprawdy, nie wiem, czy z dwójgą złego nie wolelibyśmy prawideł rosyjskich, gdyż cechą charakterystyczną tego projektu jest świadoma i umyślna niedokładność w bardzo wielu punktach. Prosto wprowadza się luz, jak w budżecie i w innych dziedzinach.

Chodzi o luz dla administracji, luz dla policji, o pozostawienie jak największej miejsca dla swobodnego uznania, zwłaszcza, że to swobodne uznanie interpretuje się szerzej, niż gdzieindziej, szerzej, niż to czyni Najwyższy Trybunał Administracyjny. Chodzi o to, ażeby na każdym kroku wykonywanie tego prawa obywatelskiego było uzależnione od wdzim się władz — nie mówię władz wyższych, naczelnych władz w państwie, wojewodów — ale wprost każdego kacyka prowincjonalnego.

To jest, jak mówił Józef II, „ein Politicum“ w wysokim stopniu. Jeden z pisarzy politycznych francuskich, opłakując stan swego kraju przed stu zgorąlaty, powiedział, że kuje się ustawy jak oręż, a każdy projekt nowej ustawy jest wypowiedzeniem wojny społeczeństwu. Może na nasze stosunki pochlebna przesadą byłoby mówić, że to jest kucie oręża; są takie wypadki, kiedy projekty ustawy można porównać do — pałek gumowych.

Zebrań prywatnych staną się niemożliwe

Przechodzę do krótkiego, bardzo ogólnego rozbioru projektu i zacząć od tego, że, jak wszystkie ustawy, i ta także dzieli zgromadzenia na publiczne i niepubliczne, czyli zebrań prywatne, przyczem do zebrań prywatnych w rzeczywistości przedpodobnie nigdy nie dojdzie, bo określenie jest tego rodzaju, że bardzo niewiele rzeczy da się zakwalifikować jako prywatne zebrań. Dość powiedzieć, że warunkiem jest, żeby osoby zaproszone były osobście znane zwołującemu lub przewodniczącemu zebrań, a wiedza Panowie, że gdzie są wielkie organizacje, mające liczne koła miejscowe, nie można wymagać, aby zwołujący zebrań lub jego przewodniczący znał osobście wszystkich członków. Dalej zebrań członków legalnie istniejących zrzeszeń. Ale to musi się stosować i do stronnictw. Nawet przepisy rosyjskie przewidywały to i mówiły o zrzeszeniach, które nie opierają się na zalegalizowanych statutach.

A potem zupełnie znika gdzieś ważna rzecz: zgromadzenia za zaproszeniami. Nasze społeczeństwo przyzwyczało się do tej postaci porozumiewania się ze sobą, do zebrań za zaproszeniami. Naturalnie możecie Panowie powiedzieć, że mogą tu być nadużycia. Nadużycia mogą być, zapewne, jeżeli przykładem rodzaju się te zaproszenia, niezasadoco-

Ostrzeżenie.

Wobec pojawienia się na rynku licznych naśladownictw naszego preparatu **Cresolan**, ostrzegamy przed nabyciem różnego rodzaju fałszykatów i prosimy zwracać baczność uwagę na oryginalne opakowanie **Cresolana** firmy **R. Barcikowski S. A.** w Poznaniu ze znakiem towarowym **ERBE** zarejestrowanym w G. D. S. Z. pod nr. 1031.

Oryginalny CRESOLAN Barcikowskiego może być stosowany z bardzo dobrym wynikiem przy **wszelkich chorobach dróg oddechowych, gruźlicy, kaszlu, dychawicy (Astma), krztuśca (koklusz) itp.**

CRESOLAN jako preparat zawierający Creosot, chroni organizm od zgubnego działania niebezpiecznych drobnoustrojów jak również zarazka gruźlicy.

CRESOLAN ERBE jest preparatem krajowym i stosowany jest we wszystkich Kasach Chorvch w Polsce.

Cresolan Erbe jest bardzo łagodny w smaku i nie wywołuje objawów podrażnienia ze strony żołądka.

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna
R. Barcikowski S. A.
w Poznaniu.

Pw 9 556-49.206

wane, pierwszym, lepszym z ulicy. Zapewne, ale, żeby z takiego powodu znosić całą instytucję zebrań za zaproszeniami, to jest rzecz, którą trudno zrozumieć.

Zjazdy — zebrań publicznymi

A wreszcie trzecia kategoria: zjazdy. Wszystkie zjazdy uważane są za zgromadzenia publiczne. A w takim razie zjazdy rektorów szkół akademickich będą zgromadzeniami publicznymi. Zjazdy przedstawicieli towarzystw naukowych będą zgromadzeniami publicznymi, zjazdy naukowe, czy religijne, czy filantropijne, będą traktowane jako zgromadzenia publiczne. A zjazdy przedstawicieli stronnictw, czy także będą traktowane jako zgromadzenia publiczne? Według projektu zdawałoby się, że tak i stronnictwa polityczne nie będą mogły pofnie, bez obecności przedstawicieli władz, naradzać się nad sprawami, kraj obchodzącymi (Głos na ławach B. B.: Jeżeli mają czyste sumienie, to mogą. Poseł Stroński: Jeżeli nie mają sumienia, to też mogą.)

Proszę Wysokiej Izby, ustawa musi bronić porządku publicznego przed możliwością zakłócenia, ale zakłócenia z każdej strony, nie tylko przez tych, którzy pragną się naradzić, ale i przez tych, co chcą temu przeszkodzić, a wreszcie przez władze, które — jak wiemy z doświadczenia ostatnich lat — tolerują często rzeczy bezprawne o ile do nich nie zachęcają. Innymi słowy, dlatego, ażeby mieć kontrolę nad tem, czy zgromadzenia nie nadużywają swojego prawa zgromadzenia się, jakoby z obawy o bezpieczeństwo, czy porządek publiczny, będzie się tolerowało to, że wolność zgromadzeń będzie stale niweczona przez tych, którzy będą chcieli do tych zgromadzeń nie dopuścić.

Kontrola, ale — jaka kontrola

Kontrola oczywiście jest konieczna, władze muszą kontrolować, ale kiedy i w jaki sposób, to musi być powiedziane tak, ażeby najmniejszego nie pozostać miejsca dla tego, tak pięknie zwanego swobodnego uznania władz. To swobodne uznanie władz znaczy w Polsce — silnie to podkreślam — zupełnie co innego, aniżeli zagranicą. Na podstawie swobodnego uznania mogą w

dze zakazać odbycia zgromadzenia, mogą zgromadzenie rozwiązać, mogą wejść na zebranie prywatne.

Jeżeli dobrze rozumiem to, co projekt ustawy nazywa lokalem, zawsze w myśl intencji państwa policyjnego, to muszę powiedzieć, że konstytucyjna nietykalność mieszkania nie istnieje, policja może zakłócać mir mieszkania prywatnego. Wysoka Izbo, tych rzeczy tak załatwiać nie można.

(Dokończenie nastąpi.)

Zgon Kajetana Strońskiego

L w ó w, 12. 12. (Tel. wł.) We Lwowie zmarł Kajetan Stroński, ojciec p. Stanisława Strońskiego. (w)

Konferencja państw rolniczych

Sofja, 12. 12. (Tel. wł.) W czwartek rozpoczęły się tutaj obrady konferencji państw rolniczych z udziałem przedstawicieli Polski, Rumunii, Jugosławii, Węgier, Bułgarii, Czechosłowacji i Estonii.

Na otwarciu konferencji przemawiał premier bułgarski. Wczorajszemu piernarnemu posiedzeniu przewodniczył przedstawiciel Polski min. Janta - Polczyński. Delegat Polski p. Rose w referacie, wygłoszonym wczoraj, dał szereg zaleceń co do dalszej wspólnej akcji państw rolniczych.

OKROPNY KRYZYS

zmusza nas do oszczędności, ale choćby najmniejszy podarek gwiazdkowy na pewno rozjaśni oblicze Waszych bliskich, więc bardzo tanio polecamy: Perfumy, wody kolońskie i kwiatowe, mydła toaletowe, piękne kasety wiateczne oraz wszelkie artykuły toaletowe.

BR. MACHALLA Perfumeria Drogerja

Poznań, ul. 27 Grudnia 2.
Wielki wybór ozdób choinkowych.
Pw 9 519-49.12

Sekretarz stanu von Bülow przyjmuje prasę zagraniczną

Przybywa również kanclerz Brüning — Charakterystyka obu mężów stanu — Wnioski z przemowy — W krainie snów?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 11 grudnia.

Wczoraj na piątą po południu zaprosił sekretarz stanu w „Auswärtiges Amt“ von Bülow dziennikarzy zagranicznych na herbatę. Na zaproszeniu dodano, że przyrzekł na nią przybyć również kanclerz Rzeszy dr. Brüning.

To też nic dziwnego, że salony „Presseabteilung“ na Wilhelmsplatz zapelnili się szczerze. Przybyli prawie wszyscy przedstawiciele prasy zagranicznej. Chwila bowiem jest osobliwa. Z jednej strony stosunki wewnętrzne w Rzeszy są bardziej niż kiedykolwiek napięte przez wzrost hitleryzmu, z drugiej ostatnia „Notverordnung“ stworzyła położenie nowe i mimo wszystko jeszcze nie zupełnie wyjaśnione. Jakkolwiek się ją osądzało, nie ulega wątpliwości, że rząd Brüninga uchylił w ten sposób inicjatywę działania, okazując dużą odwagę w bardzo dla niego trudnych warunkach. Poza tem rozpoczęte w Berlinie rokowania w sprawie tak zwanego „Stillhalteabkommen“ (odroczenia spłat niemieckich długów prywatnych), a także obrady komisji Banku dla Wyplat Międzynarodowych w Bazylei dostarczają aż nadto powodów, żeby z zainteresowaniem posłuchać, co ma w takiej chwili do powiedzenia prasie zagranicznej kanclerz Rzeszy.

Osobiście ciekaw byłem poznać obydwo mężów stanu. Sekretarz stanu von Bülow jest nie od dzisiaj na Wilhelmstrasse osobistością bardzo wpływową, a znaczenie jego wzrosło jeszcze przy nowym układzie stosunków, gdy po dymisji Curtiusa kanclerz zdecydował się zatrzymać w swoich rękach tękę ministra spraw zagranicznych, mimo, że obarczony jest wielu innymi zadaniami, z nich zaś prowadzenie gabinetu poprzez liczne rafa wymaga nielada umiejętności i napięcia sił. W niejednym zapewne wyręcza go wobec tego sekretarz stanu von Bülow.

Szczupły, o pociągłej, młodej stonkowo twarzy i niebieskich oczach z zaczesanymi na bok gestami, przyprószonymi obficie siwizną włosami, o rysach subtelnych i łagodnych, robi sekretarz stanu Bülow wrażenie człowieka o dużej i nawet w razie potrzeby bezwzględnej energii, ubranej w formę wykwintną i na zewnątrz łagodną przy manierach światowca. Ta łagodna energia może być jednak niebezpieczna. Na pytania odpowiada uśmiechniętym, czasem z błagającym się w kącikach ust delikatnym uśmiechem.

Kanclerz Brüning jest typem innym, choć niemniej interesującym. Nazywają go tu milczkiem. Z odpowiedzi jego widać, że doskonale opanowuje temat, myśli jasno i logicznie, a przedewszystkiem trzeźwo. Wie dokładnie czego chce. Unikanie otwartego oświadczenia, że Niemcy nie dotrzymają swoich zobowiązań, wypływa u niego nie z przekonania, że gdy się raz przyjęło te zobowiązania, słuszną jest rzeczą ich dotrzymać nawet przy wielkich płynących z nich niedogodnościach, ale właśnie z tego poczucia rzeczywistości, które go nie opuszcza, i które prowadzi go dzisiaj drogą domaganą się na drodze legalnych rokowań ulg dla Niemiec. Gdyby jednak np. Francja nagle straciła armię, to samo poczucie rzeczywistości i bezwzględna dążność do wydobycia Niemiec z trudności kazałaby mu być Niemiec natchmiast zmienić taktykę. Jest to również człowiek o dużej odwadze decyzji, czego dowodem jest chociażby wydana w tych dniach „Notverordnung“. Czas ma wyliczony dokładnie. Pierwszym gestem po przybyciu było położenie na stole przed sobą zegarka i zapalenie cygara, które podczas przemowy odłożył, a po skończeniu natchmiast znowu zapalił. Oczy chłodne i rozumne, ukryte za błyszczącymi okularami, rysy twardsze znacznie, niż u Bülowa, ale niepospolite.

Z tego, co mówił, wywnioskować można było przedewszystkiem trzy rzeczy:

1) Że Niemcy zdecydowane są prowadzić w sprawie zrzucenia odpowiedzialności kampanję bezwzględną i wytrwałą, i że narazie ta sprawa wysuwała się na czoło niemieckiej polityki zagranicznej.

2) Że „Notverordnung“ wydana została nie tylko dla uporządkowania go-

spodarczych stosunków w Rzeszy, ale wynika z bardzo wyraźnej rachuby działania na zagranicę.

3) Że wzrost hitleryzmu rząd Rzeszy wygrywa bardzo skutecznie wobec zagranicy, i że wielka wrzawa, która powstała w prasie zagranicznej na temat hitleryzmu, a zwłaszcza ostatnich wystąpień Hitlera, dyskontowana jest przez kanclerza skwapliwie jako straszak, w myśl nie nowej zresztą taktyki, ażeby uzyskać od zagranicy ustępstwa dla Niemiec. „Umożliwcie nam (to znaczy mojemu gabinetowi) w oczach narodu niemieckiego przez ustępstwa egzystencję — taka była ukryta myśl kanclerza przy każdej odpowiedzi — a uniknięcie niebezpieczeństwa dojścia do władzy Hitlera“.

Kanclerz znalazł ostre słowa wobec Hitlera i narodowych socjalistów. Uderzało jednak, że cały nacisk oświadczenia zwracał się przeciwko ewentualnej nielegalności ruchu, dla którego powstania znajdował on nawet tłumaczenie w ciężkiej, jak mówił, sytuacji Niemiec. Odniosłem wrażenie, że kanclerz unika świadomie oświadczenia, jak postąpią czynniki decydujące, gdyby legalnie siła hitleryzmu dojrzała do opowania władzy. Nielegalny zamach Hitlera dzisiaj zdaje się, nie grozi i kanclerz o tem doskonale wie. W ten sposób dawał do zrozumienia, że legalnemu dojściu do władzy Hitlera może przeszkodzić nietylko on, co zagranica, przez ułatwienie życia narodowi niemieckiemu. Na uwagę zastępuje, że kanclerz podkreślił zgodność swoją z ministrem Groenerem, a tem samem z Reichswehrą, podkreślając decyzję wystąpienia przeciwko jakimkolwiek ewentualnemu zamachowi.

Takie oświadczenia są oczywiście Brüningowi dzisiaj nietylko na wewnątrz, ale zwłaszcza również wobec zagranicy potrzebne. Musi on wobec niej wzmocnić swoją pozycję wewnętrzną. Czyż opłaciłoby się mu w przeciwnym razie zagranicy robić ustępstwa, których się domaga? Oceniając jego oświadczenia o hitleryzmie, trzeba spojrzeć na nie i z tego punktu widzenia.

Jest rzeczą właściwą Niemcom — powiedział Brüning w pewnej chwili o hitleryzmie z odcieniem liryzmu — że w podobnej jak dzisiejsza sytuacja uciekają w krainę snów i utopij.

Otóż myślę, że można przyznać zarówno kanclerzowi Brüningowi, jak i sekretarzowi stanu von Bülowowi, że żadne ich słowo na herbatce prasowej nie było wzięte z krainy snów. Jest to dla nich komplement, a dla tych, co słuchają, ostrzeżenie, żeby ze swej strony, słuchając przemysłanych słów kanclerza, nie udali się w krainę snów i utopij.

Jerzy Drobniak.

Z powodu artykułu ks. Urbana

Znany jezuita, ks. Urban, ogłosił w „Przeglądzie Powszechnym“ artykuł o projekcie prawa małżeńskiego. Artykuł ten wzbudził ogólne zdumienie.

Z tego powodu Katolicka Agencja Prasowa, oficjalny organ władzy duchownej w Polsce, ogłasza następujący komunikat:

„Artykuł p. t. „Jak bronić małżeństwa“, zamieszczony w „Przeglądzie Powszechnym“ (Kraków, grudzień 1931), w kilka dni po ukazaniu się orędzia Episkopatu Polski, wywołał duże zaniepokojenie. Ponieważ w pewnych kołach rozeszły się pogłoski, że artykuł ten był inspirowany lub napisany za upoważnieniem najwyższych władz kościelnych, zwracaliśmy się w tej sprawie do źródła miarodajnego. Jesteśmy upoważnieni do oświadczenia, że pogłoski te całkowicie nie odpowiadają prawdzie.“

W obronie małżeństwa

W dalszym ciągu rejestrujemy cały szereg zebrań z całego kraju, protestujących przeciwko projektowi nowej ustawy małżeńskiej:

Dnia 8 bm. odbyło się w Krakowie wielkie zebranie manifestacyjne przeciw projektowi ustawy małżeńskiej. Sala Domu Katolickiego nie mogła pomieścić wielotysięcznych tłumów

Mile gwiazdkę zapamięta ten kto z „Centrą“ spędzi święta!

które słuchały przemówień ks. Jana Rostworowskiego i dr. H. Dembińskiego przez megafony. Prezes Akcji Katolickiej p. Turowicz odczytał na zakończenie rezolucję protestującą przeciwko projektowi ustawy małżeńskiej, domagając się od rządu odpowiedniego ustosunkowania się. Wieczorem odbyły się tłumne manifestacje protestacyjne.

W Łomży na wielkim zebraniu protestacyjnym w Domu Katolickim po licznych przemówieniach uchwalono stanowczy protest przeciwko projektowi ustawy małżeńskiej.

We Włocławku odbyło się wielkie zebranie protestacyjne przy udziale 2000 osób. Po wysłuchaniu referatów odczytano rezolucję, protestującą przeciwko projektowi prawa małżeńskiego i odwołującą się do rządu, aby odrzucił ten projekt, przeciwko któremu protestuje cała ludność katolicka.

Na wielkim zebraniu katolickim m. Torunia, po wysłuchaniu referatu p. adw. Doerffera 5000 tłum uchwalił rezolucję, protestującą przeciwko projektowi ustawy małżeńskiej.

W Grudziądzu z inicjatywy Towarzystwa Robotników Katolickich odbyło się zebranie protestacyjne. Po referatach i przemówieniach powzięto rezolucję, potępiającą projekt komisji kodyfikacyjnej.

Wielkopolski Związek Ziemian wystosował list do ks. kardynała Prymasa Hłonda z zapewnieniem, iż „w zakresie swego działania zawsze będzie stał twardo przy zasadach świętości i nierozzerwalności małżeństwa“.

Dosłowne brzmienie uwag organu Watykanu o książce Kostka-Biernackiego

Jak już donosiliśmy krótko, pismo urzędowe Watykanu „Osservatore Romano“ (nr. 285 z 6-go grudnia 1931) zajęło się książką wojewody płk. Kostka-Biernackiego „Dosłowne brzmienie tych uwag“ dziennika Watykanu jest następujące:

„Z Polski. — Bezbożny wojewoda — Poważne zdumienie i głęboka boleść w całej Polsce katolickiej budzi fakt, że wojewoda nowogrodzki, poprzednio osławiony komendant więzienia w Brześciu, p. Kostek-Biernacki, napisał i ogłosił obecnie ohydny książkę nowel p. t. „Djaból Zwycięzca“, tchnącą niezwykłą nienawiścią i pogardą przeciw Kościołowi Katolickiemu i religii wogóle. Bóg jest tam traktowany obelżywie, i tak, iż ulega on potędze demona. Prawo moralne jest wysmia-

ne. Bohaterami tej ksiązki są złoścynicy, prostytutki, ludzie zwyrodniali itd. Niebrak również (str. 42 i 44) wzmianek napastliwych także wobec Stolicy Apostolskiej. Oczekuje się silnych sprzeciwów przeciw takim bezczynom, które popełnia niestety dygnitarz państwowy“.

Niesamowita ankieta ministerjalna

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Jesteśmy w posiadaniu ankiety, rozesełanej przez ministerstwo wyznań religijnych i oświaty (wydział programowy) do szkół średnich żeńskich z zapytaniami, dotyczącymi twórczości Stefana Żeromskiego. Ankieta skierowana jest do uczennic klas VI, VII i VIII. Wśród pytań zasługują na uwagę m. in. następujące:

O ile znasz „Dzieje grzechu“, to co myślisz o postępowaniu Ewy (potępiasz ją, czy usprawiedliwiasz)? Uzasadnij.

Która scena z „Dziejów grzechu“ utkwiała ci najbardziej w pamięci?

Czy wolisz Żeromskiego jako pisarza patriotycznego, społecznego, czy też pociągają ci bardziej jego opisy przeżyć miłosnych lub piękna natury? —

Podobne tematy do dyskusji można czasami spotkać w brukowych pisemkach, obliczonych na niezdrówą sensację. Ale żeby najwyższa instancja państwowa, kierująca wychowaniem młodzieży, wciągała dzieci z klasy szóstej do dyskusji w sprawie „przeżyć miłosnych“ lub żądała od nich wyroku na Ewę Pobratymską, a tem samem kazała im zagłębiać się wyobraźnią w brzdach wielkomięjskiego życia, — to naprawdę trudne do wiary.

To też z wielu odpowiedzi uczenie p. wizytatorka Michałowska (podpisana na ankiecie) zapewne nie będzie zadowolona. Brzmia one: „Nie czytałam „Dziejów grzechu“ i nie interesuje mnie ta ksiązka“.

Co na to ks. wiceminister Żongolowicz?

Zebranie Stronnictwa Narodowego Kolo Śródmieście

Plenarne zebranie naszego koła odbędzie się we wtorek, 15 bm. Referat na temat „Blaski i nędze obecnej Polski“ wygłosi

adwokat p. dr. Szelb

Zebranie to odbędzie się o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego św. Marcin 65. Zarząd.

Dławienie polskości na Warmji

I.

Ze sfer polskich w Niemczech otrzymujemy następujące uwagi:

Pruska rada ministrów wydała w dniu 31 grudnia 1928 r. znaną ordynację, regulującą szkolnictwo dla mniejszości polskiej w Niemczech.

W dniu 21 lutego 1929 r. wydał pruski min. oświaty, sztuki i wykształcenia publicznego rozporządzenie wykonawcze, w którym podaje cel wydanej ordynacji i określa bliżej zawarte w niej artykuły.

Cel ordynacji określa minister następująco:

„Ażeby ludności polskiej, chcące pielęgnować swe właściwości narodowe i swą mowę, w ramach szkolnictwa umożliwić wystarczające pielęgnowanie tychże, wydała rada ministrów ordynację, dotyczącą uregulowania polskiego szkolnictwa mniejszościowego. Uczyniono to w głębokim przeświadczeniu, że w ten sposób wszystkim uprawnionym interesom tejże ludności w zupełności zadość się uczyni”.

„Rada ministrów, zarządzając ordynację, i oświadczając równocześnie gotowość stawienia do dyspozycji środków państwowych i innych źródeł publicznych do przeprowadzenia tejże uznana samą, że wykorzystanie praw tej ordynacji jest pod opieką państwową.

„W przypuszczeniu, że wszyscy obywatele państwa okażą pełne zrozumienie powyższego, należy spodziewać się, że ponieważ członkowie mniejszości w dochodzeniu praw mniejszościowych z ordynacji wydanej wynikających korzystają tylko z państwowych praw obywatelskich — nie będą w żaden sposób i pod żadnym względem upośledzeni i przy wykonywaniu swych praw nie doznają żadnych przeszkód”.

Artykuł zaś pierwszy ordynacji omawia przynależność do mniejszości.

„Zawarte w ordynacji szkolnej przepisy dają każdemu obywatelowi państwa zupełną swobodę decyzji bez względu na jego przynależność językową, religijną lub rasową”.

„Żadna władza nie jest uprawniona kontrolować wyrażonej woli jednostek, w tym kierunku”... lub też domagać się deklaracji o mowie dziecka”.

„Władza również powinna wstrzymać się od wywierania wszelkiego na deklarację woli jednostki wpływu”.

Jakakolwiek zatem władza, a więc czy starosta, wójt, sołtys czy żandar, czy urzędnicy i nauczyciele niemieccy, bądź też władze duchowne, nie mają pod żadnym względem prawa wywierania na rodziców, posyłających swe dzieci do szkół polskich, jakiegokolwiek wpływu i represji.

Tak wygląda rozporządzenie, które wydała rada ministrów.

Rozporządzeniem tem zastawiają się oczywiście dyplomaci niemieccy na forum międzynarodowym w Genewie, tym argumentem operuje propaganda niemiecka zagranicą, twierdząc dobitnie, że mniejszość polska w Niemczech cieszy się zupełną swobodą praw w zakładaniu i rozwoju swych szkół prywatnych.

Jak wygląda jednakże rozporządzenie ministerjalne w praktyce i jak odnoszą się do niego funkcjonariusze państwowi i władza duchowna?

Możnaby tu przytoczyć mnóstwo przykładów skrytej czy otwartej walki niektórych funkcjonariuszy państwowych, którzy niepomni na ordynację szkolną, wydaną przez pruska radę ministrów, w sposób bezwzględny i systematyczny, nie wahają się czasami przed użyciem środków, nie liczących z powagą osób zaliczających się do inteligencji, występują przeciw szkole polskiej.

Liczne przykłady upośledzenia ludności polskiej w Niemczech czy wywierania na niej wpływu, będącego niejako represją fizyczną czy moralną, tworzą już dziś czarną księgę martyrologii szkolnictwa polskiego prywatnego w Niemczech.

Gdyby mniejszość niemiecka w Polsce mogła zanotować w rozwoju rodzimego szkolnictwa przykłady jakiegokolwiek upośledzenia, nie omieszkałyby opinia niemiecka korzystać z nich, krzycząc zapomocą dobrze rozwiniętej propagandy zagranicznej na cały świat o niestychanem traktowaniu swych rodaków w Polsce.

Zapomina naród niemiecki o krzywdzie, którą wyrządził Polakom, rozszarpując przez rozbiory ich własną ojczyznę, zapomina że żyjemy w wieku rozwoju kultury i cywilizacji, w wieku, w którym każdemu narodowi daje się wolność, by mógł bez przeszkód rozwijać właściwości swej kultury rodzimej, w wieku w którym gwarantuje się również każdej jednostce wolność osobistą, zapomina, że

w XX. wieku, trzeba koniecznie wyzbyć się barbarzyńskich instynktów gwałcenia wolności osobistej.

Ale jak stwierdzić można przedewszystkiem w Prusach Wschodnich, istnieją liczne jednostki, które niechętnie przyjmują tezy nowoczesnej kultury, trwając i holdując nadal staropruskim metodom bezwzględności w traktowaniu swych mniejszości narodowych.

Należy się tylko obejrzeć po terenie, a drastyczne przykłady nietolerancji szkół i nauczycieli polskich same nam się w oczy rzucą.

W grudniu roku 1930 założono w Purdzie na gorące życzenie tamtejszej ludności Katolicką Szkołę Polską.

Już w pierwszym dniu, gdy nauczyciel polski, zresztą też obywatel niemiecki, placący narówni z innymi podatki, chciał się zapoznać z swoim niemieckim kolegą p. Sohmem, ten okazał mu publicznie, między dziećmi szkolnymi, afront, okazując, że jest czemś

„wyższym” i do „wyższych” celów stworzonym.

Cóżby ten pan nato powiedział, gdyby „tą samą miarą” traktowano jego niemieckich kolegów w Polsce, gdzie nauczycielstwo niemieckie, dziesięciokrotnie liczniejsze niż nasze w Niemczech, żyje w zupełnej harmonii z polskiem, biorąc udział w urzędowych konferencjach powiatowych, jak również w prywatnym życiu nauczycielskim?

W dalszym ciągu sam rozwój polskiej szkoły, będący solą w oku dla miejscowej inteligencji niemieckiej, natrafiał kilkakrotnie na poważne przeszkody i to właśnie z tej strony.

Zona kierownika miejscowej szkoły, biorąc na siebie zaszczytną misję „nawracania” owieczek polskich, które „złądziły” rozdzielając jabłka, odmawiała rodziców od posyłania dzieci do szkoły polskiej. Ze względu jednak na swego krewniaka, który ma posadę nauczyciela, przy niemieckiej szkole w Polsce, zaniechała po krótkim czasie dalszej akcji w tym kierunku.

Najnowsza wiadomość!

Olleszańska (d. Olleschau) fabryka zwijek (gilitz) i bibulek postanowiła od 15 listopada r. b. do 15 lutego 1932 r. t. j. na przeciąg 3-ech miesięcy dodać bezpłatnie i ostrze do golenia znanej marki „Memfis” z oryginalnej stali szwedzkiej do każdego pudełka (100 sztuk) zwijek swej najwytworniejszej sorty: „Olleszańskie-Kuracynie-Specjalne”.

nw waf

Zwizki „Olleszańskie Kuracynie-Specjalne” — jedyne w świecie — wchłania przeszło 90% nikotyny, a nie zmieniając mimo to prawdziwego smaku tytoniu, uprzyjemniają tylko jego aromat i chronią organizm ludzk przed szkodliwym działaniem nikotyny. Cena w sprzedaży detalicznej za 1 pudełko (100 sztuk) 60 gr. Wszędzie do nabycia. Biuro zamówień: Olleszańska fabryka (d. Olleschau) Lwów, Żymorowicza 14

Po co ta irytacja?

„Dziennik Pozn.” względnie czynnik, za jego kulisami stojący, wyszedł zupełnie z równowagi ze „zgorzenia” spowodowanego tem, że „sfalszowaliśmy” doniesienie K. A. P. o zjeździe rady naczelnej Zjednoczenia Młodzieży Polskiej, nie podając wiadomości o tem, iż — p. wicewojewoda Kaucki (a także dr. Wielopolski) brał udział w zjeździe jako reprezentant Prezydenta Rzplitej. Czyn nasz był podobno... czemś niesłychanem.

Nam się to nie zdaje. Wszystkie piśma skracają swobodnie doniesienia agencji prasowych, i nikt się tem ani nie gorszy, ani nie irytuje. Chociażby dlatego, że irytacja szkodzi zdrowiu. Jeżeli zaś mowa o fałszowaniu, to dopuścił go się „Dziennik Pozn.” względnie czynnik, za jego kulisami stojący: opuszciliśmy bowiem nie specjalnie „spis osób reprezentujących głowę państwa”, ale cały dłuższy ustęp, wymieniający osobistości reprezentacyjne, co czynimy bardzo często i czynić będziemy nadal według własnego swobodnego uznania.

Jeżeli zaś chodzi o p. wicewojewodę Kauckiego względnie o województwo w ogóle, to przypominamy przy tej sposobności, że dnia 23 października ogłosiliśmy następujące sprostowanie województwa z podpisem p. wicewojewody:

„Nie jest zgodne z prawdą, że w prezydium Wojewódzkiego Komitetu do Spraw Bezrobocia w Poznaniu nie mieli wedle projektu wojewódzkiego zasiadać nawet biskupi ks. Laubitz i ks. Dymek i dopiero na wyraźne żądanie władzy duchownej zostali do niego wprowadzeni. — lecz prawdą jest, że województwo w własnej inicjatywie nawiązało w tej sprawie kontakt z władzami kościelnymi i zaoferowało obydwom księżom biskupom miejsce w prezydium Komitetu”.

Na to odpowiedzieliśmy, co następuje:

„Ze swej strony podtrzymujemy twierdzenie swe, że pierwotny projekt wojewódzki nie obejmował w składzie prezydium Komitetu Wojewódzkiego biskupów ks. Laubitz i ks. Dymek i że z inicjatywą w tym kierunku wystąpiła władza duchowna. Prosimy o wytoczenie nam procesu, a przeprowadzimy dowód prawdy przez świadków pod przysięgą”.

Jak dotąd, procesu nam nie wytoczono.

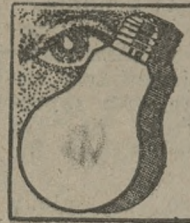
Nie wytoczył nam też procesu — wbrew publicznej zapowiedzi w tymże samym „Dzienniku Pozn.” — ówczesny zastępca szefa bezpieczeństwa publicznego (!) w urzędzie wojewódzkim p. Witold Sokółowski, o którym pisaliśmy w grudniu r. 1929, że w nocy na dworcu poznańskim zrobił brutalną awanturę urzędnikowi kiosku „Ruchu” i porozrzucił po ziemi gazety narodowe, włożone w kiosku.

NIECH NIKOGO NIE ZBRANIE W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.

nie prace ideowe Corradiniego, który w historii Włoch zdobył niezatarte stanowisko

Zgon b. wicemin. Józefa Becka

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) — Dzisiaj z rana zmarł b. wiceminister spraw wewnętrznych Józef Beck, ojciec wiceministra spraw zagranicznych pułkownika Becka. (w)

CHRONIE WASZE OCZY
WASZ NAJCENNIJSZY SKARB

STOSUNIE ZAROWKI
PHILIPS ARGENTA

nw 136

Tylko oryginalny
**Baume
Dra Benque**
LECZY
SKUTECZNIE
reumatyzm
ischias
bóle mięśni i stawów
WYRÓB. FRANCUSKI

nw 75 3

Czy kto kupi u ROSEGO

poctówkę za 10 groszy czy kartonik papieru za 1,20 lub za 34,50 czy wieczne pióro za 1,50 zł lub za 185 złotych, — zaw. ze będzie równie chętnie i uprzejmie obsłużony. Pw 9565-49.208

Tylko
ORYGINALNY
**THE
CHAMBARD**
jest najlepszym środkiem
przeciw
OBSTRUKCJI
nw 7400

Szablon niszczy urodę.
Jak długo nieznaną była biologia i fizjologia skóry, posługiwano się jedynym, uniwersalnym kremem, — ba — nawet nie ostrzegano przed stosowaniem wogóle kremu u osób o tłustej cerze. Dziś mają kremy celowe przeznaczenie. Dawniej sążono, iż wystarczy natłuszczenie skóry byle jakim tanim tłuszczem, dziś zaś stanowią tłuszczu jeno czynnik pośredniczący w zasileniu skóry wymaganiem, ożywczeni składnikami. Wymienia dziś trzy wykwintne kremy: dla prawidłowej cery — mały krem „Mira”, dla suchej i wiotkiej — hormonowy krem „Oxa” a przeciw zmianom atmosferycznym, do zmiękczenia naskórki a przeciw łuszczeniu się skóry — bajeczny krem „Ultra”. Kremy te wyrabiane są ściśle według przepisów Dra Lustra. Twice

SZCZYT DOSKONAŁOŚCI
REVUE
ZEGAREK
Tw 708

NIE KALECZĄC, GOLI I WYGALAI

Gładkość i świeżość twarzy zawdzięcza się

Nożyk Gillette nowego typu nadaje się do wszystkich aparatów Gillette starego i nowego typu.

nw 131

Francuzi po zajściach w Trocadero

Sprawa zjazdu rozbrojeniowego w Paryżu z 26 i 27 ub. m., zakończona burzliwie zgromadzeniem w Trocadero, ma we Francji, znaczne odgłosy. Dotarli one w obrady Izby Deputowanych w pierwszym, ale nie zakończonym jeszcze starciu z 8 b. m. Przygotowaniem były utarczki w pismach wcale zajmujące.

P. Herriot, przewodniczący zgromadzenia w Trocadero po zjeździe, któremu przewodniczył Lord Cecil, ogłosił w „Ere Nouvelle” z 3 b. m. uwagi, w których narzeka na zaburzenie tego zgromadzenia:

„Któż mógł przypuszczać, że zamierzone uchwały tak rozważne, wywołają w kraju, który uważa się za najliberalniejszy w świecie, takie wybuchy gniewu i fanatyzmu i pojmovanie ich z tak złą wiarą... Pewna ilość dobrych Francuzów sądziła, że niebezpiecznie jest dopuścić do tego zgromadzenia, gdzie słyszanooby oczywiście poglądy cudzoziemskie, ale gdzie przecież i nasze stanowisko narodowe mogło być całkowicie przedstawione... I cóż widzieliśmy? Był tam ambasador W. Brytanji, Niemiec, Belgii, poseł Grecji i poseł Holandji. Cóż pomysłeli, widząc, że mówcy z ich krajów nie mogą przemawiać w wolnym zgromadzeniu francuskim?”

Inaczej na tę sprawę patrzy p. Maurice Muret w „Gazette de Lausanne” z 3 b. m.:

„Kto wiatr sieje, zbiera burzę. Organizatorowie zjazdu powinni byli zdawać sobie sprawę z tego, na co się narazili, urządzając w Paryżu zjazd tak niewczesny. Czyż było rzeczą tak nagłą, by Paryżanom kazać wysłuchiwać tezy tak bardzo znane lorda Roberta Cecila i radiowe orędzie amerykańskiego senatora Boraha? Po skądalu, wywołanym przez p. Boraha w Waszyngtonie w czasie podróży p. L. wala, czyż orędzie to nie wyglądało na prowokację?”

Także i znane pismo „Candide” z 3 b. m. przemawia podobnie:

„Pani Louise Weiss, wydawczyni pisma „L'Europe Nouvelle” i sekretarka ge-

neralna zjazdu, zaprosiła apostołów rozbrojenia... innych, t. j. nas, na piękne zebranie w świątecznych salach Trocadero. Zdumienie ogarnęło ją wobec reakcji na ten pomysł. Omal że nie uważała, iż było to niepoprawne towarzystwo. Są takie osoby, dla których pokój jest sprawą międzynarodowej herbatki z bridżem i z gośćmi znakomitymi. Publiczność wzięła na się przypomnienie p. Louise Weiss, że sprawa jest poważniejsza, niż się im wydaje, a zarazem z ich strony znacznie śmieszniejsza. Wszakże na tym zjeździe taki cyfista jak p. Painlevé, który po zmniejszeniu naszej siły zbrojnej uważa, że kolej przyszła na innych, uchodzi za strasznego zwolennika wojny”.

P. Emil Buré w „L'Ordre” z 4 b. m. odpowiada również na te żale:

„Amerykański ambasador p. Houghton miał podobno zawołać w stronę tych, którzy w Trocadero przeskadzali mu: „Prawdziwa Francja to nie to!” Ale to są, panie ambasadorze, ludzie trzeźwo patrzący i rozumni, którzy nie godzą się na to, by zagranica wkraczała bezwstydnie w sprawy ich kraju, oraz nie chcą, by Francja stała się czemś, jak dawna Polska. Rząd francuski powiedział, co sądzi o rozbrojeniu i jest rzeczą skrajnie niewłaściwą, by ci, którzy mają w Genewie występować przeciw stanowisku francuskiemu, przybyli do Paryża, aby tu organizować opór przeciw niemu”.

Niemniej jasno odpowiedział p. Herriotowi „L'Ami du Peuple” z 4 b. m.:

„Istota rzeczy jest w tem, że Francja chce naprzód bezpieczeństwa, a dopiero potem ograniczenia zbrojeń. Pp Painlevé i Paul - Boncour są za bezpieczeństwem naprzód. Czy p. Herriot także? Cała rzecz w tem. Reszta jest rzeczą drugorzędą. Jest to dywersja, na którą kraj się nie złapie”.

Głosy te wskazują, na jakich podstawach rozważana jest obecnie we Francji nie tylko sprawa zająć w Trocadero, ale wogóle sprawa rozbrojenia. St. St.

rozwoju sprowadzi zastój w rodzimym przemyśle samochodowym.

Niedługo po zawarciu tej umowy Państwowe Zakłady Inżynierji przeprowadziły analogiczne pertraktacje z firmą „Fiat”, których ostateczny wynik trzymany jest w zupełnej tajemnicy.

Niezależnie od prawnej strony zawartych umów, których bez ich dokładnej znajomości ustalić nie można, Sejm z uwagi na rozwój polskiego przemysłu samochodowego i jego znaczenie dla obrony państwa powinien mieć możność dokładnego zbadania warunków współpracy P. Z. Inż. z firmami zagranicznymi.

VII. W sprawie kosztów budowy niektórych gmachów państwowych i popelnionych przy tem nadużyć.

Wysoki Sejm uchwalił raczy: Sejm wzywa rząd, aby w terminie czterotygodniowym przedłożył Sejmowi dokładne sprawozdanie o kosztach budowy:

- 1) gmachu Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie;
- 2) gmachu Centralnego Telegrafu i Telefonu w Warszawie, jak również o nadużyciach, popelnionych przy budowie tegoż gmachu i budynków pocztowych w Gdyni.

Uzasadnienie. Wielokrotnie stwierdzano, że koszty budowy gmachów Banku Gospodarstwa Krajowego i Centralnego Telegrafu i Telefonu są nadmiernie wysokie, co budzi uzasadnioną krytykę zarówno kół fachowych, jak i szerokiej opinji publicznej. Ponadto faktem jest, że w budownictwie pocztowym popelnione zostały znaczne nadużycia na szkodę dla skarbu państwa.

Wyjaśnienie tych spraw jest obowiązkiem zarówno rządu, jak i Sejmu, a momentem właściwym jest okres sesji budżetowej.

VIII. W sprawie zmiany prawa o spółkach akcyjnych.

Wysoki Sejm uchwalił raczy następującą ustawę:

Ustawa w sprawie częściowej zmiany rozp. Pr. Rz. z dn. 22 III. 1928 r. o spółkach akcyjnych („Dz. U. Nr. 39, poz. 383).

Art. 1.

1) Art. 111 uzupełnia się następującym (drugim) ustępem:

„W sprawozdaniu (art. 110) muszą być umieszczone dokładne dane, dotyczące wszelkich poborów członków zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej (mianowicie pensje, udziały w zyskach, koszty reprezentacyjne, gratyfikacje, diety, prowizje i inne dodatki).

2) W art. 168 p. 1. po słowie: „strat” uzupełnia się słowami: „lub nie umieści w sprawozdaniu zgodnych z prawdą danych, przepisanych w art. 111 ustęp drugi”.

Art. 2.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1932 r.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy po-

rucza się ministrowi przemysłu i handlu oraz ministrowi sprawiedliwości.

Uzasadnienie.

Proponowane uzupełnienie obowiązującego obecnie prawa akcyjnego zmierza do tego, by wzmocnić stanowisko akcjonariuszy w stosunku do zarządów towarzystw akcyjnych, ułatwić kontrolę nad kosztami prowadzenia towarzystwa akcyjnego, a przez to spowodować, by między dywidendą, wypłacaną akcjonariuszom, a wydatkami na kierownictwo zachodził odpowiedni stosunek. W latach powojennych w całym szeregu krajów, a także i w Polsce, zdarza się bardzo często, że akcjonariusze nie otrzymują dostatecznej dywidendy, albo też wogóle jej nie otrzymują, a natomiast koszty zarządu i wszelkiego rodzaju władz naczelnych są zbyt wysokie. Wysokość wynagrodzenia za pracę kierowniczą powinna być w odpowiedniej proporcji do zysków, które osiąga kapital, zatrudniony w przedsiębiorstwie. Zdarza się czasami, że towarzystwo akcyjne nie daje żadnego zysku skutkiem tego, że ma zbyt wiele, stosunkowo nadmiernie płatnych stanowisk kierowniczych.

Taki stan rzeczy podkopuje zaufanie akcjonariuszy i utrudnia dopływ nowego kapitału do wytwórczości. Akcjonariusz ma prawo domagać się przynajmniej tego, by był dokładnie poinformowany o kosztach ogólnego zarządu. Proponowana zmiana rozporządzenia o spółkach akcyjnych zmierza do zagwarantowania tego prawa. Projekt niniejszy jest wzorowany na analogicznych przepisach, istniejących w innych ustawodawstwach, jak np. w prawie akcyjnym Rzeszy Niemieckiej.

Pięciolecie Obozu Wielkiej Polski w Bydgoszczy

Obchód pięciolecia Obozu Wielkiej Polski w Bydgoszczy rozpoczął się od nabożeństwa w świątyni św. Trojcy. O godz. 11,30 wielka sala Resursy Kupieckiej zapelniała się po brzegi członkami Obozu oraz delegatami Stronnictwa Narodowego, Narodowej Organizacji Kobiet, Sokola, Powstańców i Wajaków, licznych organizacji społecznych i zawodowych.

Zagał akademję w imieniu okręgowych władz Obozu p. dyr. Franciszek Tatarek, witając przybyłego z Warszawy referenta, redaktora „Myśli Narodowej” p. Jana Rembielińskiego i przedstawicieli organizacji i towarzystw, oraz zwracając się do Młodych O. W. P. z wezwaniem: „Czuwajcie! Młodzi, powstawszy z miejsc, odpowiedźli gronko „Czuwamy!” Następnie przewodniczący poświęcił kilka serdecznych słów wspomnienia zmarłym twórcom ideologii narodowej oraz wszystkim tym, co dla odbudowania Polski dali swoje życie i krew w ofierze. Pamięć ich uczczono przez powstanie i chwilę uroczystej ciszy.

Zabrał głos red. Rembieliński. W godzinnym referacie omówił zasady organizacji Obozu Wielkiej Polski, i przedstawił wytyczne myśli politycznej obozu narodowego.

Serdeczne oklaski były objawem gorącej wdzięczności zebranych za głęboko ujętą prelekcję. Po ucieszeniu się oklasków piękny, o nastroju patriotycznym wiersz p. t. „Warszawianka” wygłosił p. Dudziak, członek Obozu, a następnie zabrał głos referent organizacyjny okręgu południowo - pomorskiego p. Jerzy Czarnecki, aby wygłosić mocne, pełne zapału przemówienie na temat organizacji obozu narodowego.

Po krótkich życzeniach, złożonych w serdecznych słowach przez red. Fiedlera w imieniu Stronnictwa Narodowego i drowej Jaworowiczowej w imieniu Narodowej Organizacji Kobiet, odbyła się uroczystość dekorowania 48 nowych członków O. W. P. Zakończono akademję odśpiewaniem pieśni „Boże coś Polskę” i „Hymnu Młodych”.

Nastroj był prawdziwie podniosły. Salę udekorowano bardzo pięknie hastami i godłami Obozu, barwami narodowymi oraz portretami Bolesława Chrobrego i Romana Dmowskiego.

Zgon Kamila Mackiewicza

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) — Dzisiaj w południe zmarł nagle w swoim mieszkaniu przy ul. Czackiego 4 znany ilustrator i karykaturzysta Kamil Mackiewicz. (w)

Wnioski budżetowo-skarbowe Klubu Narodowego

(Dokończenie).

VI. W sprawie umów licencyjnych i pożyczkowych, zawartych przez Państwowe Zakłady Inżynierji z firmami zagranicznymi „Saurer” i „Fiat”.

Wysoki Sejm uchwalił raczy: Sejm wzywa rząd, aby niezwłocznie przedłożył Sejmowi wszystkie umowy licencyjne, względnie pożyczkowe, zawarte przez Państwowe Zakłady Inżynierji z firmami zagranicznymi, a w szczególności „Saurerem” i „Fiatem”.

Uzasadnienie.

Przedsiębiorstwo Państwowe Zakłady Inżynierji, zarządzające państwowymi fabrykami samochodów „C. W. S.” i „Ursus”, zawarło w ub. roku umowę licencyjno - pożyczkową z firmą szwajcarską „Saurer”. Według

tej umowy P. Z. Inż. zakupiły od „Saurera” licencję na wyrób podwozi do samochodów oraz otrzymały pewną pożyczkę gotówkową, w zamian za co firma „Saurer” uzyskała znaczne korzyści koncesyjne, podatkowe i handlowe na polskim rynku samochodowym. Umowa ta zarówno pod względem technicznym jak i handlowym została ujemnie oceniona przez polskie czynniki fachowe, które podkreślają szczególnie zastosowanie w systemie „Saurera” motorów Diesla, nie nadających się do pędzenia mieszankami benzynowo - spirytusowymi. Zdaniem tych czynników polski przemysł samochodowy może obejść się bez obcych licencji i obcych fabrykatów, a zawarta umowa zamiast

Za czasów „sanacji” wszyscy zeszli na dziady.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Wewnętrzna „preferencja“ rolna

Dyr. departamentu ekonomicznego w ministerstwie rolnictwa, p. Adam Rose opublikował, trzy tygodnie temu, na łamach prasy rządowej, ciekawy artykuł, którego tytuł zapożyczyliśmy, jako nagłówek dzisiejszego feljetonu. Po tym artykule ten sam autor zamieścił jeden jeszcze na łamach „Przeglądu Gospodarczego“ (nr. 23), p. t. „Przemysł a rolnictwo“.

Z uwagi na niewątpliwy wpływ, jaki dyr. Rose wywiera na kierunek polityki rolnej, uważamy za wskazane streszczenie jego myśli, a to tembardziej, że posiadają one znaczenie zarówno dla rolnictwa, jak i dla przemysłu i — być może — w przyszłości przeobłąką się w kształty konkretnych posunięć rządowych.

Ze interesy przemysłu i rolnictwa muszą się wzajemnie uzupełniać w imię dobrze zrozumianego interesu wspólnego — o tem wszyscy wiedzą. Dogmat ten rzekomo stanowi od 13 lat punkt wyjścia każdej polityki gospodarczej. A jednak, zdaniem p. Rosego, temat ten, jakkolwiek znany i oklepny, należy do zagadnień gospodarczych najmniej pogiębionych, a co gorsza najmniej u nas rozwiązanych.

Gdyby polityka przemysłowa i rolna zmierzała do istotnego zaspokojenia interesów przemysłowych i rolniczych, to pierwszym jej celem byłoby jak najintensywniejsze wykorzystanie przez przemysł tych surowców, których dostarcza wieś. Wszak na tem polega współpraca wsi i miasta, że miasto zużytkowuje i przerabia produkty wiejskie, zaś wieś kupuje produkty przemysłowe. Otóż, jak pod tym względem mają się rzeczy w Polsce? Dyr. Rose przytacza szereg przykładów, świadczących że współpraca rolnictwa z przemysłem przedstawia się jak najgorzej. Mianowicie:

Przez lata przemysł młynarski zdradzał silną tendencję do sprowadzania zboża z zagranicy i dopiero prohibicyjne cła na zboża położyły kres temu zjawisku. W kraju, w którym istnieje wielki przemysł włókienniczy, oparty na surowcach przywożonych, krajowe surowce włókiennicze nie znajdują w ogóle nabywcę. Przemysł olejarski oparty jest przeważnie na surowcach zagranicznych, które wypierają rodzime siemię rzepakowe, lniane itp... W przemyśle browarnianym zjawisko to przedstawia się w sposób podobny, choć mniej powszechny. Przez 10 lat nie zrobiono próby, aby stworzyć przemysł smalcowy, oparty na krajowym surowcu, choć przywóz smalców amerykańskich wynosił rocznie do 100 milj. złotych, ale za to powstał wielki, na zagranicznym surowcu oparty przemysł margaryniarski, który wypierać zaczął w najmniejszych nawet miasteczkach rodzime masło. Próby przemysłowego wykorzystania polskich skór właściwie nigdy nie były podejmowane i przywóz skór zagranicznych jest olbrzymi. Przemysł wędliniarski, mający olbrzymie możliwości wywozowe, znajduje się w stanie zupełnie początkowym, choć w sąsiedniej Czechosłowacji odgrywa olbrzymią rolę... w oparciu o polski surowiec. Przemysł gorzelniczy, oparty o kartofle, upadł po wojnie tak dalece, iż obecna wytwórczość wynosi zaledwie 15 procent przedwojennej, lecz wszelkie próby wzmoczenia jej w drodze stosowania mieszanek napędowych natrafiają na nieprzezwyciężalne trudności ze strony przemysłu naftowego. Stąd niebywała deprecjacja cen kartofli.

Oto kilka tylko przykładów, świadczących o tem, że tylekroć głoszona wspólność interesów rolnictwa i przemysłu jest w praktyce życiowej nieobowiązującym frazesem. Nie będzie lepiej, jak słusznie sądzi p. Rose, nim przemysł krajowy rolnictwu polskiemu nie udzieli „preferencji“, nie będzie zużywać surowców rolnych, pochodzenia krajowego. Teza ta jest niewątpliwie słuszna i zdrowa, trzeba jednak poznać powody, dla których nie jest w praktyce stosowana. O powodach tych pomówimy następnym razem, tutaj zaś — antycypując — ograniczymy się do stwierdzenia, że trzeba dołożyć wszelkich starań, aby usunąć przeszkody, które przeciwstawiają się urzeczywistnieniu „preferencji“ dla surowców krajowych na rynku wewnętrznym.

Likwidacja „Kooprolnej“

Jak doniosły pisma, S. A. „Kooprolna“ w Warszawie w najbliższej przyszłości ma przejść w stan likwidacji. W ten sposób zniknie z powierzchni życia gospodarczego poważna placówka, powstała z inicjatywy społeczeństwa rolniczego. Likwidacja „Kooprolnej“ pociągnie za sobą likwidację kilkunastu syndykatów rolniczych z ogólnej liczby 34, w stosunku do których „Kooprolna“ odgrywała rolę centrali handlowej (podobnie jak „Centrala Rolników“ w stosunku do „Rolników“).

„Kooprolna“ i związane z nią syndykaty rolniczo-handlowe znalazły się w trudnym położeniu w drugiej połowie r. 1925, kiedy to wskutek zachwiania się kursu złotego nie mogły one wywiązać się ze swych zobowiązań wobec wierzycieli angielskich, u których zaciągnęły poważniejszą krótkoterminową pożyczkę jeszcze przed spadkiem kursu krajowej waluty. W rezultacie kredyt został spłacony przez skarb państwa z tytułu objętej przezeń gwarancji, a Bank Gospodarstwa Krajowego objął nad „Kooprolną“ kuratelę finansową, celem ściągnięcia z niej sumy dłużnej na rzecz skarbu państwa. Widocznie kuratela ta okazała się bezowocną, ponieważ ostatecznie zdecydowano zlikwidować „Kooprolną“.

Nie wdając się w analizę słuszności czy niesłuszności tej decyzji, obiektywnie stwierdzić należy, że zwiniecie tej firmy oraz kilkunastu współpracujących z nią syndykatów z punktu widzenia narodowego jest niepożądane stratą, tem bardziej, że nie słychać, by w miejsce zlikwidowanych instytucji miało powstać co innego. Żeby to zrozumieć, należy zdać sprawę ze stosunków w handlu rolniczym, panujących w centralnych i wschodnich województwach, stanowiących główny teren działalności „Kooprolnej“ i syndykatów rolniczych. Handel bowiem płodami rolnymi w tej części kraju doniedawna był niemal monopolium Żydów, żerujących na nieświadomości lub trudnej sytuacji ekonomicznej tamtejszego rolnictwa. Powstałe jeszcze w okresie przedwojennym syndykaty rolniczych, będących zrzeszeniami gospodarzami

producentów rolnych, było wyrazem dążności do otrząśnięcia się z monopolu żydowskiego. Mimo tego, że instytucje te z „Kooprolną“ na czele w późniejszej swej działalności wywołały dużo niezadowolonych ze strony sfer rolniczych, to jednak niewątpliwie spełniły i spełniają do dziś dnia ważną misję unarodowienia naszego handlu rolnego.

Przy pierwotnych metodach handlowych w omawianej części kraju syndykaty rolnicze są regulatorem cen artykułów rolniczych i środków produkcji rolnej na terenie swej działalności. Jeżeli nawet syndykaty wykazują stosunkowo mały rozwój operacyjny, to już sam fakt jego istnienia ma dobroczynny wpływ na stosunki w handlu rolniczym w danej okolicy. Miejscowa bowiem ludność ma w takim syndykacie sprawdzian ceny i jakości towaru, z czem drobne pośrednictwo żydowskie musi się liczyć. Najlepszym zresztą dowodem, jak korzystny wpływ wywierały syndykaty, jest ta okoliczność, że w miejscowościach, gdzie zostały one zlikwidowane i gdzie na ich miejscu nie powstały analogiczne organizacje rolniczo-handlowe, stosunki w handlu rolnym uległy znacznemu pogorszeniu.

Utrata więc „Kooprolnej“ i kilkunastu syndykatów rolniczych przez nasze społeczeństwo w b. dzielnicy rosyjskiej oznacza zmniejszenie stanu posiadania żywołu polskiego w dziedzinie handlu rolnego. Zdobyte i utrzymane przez 20 z górą lat pozycje na tak ważnym odcinku życia gospodarczego w znacznym stopniu wrócić w posiadanie Żydów. Najgorzej, że narazie nie zanoszą się na nic, co by pustkę, powstałą przez likwidację tych instytucji, mogło poza żydostwem zastąpić. Społeczeństwo bowiem rolnicze, znękané długotrwałym kryzysem, poproszu nie stać na poważniejszy wysiłek twórczy w dziedzinie handlu rolnego. W ten sposób dzięki przesileniu gospodarczemu, zaostrowanemu wskutek błędów naszej polityki ekonomicznej, zmarnuje się w znacznej części poważny dorobek jednego naszego pokolenia w dziedzinie racjonalnej organizacji handlu wytworami rolnymi.

Z. B.

go, posiedzenie rady Banku Polskiego, na którym rada na podstawie sprawozdań dyrekcji i komitetów zapoznana się z działalnością Banku w ub. miesiącu. Następnie rada rozpatrywała budżet wydatków na 1932 r., przyczem budżet wydatków osobowych i rzeczowych został w porównaniu z budżetem na 1931 r. zmniejszony o ok. 10 proc. Jedynie w dziale wydatków na druk biletów bankowych przewidziane jest zwiększenie, a to ze względu na przygotowywany druk nowego typu biletów 100-złotowych.

(k) Przemysł mydlarski a olejarnia gdynska. Kilka miesięcy temu powstała obawa wśród przemysłu mydlarskiego że połączona międzynarodowa firma przemysłu tłuszczowego Schicht-Lever, mająca własne wytwórnie w Polsce, zamierza wybudować w Gdyni wielką olejarnię i zapomocą wysokiej ochrony celnej zmopolizować w Polsce handel tłuszczami roślinnymi zagranicznego pochodzenia. W istocie toczyły się pertraktacje wymienionej firmy z urzędem morskim w sprawie wydzierżawienia odpowiedniego terenu we wolnej strefie portowej. Jak się jednak okazało, wycofał się koncern Schicht-Lever z tych pertraktacji i nawiał rokowania z istniejącą niewielką olejarnią gdynską o niemieckim kapitałem, która dotychczas nie była na usługach przemysłu mydlarskiego, celem wykupu tej olejarni. Transakcja ta doszła do skutku. Olejarnia otrzymała nowe maszyny, zostanie powiększona i rozszerzy zakres swego działania. Aczkolwiek niewiadomo jeszcze, czy zamierzona budowa na Śląsku olejarni dla celów mydlarskich dojdzie do skutku, można jednak przypuszczać, że obawy mydlarstwa co do spodziewanych skutków prerogatyw tej jedynej olejarni w kraju są przesadne. Należy raczej przyjąć, że import będzie nadal umożliwiony i tem samem łagodził wpływ tej jedynej olejarni na krajowym rynku zbytu, jak i przywilej koncernu, posiadającego własne surowce w zakresie fabrykacji mydła.

(k) Nowe wydanie taryfy kolejowej, część I. Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zawiadamia, że wobec zupełnego wyczerpania jeszcze w r. 1930 nakładu taryfy kolejowej, część I A, min. komunikacji wydało nowy nakład tejże taryfy. Wydanie to zawiera nowy regulamin przewozu przesyłek towarowych, ogłoszony w Dzienniku Ustaw 93/1931, poz. 721 oraz postanowienia wykonawcze i załączniki. Zupełnie nowym jest załącznik H, zawierający oświadczenia, które nadawca może zamieścić w liście przewozowym, oraz załącznik J, zawierający przepisy o opakowaniu i załadunku poszczególnych towarów. Taryfa towarowa, część I A jest donabycia w dyrekcjach kolejowych w cenie 10.— zł.

(k) Przewożne na pierze i puch. Izba Przem.-Handlowa w Poznaniu zawiadamia, że min. komunikacji nie uwzględniło wniosku o dalszą niższe przewożnego na pierze i puch.

(k) Pobrania pocztowe w obrocie zagranicznym. Izba Przem.-Handlowa w Poznaniu zawiadamia, że sprawa wymiany paczek pocztowych za pobranie w obrocie zagranicznym jest obecnie w min. poczt i telegrafów rozważana i w najbliższych miesiącach będzie załatwiona.

Z ZAGRANICY

(z) Nowe zarządzenia celne we Francji. Pogarszający się pod wpływem dewaluacji funta i nowych cel angielskich bilans handlowy Francji spowodował wzrost tendencji protekcjonistycznych w tym kraju. Wydawane są coraz to nowe zarządzenia celne i reglamentacyjne, mające przywrócić równowagę w bilansie wymiennym. Ostatnio n. p. skontyngentowano przywóz cukru do Francji na okres do 31 sierpnia 1932 r., w wysokości 32 000 tonn. Na przywóz papieru zamierza się rozciągnąć przepisy o dodatkowym cła antydumpingowym w wysokości 10 do 15 proc.

(z) Nota angielska do Francji w sprawie taryfy celnej. Rząd Wielkiej Brytanji zwrócił się z notą do rządu francuskiego z prośbą o udzielenie odpowiedzi w sprawie przedstawień angielskich, dotyczących taryf celnych, wprowadzonych przez Francję w stosunku do towarów angielskich. Nota zredagowana jest w tonie przyjacielskim. Odpowiedź Paryża oczekiwana jest w londyńskich kołach dyplomatycznych z wielkim zainteresowaniem.

(z) Ile złota przybędzie światu w roku 1931? „Engineering and Mining Journal“ szacuje światowe wydobycie złota w roku 1931 na około 21 milj. uncji, wobec 20.15 milj. uncji w r. 1930. Lwią część tego wydobycia daje, jak zwykle, Afryka Południowa, mianowicie 10.780.000 uncji. Zwiększyły również w r. b. wydobycie Stany Zjednoczone, Kanada, Rosja (do 1 milj. uncji) i Australia. Zmniejszyło się wydobycie w Meksyku, Rodezji i Indjach.

(z) Podwyżka cen hurtowych w Anglii. W czasie dyskusji w Izbie Gmin zabrał głos premier Mac Donald i oświadczył, iż od chwili porzucenia przez Anglię paritetu złota ceny hurtowe podniosły się przy końcu października o 6.9 proc., zaś przy końcu listopada o 7.3 proc.

KRONIKA GOSPODARCZA

Stosunki handlowe z zagranicą

Najlepszym punktem tranzytowym dla towarów polskich w kierunku Bliskiego Wschodu jest port triestencki, dzięki swym urządzeniom portowym i punktualności linii okrętowych oraz tradycji handlowej i stosunkom międzynarodowym tamtejszego kupiectwa. W eksporcie z Polski do Triestu bardzo poważną pozycję zajmują wyroby z żelaza, jaja, wyroby z drzewa oraz olej mineralny i pochodne. W imporcie z Triestu do Polski poważną pozycję stanowią pomarańcze, cytryny, bawelna surowa i tytoń surowy.

Izba Przem.-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że od października b. r. funkcjonuje w Barcelonie Polsko-Hiszpańska Izba Handlowa, rozciągająca zakres swego działania na terytorium całej Republiki Hiszpańskiej. Bliższych informacji udzieli Izba Przem.-Handlowa w Poznaniu.

W Paragwaju znajduje zbyt następujące artykuły: żelastwo, narzędzia rolnicze, drut kolczasty, manufaktura, materiały na ubrania męskie i damskie, trykoty, papier, atrament, manufaktura papiernicza, ołówki, stalówki, rowery, płyty gramofonowe, przybory kuchenne, nawozy sztuczne i cement.

PODATKI I OPŁATY

(p) Wykup świadectw przemysłowych. Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje, że ministerstwo skarbu nie uwzględniło wniosku Związku Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. o rozłożenie na raty poboru ceny świadectw przemysłowych.

(p) Ułgi celne na marmury białe kararyjskie. W nr. 165 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 7 grudnia 1931 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z 17 listopada 1931 r., wprowadzające cło ulgowe na marmury białe kararyjskie, sprowadzane z zagranicy za pozwoleniem min. skarbu w wysokości 5 proc. w stosunku do cła normalnego (autonomicznego). O ile towar ten podlegać będzie postanowieniom rozporządzenia z dnia 25 stycznia 1928 r. w sprawie cel maksymalnych (Dz. U. R. P. nr. 9, poz. 66), cło ulgowe za pozwoleniem min. skarbu będzie wynosiło 5 proc. cła maksymalnego. Rozporządzenie obowiązuje do dnia 31 grudnia 1931 r. włącznie.

Z KRAJU

(k) Czy nowe zakupy zboża sowieckiego? „Getreide Zeitung“ z 10 bm. donosi, że Polskie Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe zakupiły dla zakładu żyta sowieckiego w ilości 7.000 tonn, w celu wypełnienia zobowiązań, zaciągniętych wobec Czechosłowacji.

(k) Kontyngenty przywozowe na I kwartał 1932 r. Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że wnioski o przydziały przywozowe z kontyngentów na I kwartał 1932 r. winny wpłynąć do Izby P.-H. najpóźniej do 20 grudnia 1931 r. Izba zwraca uwagę zainteresowanym, że z powodu ogromnego napływu wniosków kontyngenty się szybko wyczerpują, wobec czego wnioski niezłożone w terminie muszą być często załatwiane odmownie. Dotyczy to szczególnie samochodów, motocykli, tkanin, konfekcji, owoców i skór futrzanych. W podaniach o udzielenie pozwoleń na przywóz samochodów należy podać marki samochodów. Firmy przemysłowe, sprowadzające towary do przeróbki fabrycznej, winny we wnioskach wyraźnie to zaznaczyć. Wnioski takie uwzględnia się w pierwszej linii. Izba zwraca uwagę, że wnioski należy sporządzić na przepisowych formularzach, które można otrzymać w Izbie bezpłatnie. Wnioski winny być sporządzone na każdej pozycji taryfy celnej oddzielnie. W jednym wniosku nie mogą być wymienione dwa lub więcej krajów pochodzenia. Pierwszy egzemplarz wniosku należy ostemplować 3 zł znacznikiem. Požadane jest również dołączenie proforma faktur, które winny być ostemplowane znacznikiem 50-groszowym, szczególnie przy wnioskach o udzielenie pozwoleń na przywóz tkanin i roślin żywych. Wreszcie Izba zwraca uwagę, że opłat manipulacyjnych nie zwraca się w wypadkach odmownego załatwienia wniosków. Izba przypomina, że do wniosków o udzielenie pozwoleń na przywóz z Czechosłowacji należy dołączyć faktury potwierdzone przez czeskie Ministerstwo dla Handlu. Wnioski o udzielenie pozwoleń na przywóz towarów z Czechosłowacji mogą importerzy również przesyłać bezpośrednio do min. przemysłu i handlu.

(k) Zmniejszenie budżetu wydatków osobowych Banku Polskiego na 1932 r. Dnia 11 grudnia odbyło się pod przewodnictwem prezesa Banku Polskiego dr. Wróblewskie-

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Z naszego królestwa zwierząt

Ogród zoologiczny w zimowej szacie — Osemka rozkosznych tygrysiątek — Wszystkie okazy czują się doskonale

Niejednemu zdawałoby się, że zimą zamiera wszelkie życie w ogrodzie zoologicznym, myli się jednak srodze. Oczywiście, teraz nie panuje w zwierzęciu taki ruch jak latem i niewielu niestety odwiedza naszych przyjaciół ze świata zwierzęcego sądząc, że obecnie niema żadnych ciekawszych momentów. Kto tak wnioskuję jest w błędzie i sam niewątpliwie przyczyna to, gdy pójdzie do zwierzyńca.

Na szczególną uwagę zasługuje szata zimowa u tych ssaków i ptaków, które przez cały rok przebywają na dworze. Można śmiało twierdzić, że zimowe posycie jeleni, bawołów, wielbłądów, kóz i owiec górskich czy niedźwiedzi, rysi, łasicowatych i t. p. jest o wiele piękniejsze niż latem. To też wszystkie wspomniane zwierzęta są specjalnie okazałe i efektowne. Szczegół ten warto dlatego pilnie zaobserwować.

Dalej różnorodne ptactwo wodne i brodzące, przedstawia się nam tylko zimą w swym rzeczywistym upierzeniu, natomiast w nastaniem pory letniej posiadają prawie wszystkie kaczki i gęsi i t. d. jednolite, szare okrycie. Zaleca się zatem pośpieszyć w wolnych chwilach do zwierzyńca i przypatrzeć się temu barwnemu upierzeniu rozmaitych gatunków kaczek, gęsi, mew, czapli i t. p., a każdy stwierdzi naocznie, że żaden artysta-malarz nie może zdobyć się na wywołanie podobnie pięknej gry barw, jaką popisują się kaczki helmiaste, karolinki i t. p. Obserwacja ptactwa wodnego jest teraz tem łatwiejsza, że w oglądaniu okazów nie przeszkadzają

geste liściaste krzewy, oraz inne rośliny rosnące nad brzegami stawów.

Wielką atrakcją naszego zwierzyńca stanowią również osemka młodych tygrysów. Pierwsza czwórka jest wyrosła. Są to okazałe rozkoszne kociska w siódmym miesiącu a tak obłąskawione, że swobodnie można wejść do ich klatki. Jedynie trzeba uważać, aby od ich nadmiernych karesów nie ucierpiała nasza garderoba, mają bowiem bardzo ostre pazury, a przy zabawie operują niemi zawzięcie.

Jeszcze miłsze są cztery młode tygrysiątka, które w niedzielę ukończą jedenaste tygodni. Bawią się rozkosznie niczem małe kociaki wywijając kozły, skacząc jak frygi i pomrukując przekornie. Również są zupełnie obłąskawione, czują się doskonale w towarzystwie ludzi i chętnie przyjmują każdą wizytę.

Niech zatem każdy pośpieszy do zwierzyńca oglądać te niezwykłe i miłe okazy świata zwierzęcego. Przy tej okazji można się też naocznie przekonać, że wszystkie zwierzęta czują się dobrze zdrowiem i nie cierpią żadnego niedostatku, ponieważ przezorłe kierownictwo zawczasu postarało się o dostateczną ilość pokarmu na zimę i umie nadal tanim kosztem utrzymać ogromną rzeszę swych pupilów. Dyrekcja ogrodu zoologicznego ufa, że nadal obywatelstwo poznańskie poprze jej starania, aby utrzymać tę wszystkim tak miłą i użyteczną placówkę przez częste i liczne odwiedzanie naszych dobrych przyjaciół ze świata zwierzęcego. (z)

Pijany awanturnik

Ciężko zranił m. in. bezbronną kobietę.

W tych dniach ujęła policja 23-letniego Stanisława Witeczaka z Nowej Wsi Górnej (pow. poznański), obwinionego o usiłowane zabójstwo.

Podczas ostatniego pobytu w Poznaniu Witeczak spotkał się z kompanem ze swej wsi Władysławem Szkularskim. Spotkanie to dało okazję do obfitej libacji, poczem Witeczak urządził awantury m. in. na dworcu na Tamie Garbarskiej. W Naramowicach znów zatrzymał wóz piekarski p. Marty Kruegierówny z Glińienka i zażądał od właścicielki aby odwoziła jego i kompana do Nowej Wsi. Gdy spotkał się z odmową, począł demolować wóz.

W Umultowie Witeczak spotkał 25-letnią Franciszkę Mazurową, chwycił kobietę pod gardło i włókł ją kilkanaście metrów. Następnie pijany brutal uderzył nieszczęsną kółkiem w głowę tak silnie, że padła bez przytomności na ziemię a sam zbiegł. (k)

Oszukańcza spółka

Skazanie „dyrektorów” „Argusa”.

Przed paru dniami pisaliśmy o oszukańczej działalności spółki „Argus” której założycielami byli Wawrzyniec Paszak i W. Czachorowski. Jako biurowego wyszukali sobie Ludwika Radowicza.

Szajka ta pod pozorem pośredniczenia w nabywaniu gospodarstw, wylądowała od zainteresowanych większe ilości gotówki, której właściciele więcej nie oglądali. Aby firmie nadać pozory większego biura pośrednictwa, wciągnęli podstępnie jako udziałowców najmniejszych osoby. Bezczelny ten proceder poparty szumną reklamą, docierającą nawet za granicę, przynosił poważne korzyści.

Kierownikiem całej akcji był Czachorowski, który posiadał ogromny tutej, a ponadto był ogromnie wygadany to też potrafił niejednego wyprowadzić w pole. Kto się dostał w szpony „dyrektorów” „Argusa”, ten już mógł pożegnać się przynajmniej z częścią swego majątku. Potrafiłi różnymi sposobami wydobyć ze swych „klientów” pieniądze. Dotąd wiele osób, jak St. Lehman, F. Wagner z Wroniek, Jan Rehr, Michał Giec, Antonina Stróżykówna z Francji i t. d. opłakują fatalne skutki współdziałania z „Argusem”.

Wreszcie sprawa się wydała i założyciele spółki stanęli przed sądem. Na ławie oskarżonych zasiadła również

stara matka Paszka Ludwika, która, gdy oszustom paliła się ziemia pod stopami, uciekła do Krakowa zabierając z sobą 3 tys. zł. Rozprawa toczyła się przez dwa dni i zapadł wyrok, moca którego zasądzeni zostali za oszustwo: Paszek na półtora, a Czachorowski na 2 lata więzienia. Radowiczowi wymierzono karę więzienia przez 6 a Paszkowej przez 4 miesiące, odraczając warunkowo na 3 lata. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 12 grudnia 1931.

Słońce: wschód 7.54 — zachód 15.38 — długość dnia 7 godzin 44 min

Księżyc: wschód 11.05 — zachód 18.30 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne wysokie 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 2 st. Cels., najniższa 0 st. Cels. — Ilość opadu nieznaczna.

Przepowiednia pogody na niedzielę:

Chłodno i naogół pogodnie.

Kal. rzk.: Aleksander M. — jutro Lucja.

Kal. słow.: Wolidar — jutro Władysław.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr. 59, 1 p. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ul. Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18.

Wilda: Apteka „Pod Koroną”, Górna Wilda nr. 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego nar. ul. Strusia.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Sodalicja Pań Miejskich p. wezw. Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marii Panny.** Nabożeństwo sodalicyjne, połączone z uroczystością przyjęcia nowych członków odbędzie się we wtorek 15 bm. o godz. 9 w kaplicy św. Józefa. O godz. 16.30 zebranie plenarne w auli uczełni im. Dąbrowski, ul. Mińska 10.

OSOBISTE

— **Prezes Izby Skarbowej p. Ferdynand Świtalski,** wyjechał w dniu 10 bm. na kilkudniową inspekcję urzędów i kas skarbowych w Środzie, Wrześni, Gnieźnie, Mogilnie, Strzelnie, Kępnie i Odolanowie.

P. prezes Świtalski powróci do Poznania 15 bm. i w dniu tym wznowi przyjmowanie interesantów.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Narodowa Organizacja Kobiet Poznań — Koło Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 13 b. m. o godz. 20 na salce p. Kasprzakowej, ulica Kilińskiego 15 Referat p. t. „Ojciec de Foucault” wygłosi p. Kamińska O liczny udział członkini oraz gości uprasza Zarząd.

— **Zebranie sekcji ekonomicznej przy Tow. Ziemiaków Wilk.** wraz z delegatkami odbędzie się w Poznaniu dnia 15 bm. o godzinie 15 na sali posiedzeń w gmachu Wielkop. Izby Rolniczej Mickiewicza 33. Na porządku obrad między in. sprawa hal targowych (ref. p. Stefański), dyskusja na temat aktualnych spraw ogrodniczych (zaśg p. Dziwulski z Jan-kowic), sprawozdanie ze zjazdu pań domu w Warszawie (ref. p. Szczaniecka).

— **Sodalicja Marjańska Nauczycieli w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 20 bm w tutejszym Seminarjum Duchownym. Od godz. 9—10 spowiedź; od 10—11 msza św. z nauką i wspólną Komunią św. Po śniadaniu, zebranie, z referatem ks. Stanisława Lisona, prof. sem. duch., na temat: „Nauczyciel w życiu prywatnym i rodzinnym”.

— **Ze Związku Pracowników Umysłowych Ziem Zach. R. P.** W środę, dn. 16 bm o godzinie 7.30 wieczorem odbędzie się na dużej sali p. Jarockiej w Poznaniu, przy ulicy Maształarskiej 8a, zebranie plenarne, na którym referat na temat „Działalność Zakł. Ubezpiecz. Prac. Umysłowych w Poznaniu” wygłosi dyrektor tegoż Zakładu p. Włodz. Lgocki. Prócz tego znajdują się na porządku obrad sprawozdanie z działalności Rady Okręg. w Poznaniu i Centr. Organ. w Warszawie oraz z akcji pomocy bezrobotnym, które wygłosi prezes Rady Okręgowej p. Tadeusz Piotrowski Wszystkich członków prosimy o przybycie. Sympatycy mile widziani.

— **Związek Pań Domu Oddział Poznański.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek 14 bm. o godz. 17 na sali Śniadeczych przy ul. Fredry 10. W czwartki między 16.30 a 19.30 czynny jest Klub Związku przy ul. Bukowskiej 1, m. 14.

WYSTAWY

— **Sale Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (pl. Wolności 18) mieszczą obecnie zbiorową wystawę grupy artystów krakowskich „Zwornik”, w której udział biorą następujący artyści: Foerster, Gerzabek Hoffmannówna, Krcha Król, Kononowicz, Milli, Oleś, Pochwaliński Kasper, Pochwaliński Stanisław, Rutkowski, Rzepiński, Ritterówna, Sperling, Stapiński, Szczyrbuła i Szpinagel. Obok tego jest wystawa bieżąca, na którą nadesłali dzieła swe: Bartel, Batycki, Bielecki, Bunsch, Jakób, Kusztelanówna, Mondral, Roguski i Sonnenwendt. — Salon otwarty w dniu powszednie od 11—17, w niedziele i święta od 12—15. Wstępne 1 zł, dla młodzieży 50 gr.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wspierajmy biednych.** Stow. św. Teresy od Dziec. Jezus. — Św. Łazarz. urządził po raz drugi w niedzielę 13 b. m. o godz. 18 na sali „Wiktorji” piękna wieczornicę z dramatem p. t. „Lilie i róże”, deklamacjami, śpiewami i monologami. Publiczność w zrozumieniu celu poprzez wysiłki i weźmie udział w wieczornicy. Dochód przeznaczony na gwiazdkę dla biednych.

— **Stow. Młodych Polek pod wezw. bł. Brodusławy przy parafji Bożego Ciała w Poznaniu** urządzi w niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 19 w sali parafjalnej przy Walech Jagiello wieczornicę z uroczystym programem. Po południu o godzinie 15 odbędzie się przedstawienie dla dzieci.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Uruchomienie kas w urzędach skarbowych.** Dla wygody płatników podatków państwowych uruchomiona będzie od dnia 1 stycznia przy I. Urzędzie Skarbowym na m. Poznań kasa urzędu skarbowego typu A, przy pozostałych zaś urzędach na m. Poznań oraz przy Urzędzie Oplat Stemplowych i Urzędzie Skarbowym na powiat poznański kasy typu B (o mniejszym zakresie działania). W związku z powyższem siedziba I. Urzędu Skarbowego na m. Poznań przeniesiona zostanie do dotychczasowego lokalu Kasy Skarbowej przy ul. Goleńskiej (gmach Województwa). Pozostałe urzędy pozostaną w nowych siedzibach.

— **Clagnienie loterii na budowę kościoła w Dąbrowce Kościelnej** odbędzie się nieodwołalnie dnia 15 bm. w Poznaniu. Kto ciekawy przebiegu loterii, niech przybędzie na salę p. Jarockiej przy ul. Maształarskiej nr. 8 o godz. 3 po południu, gdzie przy współdziałaniu organów kontroli skarbowej wykaże się, kto zostanie szczęśliwym nabywcą fortepianu, sypialni, kuchni, rowerów, wirówek, maszyn do szycia itd. itd. Przedmioty przeznaczone na wygrane oglądać można u pp. kupców w Poznaniu, Gnieźnie, Pobiedziskach, Wągrowcu, Swarzędzu, Rogoźnie i Obornikach w wystawowych oknach. We wszystkich składach,

Przy cierpieniach pęcherzyka żółciowego i wątroby, kamieniach żółciowych i żółtaczce, naturalna woda gorzka Franciszka Józefa znakomicie ułatwia trawienie. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 7488

gdzie wystawione są fanty, można też nabyć isy po 1 zł.

— **Zarząd Zrzeszenia Technicznych Sił Laboratoryjnych** podaje do wiadomości, że do Zrzeszenia przyjmuje się siły wykonujące samodzielnie badania bakteriologiczne, serologiczne, kliniczne, bakteriologiczne oraz pomocników farmaceutycznych. Dalsze zgłoszenia przyjmuje sekretarz p. Suchanecki Zygmunt, Zakład Mikrobiologii Lekarskiej U. P. Poznań, Waly Wazów nr. 25, udzielając również wszelkich informacji.

— **Licytacja psów.** W środę, dnia 16 bm. o godz. 10 odbędzie się na dziedzińcu taboru miejskiego, ul. Wolnica nr 1 — publiczna licytacja psów: 4 niem. owczarków, 2 rosyjskich settrów (młode), 2 foksterjerów, 1 jamnika, 1 buldogi, 1 szpica (czarny) i 4 podwórzowych.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Konferencja Księżki Patronów Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej oraz Księżki Moderatorów Bractw Wstrzemięźliwości m. Poznania** odbyła się w środę pod przewodnictwem O. Superjora Kuklińskiego. Referat kierownika centrali przeciwalkoholowej wskazał na potrzebę i sposoby akcji przeciwalkoholowej wśród poznańskich młodzieży pozaszkolnej. Dane statystyczne rzucają ponure światło na poważne braki naszej młodzieży, a równocześnie domagają się celowej i roztropnej akcji zapobiegawczej. Nie wystarcza oświata, trzeba raczej przy wy-suwaniu głębszych pobudek skłaniać młodzież męską i żeńską, by ożywiła swą wolę w praktykowaniu dobrowolnej abstynencji. Wskazano na abstynencką Złotą Księgę, na oddziały abstynenckie w bractwach wstrzemięźliwości oraz na zadania sekcji abstynenckich w S. M. P. Dla zarządów i zastępowych polecono kurs przeciwalkoholowy, który odbędzie się w Poznaniu 17 stycznia dla młodzieży żeńskiej, a 24 dla młodzieży męskiej. — Dyskusja była bardzo ożywiona i wykazała potrzebę częstszych konferencji z tej dziedziny. Poruszono m. in. potrzebę rozpoczęcia akcji już w organizacjach dziecięcych, urządzania pogadanek przeciwalkoholowych w każdym zastępie, zaś ostateczne formy organizacyjne młodzieży abstynenckiej uzależniono od lokalnych warunków w poszczególnych parafjach. Solwując konferencję, ks. przewodniczący prosił o powtarzanie konferencji na powyższy temat kilkakrotnie w roku.

— **Stow. św. Teresy na Łazarzu** urządziło 8 bm. w nowej sali „Wiktorji” przy Rynku Łazarskim, szczerze publicznością napełnionej, „Wieczornicę” z bardzo obszernym programem. Całość starannie opracowana i po mistrzowsku wykonana. Piękny wykład ks. rady Binka n. t. „Rola kobiety chrześcijańskiej na tle encykliki małej, a nowy projekt” wywarł silne wrażenie i wywołał burzę oklasków, a wyborne ze zrozumieniem i uczuciem odegrany dramat religijny do głębi poruszył serca wszystkich. Z uznaniem podnieść należy, że zespół młodych miłośników muzyki na Łazarzu pięknie i bezinteresownie przygrywał w przerwach. Dochód przeznaczono na bezrobotnych.

— **Podziękowanie.** W poniedziałek, dnia 7 bin. zebrano się grono miłośników muzyki w prywatnych salonach pp. Świeżawskich, gdzie pod egidą Pań Miłosierdzia dzielnicy łazarskiej odbył się wieczór wokalny. Pani Jarochońska i p. Świeżawski odpiewali przy akompaniamencie p. Juraszówny szereg pieśni, których zebrani z prawdziwą przyjemnością wysłuchali. Przy tej sposobności zebrano 23 zł 50 gr na pomoc dla bezrobotnych. Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia składa serdeczne podziękowanie gospodarzom za ofiarowanie mieszkania, a artystom za łaskawy współdziałanie w wieczorze.

— **Zrzeszenie Związku Zaw. Automobilistów** odbyło w tych dniach przedwalne zebranie, na którym przedyskutowano szereg spraw, mających być przedmiotem prawomocnych uchwał rocznego walnego zebrania, wyznaczonego na dzień 10 stycznia. M. in. omawiano sprawę proponowanej obniżki składek członkowskich, którą to propozycję zatwierdzić musi walne zebranie. Zapoznano też zebranych z przebiegiem konferencji w Inspektoracie Pracy, dotyczącej wejścia w życie nowej ustawy o czasie pracy. (we)

KRONIKA POLICYJNA

— **Oszustwo.** Właściciel składu p. Władysław Kowalski przy ul. Szkolnej 11 wysłał swego chłopca z garniturem do mycia, zamówionym przez nieznaną klientkę. Pod wskazanym adresem na ulicy Patrona Jackowskiego 42, paczkę odebrała jakaś kobieta, podpisując się nazwiskiem Jakobowska. Niebawem okazało się, że była to oszustka. (k)

— **Porzucona czekolada.** Posterunkowy Molenda napotkał na ul. Świerczewskiej osobnika niosącego na plecach paczkę. Na widok zbliżającego się poli-

czajanta nieznaną jego osobę, który widocznie musiał mieć nieczyste sumienie, rzucił paczkę i zbiegł. W paczce tej było 12 kilogramów czekolady „Goplana“ (k)

Ujęcie sprawców napadu. W dochodzeniach prowadzonych w sprawie napadu na ul. Lipowej w Środzie na osobie p. Balbina Szeligowskiej z Polwicy w powiecie średzkim ujawniono jako sprawców napadu Stefana Ciesielskiego i Adama Perkielewicza ze Środy. Obu następników, którzy przyznali się do winy, aresztowano i dostawiono do miejscowego więzienia sądowego. Znalezione też przy nich zegarek zrabowany p. Szeligowskiej. (k)

By dostać rewolwer, upozorował napad. Wdrożone dochodzenia w sprawie napadu na szosie pod Obielewem w powiecie znińskim, dokonany przez rękoma na osobie Stanisława Lewandowskiego ze Złyna, dały wynik niespodziewany. Lewandowski przyznał się, iż napad upozorował. Powodem tej niezwyklej mistyfikacji była odmowa ze strony jego pracodawcy, do którego się kilkakrotnie zwracał z prośbą o kupno rewolweru. (k)

Kradzież 6 sosen. W Kowalewie, w powiecie znińskim, w jednej z ostatnich nocy dopuszczono się kradzieży w lesie p. Aleksandra Ogurkiewicza. Pod razami niewysłodzonych złodziei leśnych padło sześć 10-metrowych sosen. (k)

KRONIKA WYPADKÓW

Pożary w Brzeziu. W zabudowaniach p. Rempulskiego, rolnika w Brzeziu (pow. średzki), spłonęła stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczymi wartości 20 tys. zł. Z zabudowań p. Rempulskiego ogień przetrzebił się na budynki sąsiednia p. Stanisława Korczyka, u którego pastwą płomieni padł chlew, oraz inwentarz żywy wartości 10 tys. zł. Przyczyną powstania ognia nie stwierdzono. (k)

KRONIKA SĄDOWA

Soltyś zasądzony na rok więzienia. Izba karna sądu okręgowego w Poznaniu rozważała sprawę soltysa z Szczępankowa w powiecie szamotuńskim Franciszka Mazura, który stanął pod ciężkim zarzutem sprzeniewierzenia poważnych sum. Oskarżony w toku rozprawy przyznał się do sprzeniewierzenia 10 tys. zł. Czynu tego nie licującego z godnością urzędu, jaki piastował, dopuścił się, jak mówił, z powodu choroby żony. Dalsze sumy pożyczył znajomym, którzy mu długi nie zwrócili. Gdy znajomi nie oddawali pożyczek, wówczas Mazur ratować chciał sytuację swoim 51 morgowym majątkiem, na który zażądał zamierzać pożyczkę. Coś już nawet spłacił, gdy sprawa wyszła na jaw i znalazł się niejako prokurator. Prokurator domagał się kary 4 lat więzienia. Sąd po naradzie wymierzył oskarżonemu karę więzienia przez jeden rok. (z)

Z WIELKOPOLSKI

Rogoźno. (Wieczornica.) Staraniem uczniów szkół średnich Sodalicji Marjańskiej odbyła się dnia 8 bm. w auli tutejszego gimnazjum wieczornica przy licznej frekwencji publiczności. Przemówienie wstępne wygłosił ks. prefekt. Program składał się ze śpiewu chóru gimnazjum, deklamacji, referatu i produkcji muzycznych. Wieczornica wypadła ku ogólnemu zadowoleniu i wywarła pożądane wrażenie.

(Przedstawienie.) Objazdowy Teatr Poznański p. Brackiego dał w sali Hotelu Centralnego przedstawienie „Kajzera”. — Zainteresowanie miejscowej publiczności było znaczne.

(Z ochronki.) Zwyczajem corocznym odbędzie się w niedzielę, dnia 20 bm. w sali Hotelu Centralnego uroczystość gwiazdkowa dla dzieci uczęszczających do ochronki. Program przewiduje obrazy sceniczne, deklamacje, śpiewy dzieci itp. Dzieci ubosze zaopatrzy się w podarki praktyczne. Ceny miejsc są niskie, co przyczyni się niezawodnie do znacznej frekwencji publiczności. (aka)

Polajewo. (Kradzież.) Nieznani sprawcy skradli p. Rydlewskiemu w Sierakówku około 3 cetr. żyta. Zaznaczyć należy, że wspomniany rolnik oddalił się z koniami do stajni p. Polarczyka, oddalonej o 300 metrów i zaraz wrócił a w międzyczasie już dokonano kradzieży. — W Ludomickach skradziono p. Mateuszowi 10 funtów masy i większą ilość jaj i mięsa. — Panu Surmiew w Sierakówku wymiścili dotychczas niewyśledzeni sprawcy pół stogu żyta. (es-te.)

Wielien n. Not. (Kuchnia dla bezrobotnych.) Dnia 24 listopada otwarto tu kuchnię dla bezrobotnych. Przeszło 400 obiadów wydaje się dziennie dla tutejszych bezrobotnych i ubogich miasta, jak również dożywia się około 80 dzieci. — Kuchnia utrzymuje się w większej mierze z dobrowolnych datków tut. obywatelstwa. Niezadowolone naszego obywatelstwa jest wielkie, gdyż władze przelożone niektórych instytucji państwowych poleciły zebrane składki dla bezrobotnych oddać do pozamiejscowych komitetów.

(Wyrok uwalniający.) Izba karna sądu okręgowego w Poznaniu na sejmi wyjazdowej w Wieleniu n. Not. rozprawy w tych dniach sprawę karną przeciwko Górnemu i tow. o zakłócenie w Drawsku pow. Czarnków wiecu wyborczego do Sejmu i Senatu. W toku rozprawy prokurator sam cofnął oskarżenie przeciwko jednej części oskarżonych, zaś co do reszty oskarżonych sąd po bliżko trzygodzinnej rozprawie wydał wy-

rok uwalniający, nakładając koszty postępowania na skarb państwa Obrony części oskarżonych podjął się adwokat dr. Szebel z Poznania. Oskarżenie popierał prokurator Miszurewicz, rozprawie zaś przewodniczył sędzia dr. Ryprian w asyście sędziów Tetzlaffa i dr. Mateja.

(Więc.) Tutejsza Parafialna Liga Katolicka urządziła w dniu 8 bm. na sali p. Cynajka wiec w obronie chrześcijańskiego małżeństwa. W obecności 500 osób zgaśli wiec prezes Ligę p. Antoni Kurwan, wskazując w krótkich lecz treściwych słowach szkodliwość nowego projektu prawa małżeńskiego. Zebrani jednomyślnie uchwalili rezolucję, która zostanie wysłana na ręce J. Em. Ks. Kard. Prymasa. (wk)

Września. (Wykład o Czechosłowacji.) Bardzo miłym urozmaiczeniem dla Wrześni był wykład literata i publicysty czeskiego p. Drezlera, urządził z ramienia Tow. Czyt. Lud. Publiczność przybyła na wykład licznie, szczególnie zainteresowała się sprawą młodzieży.

(Z Akcji Katolickiej.) W związku z projektowanym przez komisję kodyfikacyjną nowym prawem o małżeństwie odniesie się zarząd Akcji Katolickiej do wszystkich towarzystw i organizacji na terenie parafii wrzeńskiej o złożenie podpisów członków pod protest. (y)

Mogilno. (Z „Sokoła.”) 4 b. m. odbyło się w lokalu p. Bosackiego Stefana (Hotel Wiktorja) zebranie plenarne Tow. Gimn. „Sokol”, które zgaśli druh prezes Filipiak w obecności 30 członków. Po odczytaniu protokołu przystąpiono do porządku obrad, na którym omawiano sprawy bieżące organizacji, ustalając program na okres zimowy. Obszerne sprawozdanie z zjazdu delegatów okręgu inowrocławskiego złożył druh nacelnik Stręk. W wolnych głosach omawiano projekt urzędzenia w nadchodzącym sezonie zimowym występu z popisami gimnastycznymi w hali ćwiczeń. (mm)

Borek. (Wypadek z bronią.) W poniedziałek dnia 7 bm. postrzelili się nauczyciel p. Troczyński z Wojciechowa pow. jarociński w szkole podczas lekcji. W sprawie tej wdrożono śledztwo.

(Nowy członek magistratu.) Dnia 3 bm. został wprowadzony w urząd p. Czesław Gregorowicz, kupiec z Borku, jako komisaryczny i lawnik magistracki. Dwu poprzednich wybranych przez radę miejską wojewoda nie zatwierdził. (cz)

Leszno. (Miasto i wojsko.) Z okazji 10-lecia pobytu w Lesznie odbyła się w niedzielę miła uroczystość wręczenia miastu Leszno znaczka pułkowego 17. p. ul. Przy zastosowaniu odpowiedniego ceremoniału nastąpiło przemówienie do wódce pułku p. plk dypl. Pragłowskiego i wręczenie odznaki. Zaznaczyć należy, że miasto nasze już przed kilku laty dostało takie odznaczenie od 55 pzn. p. p.

(Defraudacja.) Pracownik firmy Schneider i Zimmer p. C. popełnił defraudację na sumę przeszło 30 000 zł. Defraudanta aresztowano.

(Nominacja.) Stanowisko dyrektora żeńskiego gimnazjum miejskiego objęła p. Wiktorja Kowalska, dotychczasowa nauczycielka gimn. w Rogoźnie.

(Z estrady.) Dzięki staraniom zarządu tutejszego Czerw. Krzyża odbył się na bezrobotnych koncert p. Gertrudy Konatkowskiej. Sala była przepelniona. — Poza tem mimo ciężkich czasów co chwilę mamy gościnne występy zespołów czy to baletowych czy dramatycznych. Oczywiście, że imprezy te kończą się zazwyczaj deficytem. (s.)

Ostrów. (Koncert.) Po dłuższej przerwie mieliśmy tutaj możliwość usłyszenia poważnego koncertu Kwartetu Polskiego z Ireną Dubiską na czele. Wykonano dzieła kameralne. Artysty osiągnęli niezwykle sukces artystyczny.

(Ze sceny.) Miejskowe Koło Miłośników Sceny odegrało w niedzielę niezwykle starannie komedję Perzyńskiego „Uśmiech losu”.

(Z życia sodalicyjnego.) W święto M. B. Niep. Początek Sodalicji Pań i Panów obchodzący wspólnie dorocznym zwyczajem przyjęcie nowych kandydatów do grona swego. Uroczysta msza św., podniosłe przemówienie ks. moderatora proboszcza Zamysłowskiego, obecność prawie wszystkich sodalisk i sodalisków, wypelniona kaplica konwiktu, będąca świadkiem uroczystego ślubowania, wspólna komunia św., pięknie wykonany śpiew podczas nabożeństwa — wszystko to złożyło się na całość tak piękną i podniosłą, że jej pamięć nie przedko zatrze się w umyśle i sercu uczestników, zwłaszcza nowoprzyjętych.

(Wystawa.) Czytelnia Kobiet urządziła tutaj bogatą wystawę pracy kobiet w własnym Ognisku. Piękny i barwny obraz, złożony mozaikowo z najrozmaitszych robótek od praktycznych do artystycznych, przedstawia wystawę. Na wystawie tej Sodalicja Pań wystawia osobno szaty liturgiczne, przeznaczone na zaopatrzenie naszych kościołów kresowych. Zamknięcie wystawy nastąpi w nadchodzącą niedzielę 15 bm. (n)

Z POMORZA

Grudziądz. (Samobójstwo.) Dnia 3 bm. przybył do Grudziądza kupiec Alojzy Kwasigroch i zamieszkał w pewnym hotelu. Nad ranem następnego dnia K. wystrzelał z rewolweru odebrał sobie życie. Denat był w trudnej sytuacji majątkowej, znaleziono u niego bowiem tylko 14 groszy.

(Ujęcie niebezpiecznych złodziei) Przed kilku dniami włamali się w noc

do składu firmy „Bata“ złodzieje, którzy skradli większą ilość obuwia i około 100 par jedwabnych pończoch, wartości razem kilku tys. zł. Policja śledczą wykryła złodziei i odebrała im część łupu. Aresztowanymi są 24-letni Jan Kowalski i 19-letni Wilhelm Witkowski, obaj z Grudziądza. Jak się okazuje, popełnili oni cały szereg innych kradzieży.

(10 lat w obozie cygańskim.) W tych dniach zgłosił się na policję 15-letni chłopiec, który przez 10 lat przebywał w obozie cygańskim. Chłopiec, zaniedbany i obdarty, opowiedział smutną historję swego życia i twierdził, że od dziesięciu lat tułał się wraz z cyganami po świecie. Nie chcąc dłużej znosić krzywdy, jaką mu cyganie wyrządzali, opuścił obozowisko cygana Brzozowskiego pod Nowem i zbiegł do Grudziądza. Nazwiska swego i miejsca zamieszkania swych rodziców podać nie może. Chłopiec ma szczerpioną osepę, co wskazywałoby na to, że nie jest dzieckiem cygańskim. Chłopcem zaopiekował się wydział opieki społecznej magistratu.

(Usypiacze.) Niejaki Jan Zygmunt z Potoku pod Lublinem, jadąc koleją z Torunia do Grudziądza, zapoznał się z dwoma elegancko ubranymi pasażerami, którzy poczęstowali go papierosem. Co się z nim potem stało, Z wyjaśnić nie może, wie tylko tyle, że, gdy się obudził pod Grudziądzem, spostrzegł, iż okradziony został z dokumentów i gotówki, która składała się z 180 dolarów, 84 zł i drobnej monety. Usypiacze ulotnili się na poprzedniej stacji. (x)

Gdynia. (Kradzieże cukru eksportowego.) Po dłuższej obserwacji ujęto tutaj niejakego Władysława Brzeskiego, który przy pomocy podrobionych kluczy dostał się do magazynu portowego „Cukroportu”, zabrał stamtąd 7 worków cukru eksportowego i umieścił łup w takówce. Kradziony cukier kupował Jan Durczak, rodem z Nowejwsi Podgórznej, pow. Września, właściciel kiosku w parcie, Brzeskiego i Durczaka przekazano władzom sądowym. Dochodzenia ustaliły, że Brzeski kradł cukier systematycznie. Przedtem był gońcem w Warszawskim Tow. Transportowem, które dysponuje jednym z magazynów cukrowych i na tej posadzie porobił sobie odciski kluczy i dowiedział się, gdzie kontroler izby skarbowej przechowuje plombownicę. — Podrobionymi kluczami otwierał w nocy drzwi magazynu i zerwane plomby zastępował nowymi. W związku z wykryciem kradzieży wytoczono równoległe postępowanie przeciw kontrolerowi izby skarbowej p. S., któremu zarzuca się, że z opieszałości nie nosił plombownicy przy sobie, lecz pozostawiał ją w szufladzie burka.

(Aresztowanie złodziei.) Polleja tutejsza zlikwidowała znowu szajkę złodziei okręgowych, do których należał m. i. niejaki Mieczysław Grzybowski, rodem z Kruszowicy, pow. Strzelno. Ze statków kradł ubrania, bieliznę, drobne przedmioty, a nawet przyśrubowany do ściany duży zegar. (S. B.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

Cechowa Czeladź Piekarska. Zebranie odbędzie się 13 bm. o godz. 14 w lokalu p. Majewskiej, ul. Woźna 13.

Centralny Związek Zawodowych Ogrodników i Pomocników Ogrodniczych Oddział Wielkop. Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę 13 bm o godz. 18 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Maszalarskiej 8.

Związek Inwalidów Cywilnych. Zebranie odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godz. 3 po południu w sali p. Snuszki, ul. Bukowska 23.

Tow. Samod. Fryzjerów w Poznaniu. Projektowane na dzień 13 bm. przedstawienie nie odbędzie się z przyczyn od Tow. niezależnych. Przedstawienie zostało odroczone na początek lutego 1932 r.

Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu. 13 bm o godz. 17 odbędzie się w ognisku Koła, przy ulicy Śniadeckich 54, wieczór dyskusyjny Koła naukowego, z b. bogatym programem.

Tow. Terminatorów Krawieckich. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godz. 15 w lokalu cechu, ulica Romana Szymańskiego 10.

Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek dn. 14 bm o godz. 20 w sali posiedzeń. Aleje Marcinkowskiego 26 Referat.

Sodalicia Pań Zawodu Kupieckiego Sekcja Eucharystyczna. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 14 bm. o godz. 19.15 w ochronce św. Józefa, z wykładem ks. moderatora.

Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Jezyce. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 14 bm, o godz. 20 w salce pałajalnej.

Koło Absolwentów II Szkoły Wydz. Zebranie Kółka Literackiego odbędzie się w poniedziałek 14 bm o godz. 19.

Zjednoczenie pracowników rzemieślniczych sekcja kowska. Roczne walne zebranie 14 bm. o godz. 19 w Domu Rzemieślniczym, pokój 20.

Stow. Absolwentów Państwowej Szkoły Budownictwa w Poznaniu. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 14 bm o godz. 19 w sali p. Jarockiej, ul. Maszalarska 8 a. I piętro.

Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej. Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Ograbowicza, ulica Ślusarska 6.

Wolny Cech Szewski w Poznaniu. Zebranie miesięczne odbędzie się 15 bm. o godzinie 20 w Domu Rzemieślniczym.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. T. z prośbą o wysłuchanie 3 zł; — N. N. Wągrowiec z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o szczęśliwy wynik procesu 5 zł; — J. i A. Ostrowscy 5 zł; — M. P. z podziękowaniem za doznane łaski i dobrodziejstwa, z prośbą gorącą o zakończenie roku, pełnego szczęścia, zdrowia i powodzenia, 3 zł; — N. Tyr. 5 zł; — Barańska 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 350.75 zł.

Na chleb św. Antoniego: A. R. 10 zł; razem z poprzednio pokwitow. 151.50 zł

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: A. R. 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 54 zł.

Dla Ks. Kazimierza Krzywickiego w Ustj-Uchta, uwiecznionego przez bolszewików: L. G. Kc. 10 zł; — K. B. Śląsk 10 zł. **Na Tow. „Caritas“:** 653.25 zł wypłacono 10, 12, 31. Pozn. Okręg „Caritas“.

Na misję afrykańską: 205 zł wypłacono 10, 12, 31. Sodalicji św. Piotra Klawera.

Na Zakład św. Kazimierza, ul. Skarbo-wa 6, dla stałych mieszkańców: Antonio-stwo Krzyżankiewiczowie, Poznań. Podgórna 6, zamiast kwiatów na trumnę śp. Rady Dr. Adama Kucnera 10 zł.

RECITAL TANECZNY

MARCELI HILDEBRANDT. Marcela Hildebrandt, młoda, wys. ce utalentowana tancerka plastyczna Poznanianka, która przed kilku dniami występowała z wielkim powodzeniem w Berlinie w „Schumannsaal“, da się po raz pierwszy poznać szerszej publiczności — i wystąpi w Poznaniu **jutro, w niedzielę, dnia 13 grudnia b. r., o godz. 12 w południe, w teatrze „Słońce“.** Marcela Hildebrandt na swym niedzielnym recitalu tanecznym wykona szereg kompozycji muzycznych Szopena, Bacha, Beethovena, Debussyego, Prokofieffa oraz Scriabina.

Ci, którzy mieli sposobność widzieć pełne poezji i piękna tańce Marceli Hildebrandt, — rokuja młodej tancerce wielką przyszłość. Jak już czytaliśmy w listach poznańskich, Marcela Hildebrandt bezpośrednio przed wyjazdem na recital berliński tańczyła w Poznaniu wobec zaproszonych znawców i krytyków i odniosła wielki sukces. Spodziewać się należy, że podobne powodzenie mieć będzie na swym niedzielnym recitalu w „Słońcu“.

Niedzielny występ młodej, tak wysoce utalentowanej tancerki wywołał wielkie zainteresowanie w najszerszych sferach towarzyskich naszego miasta.

Dla młodzieży kształcącej się bilety po 50 groszy w dniu występu przy kasie w „Słońcu“.

Bilety po cenach najniższych są do nabycia wcześniej w składzie cyzar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38.
zw 12 303/4

FELIKS NOWOWIEJSKI dyryguje X. koncertem symfonicznym w niedzielę, dnia 13 b. m. (Wieczór współczesnych kompozytorów polskich).
zwp. 12 713

Ostatnie 2 dni **NORA NEY** w „NOWOŚCIACH“. Dziś i jutro ostatnie pożegnalne występy sławnej gwiazdy filmowej NORY NEY, na scenie najmłodniejszego kin-teatru rewji „Nowości“ (ul. Ratajczaka 21) w odczuciu świętego zespołu rewiowego. Na ekranie: „Dzieweczka z pudełkiem“.
Początek: 5, 7 i 9 wiecz.
zw 12 308

Teatr Polski

DZIŚ — „Ich synowa“. Niedziela, 13, 12. po południu „Sarajewo 1914“ (Ceny znizone).
Niedziela, 13, 12. wiecz. „Ich synowa“.
Poniedziałek, 14, 12. „Śluby panieńskie“. (Przedst. dla młod. szkolnej.)
Początek o godzinie 8 wieczorem
Biletu wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Wierny mąż“. Niedziela, 13, 12. o godz. 3.30 po południu „Złote serduszko“ — bajka dla dzieci.
Ceny znizone.
Niedziela, 13, 12. wiecz. „Vivat Academia“ (Stary Heidelberg).
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr operetkowy „Uśmiech“

DZIŚ — „Kraina uśmiechu“ — występ gościnny Haliny Szmolcówny.
Niedziela, 13, 12. o godz. 3 po poł. „Kraina uśmiechu“ — ceny znizone.
Niedziela, 13, 12. wiecz. „Czar walca“ — występ gościnny Haliny Szmolcówny.
Poniedziałek, 14, 12. — Teatr niezynny.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

Wł Brackiego — „Kajzer“ Macieja Wierbińskiego
DZIŚ — Leszno (po południu „Pięcioramiennie serce“ L. Orwicza, wieczorem „Kajzer“).
Poniedziałek — Ostrzeszów.
Wtorek — Ostrów.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W MUZYCZNYM POZNANIU

JUTRO W TEATRZE WIELKIM MUZYCZNY MŁODY POZNAŃ

Niedzielny koncert symfoniczny poświęcony został twórczości kompozytorów polskich, grupujących się na terenie Poznania. W przyszłości na jednym z koncertów ma być podobnie przedstawiony dorobek artystyczny grupy kompozytorów warszawskich. Mówimy tu naturalnie o najmłodszej generacji kompozytorów, z których najstarsi nie przekraczają 35—36 roku życia. W grupę powyższą wchodzi b. uczniowie śp. Statkowskiego, dalek muzycy wykształceni w uczelniach paryskich, wreszcie uczniowie wybitnego dzisiaj pedagoga K. Sikorskiego, uchodzącego słusnie za najlepszego nauczyciela kompozycji w Polsce.

Calej tej najmłodszej grupie przyswieca ideologia Karola Szymanowskiego. Genjalny ten kompozytor, jedyna chluba poprzedzającej nas generacji, realizuje w swej twórczości ważne dla nas momenty:

a) Moment najwyższego wysiłku, prowadzącego do osiągnięcia najwyższego poziomu komponowanej muzyki.

b) Moment szukania nowego piękna, innego jak dotychczas, ze szczególną dążnością do stworzenia muzyki polskiej w rozumieniu muzyki Fr. Chopina, który wyniósł wartości narodowe polskie do granic ogólnoludzkich wartości.

Na pierwszy ogień idzie w niedzielę Symfonia nr. 2 Stanisława Poradowskiego, znanego już na terenie Poznania kompozytora. Utwór powstał w r. 1930, zawiera 2 części: pierwsza to allegro sonatowe, druga zaś jest tematem z warjacja, przyczem jedna z warjacji utrzymana jest w formie krakowiaka. Poradowski jest autorem kilku kwartetów smykowych, oryginalnego tria na skrzypce altówkę i kontrabas, pieśni etc.

Tadeusz Zygfryd Kassern reprezentuje w silny sposób muzykę, zabarwioną pierwiastkiem osobistym, indywidualnym. Posiada wysoką technikę kompozytorską, oryginalne ujęcie orkiestry, raczej barokowe aniżeli scholastyczne. Koncert na głos i orkiestrę, który usłyszymy w niedzielę, napisany został w 1928 r. i zdobył drugą nagrodę na konkursie Stowarzyszenia Młodych Muzyków Polaków w Paryżu w 1928 r. W formie przedstawia w części I allegro sonatowe bez repery, w II — arję (wokaliza głosowa, t. j. bez słów), w III formę ronda. Tekst Tadeusza Micińskiego „W mroku gwiazd”.

Mieczysław Mierzejewski, uczeń K. Sikorskiego, posiada w dorobku kilka pieśni solowych i chórnych. Los skierował Mierzejewskiego zdecydowanie ku pulpitowi kapelmistrzowskiemu. Mierzejewski przebywa w tej chwili w Wiedniu na dalszych studiach dyrygenckich.

Tadeusz Szeligowski występuje z Suitą „Kaziuki”, napisaną w r. 1928. „Kaziuki” to największy jarmark w Wilnie, odbywany w dniu 4-go marca (św. Kazimierz). Suita składa się z pięciu części: Kiermasz, Dajna (pieśń ludowa litewska), Marsz, Rauda (pieśń pogrzebowa litewska) i taniec białoruski. Muzyka oparta jest na tematach zaczerpniętych z muzyki ludowej wileńszczyzny.

Ks. dr. Wacław Gieburowski jest postacią znaną w Polsce na terenie muzyki wykonawczej. Poznański chór katedralny ks. Gieburowskiego jest atrakcją dla każdego muzycznego człowieka. Niestety nasze różne czynniki „decydujące” nie umieją tego wyzyskać odpowiednio, a np. radio poznańskie nie jest w stanie wpaść na pomysł, by chór katedralny ks. Gieburowskiego pokazywać in. miastom jak najczęściej, jako jedyny tego rodzaju w Polsce.

Ks. Gieburowski działa wybitnie jako kompozytor wokalny. Ogranicza się do sfery muzyki religijnej, ale w tej muzyce jest nieporównany i wydaje nam się jedynym kompozytorem tej trudnej dziedziny, tworzącym rzeczywiste i konkretne wartości. „Magnificat”, napisane w r. 1931 dla kongresu Muzyki Religijnej w Krakowie, skonstruowane jest na sopran solo, kwartet wokalny i chór. Nowoczesne traktowanie zespołu wokalnego daje wyniki rewelacyjne i współbrzmienia fantastyczne. Należy się cieszyć, że utwór ten zaledwie trzy tygodnie temu wykonany poraz pierwszy w Krakowie, już słyszymy w Poznaniu. To załatuje naprawde... Europa. Dr. T. S.

W BERLINSKIM KABARECIE I TEATRZE

Z Zelwerowiczem w Berlinie — Parodia filmu — Katakumba — Co grają teatry — Niema rewelacji — „Opowieści Hoffmanna” w inscenizacji Reinhardta — Nietylko kongres, ale i Berlin tańczy.

(Od stałego korespondenta Działu Kultury i Sztuki)

Berlin, 11 grudnia.

O ósmej wieczorem przyjechali pp. Zelwerowiczowie do Berlina, a już o godzinie dziewiątej siedzieliśmy w „Kabarett der Komiker” na Kurfürstendamm. I od tej chwili każda godzina znakomitego artysty zajęta była zwiedzaniem teatrów, kabaretów i kin.

Nie wszędzie mogłem towarzyszyć, bo zajęcia zawodowe nie pozwalały mi na to, dosyć jednak, żeby zarówno na podstawie własnych spostrzeżeń, jak zwłaszcza, jeżeli chodzi o teatr, na podstawie rozmów ze świetnym artystą nakreślić kilka uwag dla działu kultury i sztuki.

A więc, gdy już od nich zaczęliśmy, kabarety, tak zwane tu „Kleinkunstbühnen”. Myliłby się, kto by przypuszczał, że są one podobne do paryskich, rozsianych na Montmartre, w których pokazuje się mało efektownego bogactwa, a dowcip polega na tekście piosenek i świetnej satyrze. Jest tylko jeden taki kabaret, który posiada naprawdę poziom literacko-artystyczny: „Katakomba” na Bellevuestrasse. Owe sławne „Wintergarten”, „Scala” i tym podobne, to typowe variety, w których do znużenia karmi się widza akrobatyką, nadzwyczajną wprawdzie, ale akrobatyką. Co do mnie zaś, wolę akrobatykę umysłową, niż akrobatykę ciała.

Jednak w prawdziwy dowcip Berlin nie obfitował nigdy. Humor jego jest więcej rubaszny, jaskrawe światło sceny nie wychodzi mu na dobre. W „Kabarett der Komiker”, oprócz niezłego konferenciera, były jeden lub dwa skecze dobrze zrobione i zagrane, a tylko jeden numer był naprawdę artystycznie ciekawy: Występy Illy Bois, której specjalnością jest parodia. Trafiliśmy właśnie na parodię kina i rozmaitego typu filmów — i naprawdę satyra była tak trafna i dowcipna, sposób gry i cały pomysł tak znakomity, że warto było dla tej jednej rzeczy iść do komików. Ilse Bois jest artystką pierwszej klasy, o silnej ekspresji, doprowadzonej do wyrazistej karykatury przy dużym poczuciu linii i smaku. Karykatury filmu „W dzungli” widzowie zapewne tak szybko nie zapomną.

Gdy zjawilem się przed dziesiątą wieczorem w Katakumbie, ażeby wykupić bilety, dowiedziałem się ku memu zmartwieniu, że jest właśnie próba generalna i przedstawienia nie będzie. Już chciałem odejść, gdy z wielką uprzejmością, nie pytając nawet o nazwisko ani legitymację, zaproszono mnie na próbę, dołączając zaproszenie dla całej naszej trójki, gdy powiedziałem, że nie jestem sam.

Tym razem naprawdę warto było posłuchać całego programu. Lokal, położony jakby w ogromnym sklepie, w którym mieści się mała bezpretensjonalna scena i dwadzieścia kilka stolików, świadomie wyrzeka się zewnętrznych bliźni. Tem silniej jednak działa naprawdę artystyczny poziom produkcji. Niema tam rzeczy banalnych, śpiewane piosenki są aktualną i świetną nieraz satyrą, o bardzo czasem dotkliwym ostrzu politycznym, jeżeli jest akrobatyka, to nie tyle ciała, ile umysłu w dobrym stylu. Inge Bartsch jest pieśniarką znakomitą, jej umysł i niestety nie miła prostota wydobywa pojęte piosenki w sposób wyrafinowany i zarazem uroczy. Silne oddźwięki społeczne zawierają wygłaszane z temperamentem pieśni Gertrudy Kohlmann, a zwłaszcza pieśń o rzucaniu worów z kawałkami morza i paleniu pszenicy. Karykatury znanych osobistości, rysowane na poczekaniu przez Wenera Saula uderzają trafnością. Nietylko jednak wymienione, ale i inne produkcje były interesujące. Kto chce w Berlinie zobaczyć aktualną satyrę, posłuchać dobrej piosenki, narodzonej z chwili, podrażnić do śmiechu nietylko muskultury, ale również komórki mózgowe, ten wyrzeknie się rozmaitych variety, a pójdzie do „Katakomba”, i nie pożałuje.

O teatrach pisała tu niedawno „Deutsche Allgemeine Zeitung” krótko i węzłowato, że „życie teatralne znajduje się w procesie rozpadań się”. Powodów nie szuka wyłącznie w momentach gospodarczych, ale powiada, że „wybór sztuk wygnął publiczność”

i że „teatr obecny nie znajduje już podstaw w narodzie”. „D. A. Z.” nawołuje wobec tego do nawrotu do „teatru niemieckiego” w sensie aktualnego wyrazu życia narodowego. Poeci i sztuki — twierdzi — są, a teatr w Niemczech stoi przed wyborem drogi. Kto to zrozumie, może go znowu podźwignąć.

W istocie, grany tu repertuar nie przynosi nic specjalnie nowego i wstrząsającego. Jeżeli chodzi o samo wykonanie teatralne — i tu oddaje głos Zelwerowiczowi — przynajmniej trzeba wielką solidność opracowania widowisk. Rzemię gry opanowane jest idealnie, niema żadnych niedociągnięć, dykcja jest bardzo poprawna. Jako całość, przedstawienie jest prawie zawsze dobre. Poziom jest równiejszy niż w teatrach polskich, chociaż te ostatnie na porównaniu wcale nie tracą. Sztuka, która wywołała tu dużo dyskusyj, była „Die Heilige aus U. S. A.” osnuta na tle życia sekt amerykańskich i grana w „Theater am Kurfürstendamm” z pierwszorzędną Agnes Straub w roli tytułowej. W tych dniach zdjęto ją dopiero z afisza, a teatr się odnawia. Jako wielka sensacja zapowiadała się niedawna premiera „Opowieści Hoffmanna” w inscenizacji Reinhardta, wystawiona w „Grosses Schauspielhaus”. Nie pamiętam Reinhardta z dawnych czasów — podobno nie zmienił się jednak od lat kilkunastu. Widowiska Reinhardta — powiada słusznie Zelwerowicz — są niewątpliwie artystyczne, ale idą po linii najmniejszego oporu, z wysiłkiem, mocno zwróconym na efekt — pour epaterle bourgeois. Taki charakter ma równ. inscenizacja „Opowieści Hoffmanna”. Wybitny talent aktorski uwydatnia słynna Fritz Massary w „Ninie” Franka, granej w „Deutsches Künstler-Theater”, a świetnym komikiem jest występujący w tej sztuce Otto Walburg, grający również w „wyswietlanym tu jednocześnie w kilku kinach „Ufy” i cieszącym się wielkim powodzeniem filmie „Der Kongress tanzt”. Nawiasem mówiąc, mimo złych czasów nietylko „kongres”, ale i cały Berlin tańczy od czwartej popołudniu! Kina są naogół pełne — a prym trzyma „Ufa”, która niedawno wybudowała na Kurfürstendamm jedno z najnowocześniejszych kin — „Universum”. Vera Bern wystąpiła z sztuką teatralną „Der Affentanz”, dająca pole do popisu dobrej aktorce Hedwig Wangel w „Internationales Theater”. Warto również zobaczyć „Jemand” Molnara z Bassermannem w Reinhardtowskiej „Komoedia”. Również Reinhardtowski „Deutsches Theater” wystawia dziś po raz ostatni „Geschichten aus dem Wiener Wald”, a 12 bm. występuje z Szekspira „Antoniuszem i Kleopatry”.

Nie jest to oczywiście wszystko. — Kto chce chodzić w Berlinie do teatru, ten może to czynić prawie codziennie, bo jest ich dużo. Pod warunkiem, co prawda, że ma dobrze wypchaną portmonetkę. Bilety bowiem są drogie, znacznie droższe, niż w Polsce. A pomimo że narzeka tu się na kryzys teatralny, przez te kilka dni w każdym razie teatry były pełne. Należałoby jednak stwierdzić, ile było biletów ulgowych — system ten praktykowany tutaj jest znacznie szerszy niż w Polsce.

Rewelacji teatralnych w całym tego słowa znaczeniu Berlin dzisiaj nie daje. Aktorów mamy w Polsce równie świetnych, a także niejedno przedstawienie jako całość śmiało wytrzymuje porównanie. Kryzys repertuarowy — a jeżeli wierzyć prasie, również finansowy — jest tu podobny. Być może cokolwiek, że wielka, nawet jak na Berlin, ilość teatrów zaostrza go niepomniernie. W gruncie rzeczy niedomagania finansowe zaczynają tu ludzi odczuwać na serjo i szerzej dopiero od jakiegoś roku. Gdyby miały potrwać, na co się zanosi, niejedno teatr może się znaleźć w krytycznym położeniu.

Jerzy Drobnik.

Pisma nadesłane

„Biuletyn Wydawniczy”. Nr. 9. Treść: M. P.: „Co nowego na Gwiazdce przynosi „Św. Wojciech”. — Młody Technik. — Adres Redakcji: Poznań, Księgarnia Św. Wojciecha.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Donosiliśmy ogólnie o wyznaczonym na dzisiaj posiedzeniu Komisji Filologicznej Tow. Przyj. Nauk. Odbędzie się ono o godz. 18 w sali seminarjum historii literatury polskiej w Coll. Majus (Zamek). Obecnie podajemy porządek dzienny, który przedstawia się, jak następuje:

1. Referat prof. dr. J. Morawskiego p. t. „Na marginesie „Rady Pańskiej” Jakóba Górskiego”;
 2. Referat przewodn. prof. dr. T. Grabowskiego p. t. „Realizm w polskiej krytyce literackiej”.
- Goście mile widziani.

Towarzystwo Tatrzańskie łącznie z Towarzystwem Krajoznawczym organizuje co tydzień w soboty wykłady popularnonaukowe. Dziś, w sobotę, dnia 12 grudnia b. r. o godz. 18 odbędzie się wykład p. dr. Smoluchowskiego, prezesa Tow. Tatrzańskiego p. t. „Polscy taternicy w Alpach” w sali Sniadeckich. Coll. Minus. Wstęp — 26 groszy. W niedzielę w cyklu wycieczek po Poznaniu Tow. Krajoznawcze organizuje zwiedzenie kościołów św. Jana, św. Małgorzaty i św. Kazimierza. Zbiórka o godz. 11 na rynku Śródeckim.

Z Tow. Literackiego im. Mickiewicza. Oddział krakowski odbył posiedzenie z odczytem prof. dr. S. Pigoń p. t. „Andrzej Towiański na Litwie przed r. 1840”.

Z Wileńskiego Tow. Przyj. Nauk. Wydział III odbył posiedzenie z referatem prof. J. Iwaszkiewicza p. t. „Józef Goluchowski w czasie powstania listopadowego”.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Uczenie grafika. Z Krakowa piszą nam: Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Narodowego urządziło w sali Raclawickiej pokaz prac graficznych Ignacego Lopińskiego, nestora i krzewiciela polskiej grafiki. Pokaz ten jest uczczeniem pracy artysty, który obchodzi właśnie 50-lecie zasłużonej działalności artystycznej. W czasie pokazu kustosz Muzeum Narodowego, p. Maciej Szukiewicz, wygłosił prelekcję o roli Lopińskiego, jako wskrzesiciela polskiej grafiki na przełomie XIX i XX wieku oraz jako popularyzatora dziełmalarzy polskich. (PK)

SLAWISTYKA

O odsiecz Wiednia i Sobieskim w eposie jugosłowiańskim napisał pracę uczonego rosyjski K. Wyskowskyj, mieszkający w Pradze czeskiej.

MUZYKA

Muzyka górali podhalańskich. W ostatnim zeszyście „Ilustracji Polskiej” zamieszcza p. Jerzy Młodziejowski artykuł p. t. „Góry nase góry”. Mówi w nim o muzykalności górali. W ich melodjach laik słyszy „fałszy”, ale powtarzają się one regularnie, stanowią oryginalność góralskiej muzyki. Nawet zespół orkiestry góralskiej jest odrębny: stanowią go skrzypki, który gra główną, obficie przystrojona melodia, drugi skrzypek akompanuje mu, rytm zaś podkreślają huczące basy o trzech strunach. W dalszym ciągu feljtonu autor wspomina starych muzyków góralskich: Jana Sabałę Krzeptowskiego i Bartka Obrochotę. Geśliki i kobza, na których ci dwaj grali, wychodzą dziś z użytku. Na geślkach gra dziś jeszcze Ignacy Prokop z Ratułowa, a na kobzie — Staszek Mróz z Poronina. Piękna muzyka podhalańska dała natchnienie wielu kompozytorom polskim, a są między nimi tacy mistrze, jak: Moniuszko, Noskowski, Szymanowski. Ciekawy feljton ilustrują liczne fotografie oraz nutowe przykłady melodii góralskich. (tk)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Kaszub goli bez mydła. Pod tym tytułem przynosi ostatni zeszyt czasopisma regionalnego dla młodzieży „Od naszego morza” ludową powiastkę kaszubską o młodym szlachcicu Czorlińskim, który dostał się w ręce bandy zbojckiej i tylko swym sprytem wydobyl się na wolność. Ponieważ upływała w tym okresie rocznica bitwy morskiej między flotą polską i szwedzką (28. 11. 1627) zamieszczono krótki zarys bitwy, oraz urywek z powieści Ossendowskiego. Ponadto zeszyt zawiera kilka wierszy, oraz nowelę Grubińskiego z jego pracy „Kobieta i klasztor”. (J. St.)

LITERATURA

„Biała Księżyc z Worcester”. Taki tytuł nosi nowo wydane w przekładzie polskim p. Klary Nawratilowej powieść Florence Barclay. Pisarka angielska dobrze jest znana polskim czytelnikom, a jej miłe, pogodne powieści, jak „Jane” lub „Głos z oddali” cieszyły się ogromnym powodzeniem. Świadczy o tym najlepiej wielość wydań jej utworów. „Biała Księżyc z Worcester”, drukowana w odcinku powieściowym „Tęczy” ukazuje się teraz w wydaniu książkowym i przysporzy zapewne zwolenników lubianej autorce. Ciekawa akcja, interesujące sytuacje, odległe czarowne dzieje, opisane z talentem intrygi miłośna i zagadnienie psychologiczne. Wszystko to zapiękuje silnie czytelnika.

Z Korporacji Kupców Chrześcijańskich

Kryzys, przeżywany obecnie, musiał się odbić z natury rzeczy i na rozmaitych naszych zrzeszeniach. Nic więc dziwnego, że w Korporacji Kupców Chrześcijańskich życie organizacyjne przez pewien czas uległo osłabieniu.

Obecnie jednak zarząd Korporacji, z prezesem Otmianowskim na czele, z całą energią przystąpił do ożywienia życia Korporacji. W ostatnich dniach odbył zarząd kilka zebrań przy współudziale szerszego grona członków Korporacji. W myśl zapadłych uchwał postanowiono dwa razy w miesiącu odbywać zebrania członków, na których uproszeni prelegenci wygłaszają referaty na najaktualniejsze tematy, najżywiej obchodzące członków Towarzystwa. Powołano w tym celu specjalną komisję referatową. W skład jej weszli pp. prezes K. Otmianowski, dyr. R. Leitgeber, dr. Piechocki, kurator W. Ziętek, radca Robiński, dyr. B. Si-

korski, dyr. L. Szczurkiewicz. Nadto powołano do życia komisję zabawowo-towarzystwą dla ożywienia życia towarzyskiego w Korporacji. Do tej komisji weszli pp.: M. Malinowski jako przewodniczący, dalej K. Greger, J. Cynka, M. Putjatycki, Domagalski, Caliński, Milachowski i dyr. Szczurkiewicz.

Pierwszy odczyt w poniedziałek 14 grudnia b. roku o godz. 20.15 w lokalu Związku Towarzystw Kupieckich (ul. Zwierzyniecka 12) wygłosi dyrektor Kom. Kasy Oszczęd. m. Poznania p. dr. Edmund Piechocki.

W wigilję święta Trzech Króli odbędzie się w lokalu Korporacji zebranie towarzyskie wszystkich członków przy wspólnej wieszce.

Nie wątpimy, że wszyscy członkowie Korporacji wezmą udział w obu tych imprezach. Ze swej strony życzymy Korporacji, tyle zasłużonej, jak najpomyślniejszego rozwoju.

Szatnia! Raj!

Otrzymujemy następującą odezwę, którą polecamy baczej uwadze litościwych serc naszych czytelników:

Choć wszystkim jest dziś ciężko, to jednak większość dzieci nie wie co to znaczy nie mieć ubranka. Jeśli które z tych zamożnych dzieci myśli o „wiazdce”, to przedewszystkiem myśli o zabawkach, o misiach, o kolejkach nakręcanych, ale prawie nigdy o koszulce czy bucikach. To przecież jasne, że te rzeczy muszą być. Dopiero, gdy pójdziemy do dzieci bezdomnych i ubogich, do ludzi bezrobotnych, wtedy przekonamy się, jak wielką i ważną rzeczą jest odzież.

Często w zimie spotykamy pogrzeb — na skromnym katafalku lub zwykłym wózku wiozą małą trumienkę — to zmarło dziecko, zmarło z przeziębienia, bo nie miało ciepłego palteczka.

To też te biedne dzieci przedmieść, suterani i poddaszy marzą w długie zimowe noce i wieczory o nowym swetrze, czapce z uszami lub kosmatym szalik. Marzą, ale marzą bezskutecznie, bo ich rodzice nie mają pieniędzy nawet na chleb.

Dzieci to jednak słyszą, że są ludzie dobrzy i ofiarni, którzy mniej potrzebne przedmioty oddają dla ubogich. Widzą, że te przedmioty po wyreparowaniu i dezynfekcji umieszczają się w specjalnej szatni Poznańskiego Okręgu „Caritas”.

Teraz te dzieci słyszą fanfary i widzą wozy zbierające odzież — serduszka więc ich biją radośnie — bo i one coś dostaną nareszcie. I drżą na myśl o tem, że pójdą do wielkiego magazynu z tą odzieżą i będą przymierzają ubranka.

Bo też ta szatnia to prawdziwy raj dla obdartych, zmarzniętych biedaków.

Widziałem tam pewnego chłopca, któremu przymierzano palto. Dzieciak bał się oddychać, bał się poruszyć, skręcić głowę, lub podnieść ramiona. I to jest zupełnie zrozumiałe, gdyż temu chłopcu, który tyle miesięcy marzył, zdawało się, że to sen jakiś cudny. Bał się więc, że ruch niebaczny może sen ten spłoszyć.

Czy wobec tych faktów, wobec tej wielkiej nędzy my, Poznaniacy pozostaniemy bezczynni, czyż serca nasze nie uderzą żywiej?

Wozy szatni z ramienia komitetu dla bezrobotnych wciąż jeszcze jeżdżą — zbieramy więc prędko niekonieczną odzież i oddajmy do Poznańskiego Okręgu „Caritas” (Nowy Rynek 13, tel. 55-88 lub 10-80).

A rozjaśnione twarze okrytych nędzą będą nam mówić „Bóg zapłać”

W sprawie podwyżki podatku od nieruchomości

Przy licznych udziałach członków toczyły się 7 b. m. w sali p. Jarockiej obrady członków miejscowego Towarzystwa Właścicieli Domów i Nieruchomości. Obrady zagalęł prezes zarządu p. radny Malkiewicz i przedłożył obowiązujący w sprawie sprawy porządek obrad. Następnie zebrał głos znany referent spraw mieszkaniowych w Sejmie p. poseł dr Osada. Przedmówienie dotyczyło wstrzymania eksmisy mieszkaniowych w porze zimowej i zamierzonego podwyższenia państwowego podatku od nieruchomości. Poseł dr Osada wykazywał, że np. w Niemczech rząd posiadał w stosunku do własności nieruchomości wręcz odmienną drogę, a mianowicie w Polsce w szczególności w dniu 11 listopada b. r. ukazało się w Niemczech rozporządzenie wyodrębniające z pod ochronę lokatorów wszystkie lokale handlowe przemysłowe i droższe mieszkania, a w

dnia 26 października b. r. wyszło rozporządzenie prezydenta Rzeczy, obniżające podatki od nieruchomości miejskich o 20 procent. W Polsce natomiast rozszerza się działanie ochrony lokatorów i uniemożliwia się wykonanie prawomocnych wyroków eksmisyjnych, oraz podnosi się podatki od nieruchomości o 43 procent.

W nawiązaniu do referatu posła dr Osady p. prezes Malkiewicz zaznaczył, że zarządy towarzystw właścicieli domów w Poznaniu i Warszawie czyniły usilne zabiegi. Dnia 17. ub. m. odbył się w sali warszawskiej rady miejskiej bardzo licznie obelany zjazd właścicieli nieruchomości, a w ubiegłą niedzielę odbył się zjazd właścicieli nieruchomości w Częstochowie. Podkreślił też znamieny fakt, że na zebraniach, na których referował p. poseł Osada, była bardzo liczna asysta policji. W sprawie wstrzymania eksmisy w okresie zimowym była delegacja u p. wiceministra Sieczkowskiego i ministra skarbu. Do referatu p. posła dr Osady zebranie przyjęło jednogłośnie rezolucję protestującą przeciwko nowym obciążeniom właścicieli domów.

W toku zebrania zarząd podał do wiadomości członków szereg ciekawych danych, dotyczących stosunków lokalnych. W sprawie zmiany statutu o wywozie i opłatach za wywóz śmieci, referował członek zarządu p. inż. Godlewski, który odczytał skierowany do magistratu memoriał p. adw. Goebela, wykazujący, że wysokość opłat za wywóz śmieci po ostatniej podwyżce stanowi zbyt wielkie obciążenie dla właścicieli nieruchomości. W rezultacie proponuje się, by połowę tych kosztów ponosiło miasto z funduszu budżetu ogólnego. W sprawie wysokości stawek podatku dochodowego na rok przyszły referował senior towarzystwa p. W. Gładysz, przypominając uchwałę rady miejskiej z dnia 11. II. b. r., z której wynika, że stawka podatku od nieruchomości wynosi 20 procent od stawki podatku dochodowego, podobnie jak w roku poprzednim. W dyskusji, która się nad tem wyłoniła, wskazywano na błędną interpretację, jaką usiłuje stosować jeden z wydziałów Izby skarbowej. Sekretarz towarzystwa p. radca Nowakowski podał do wiadomości orzeczenie Najwyższego Trybunału Administracyjnego, z którego wynika, że wbrew dotychczasowej praktyce, przy deklaracjach podatkowych od nieruchomości, właściciel uprawniony jest do potrącenia od sumy czynszu brutto opłat za wmiatanie kominów, kanalizacyjnych za czyszczenie sieni, pewnych kosztów utrzymania stróża i pewnych świadczeń dodatkowych, jak np. za centralne ogrzewanie. W sprawie obliczeń amortyzacji budynków, jak i w sprawie praktycznego zastosowania potrąceń w myśl wspomnianego wyroku Najw. Trybunału Administracyjnego, zarząd Tow. Właśc. Domów i Nieruchomości w Poznaniu wyda szczegółowe pouczenia, które rozesłał swym członkom. Pod koniec omawiano jeszcze sprawę meldunków policyjnych. Obrady zakończono późnym wieczorem. (k)

Akcja komunistyczna w więzieniach

Przed sądem grodzkim w Poznaniu odbyła się rozprawa przeciwko redaktorowi odpowiedzialnemu „Nowego Kurjera” z oskarżenia prywatnego prokuratora Jaszczewskiego z Leszna za przedruk artykułu „Robotnika”, zawierającego zarzuty przeciw sposobowi traktowania więźniów komunistycznych w więzieniu w Rawiczu.

W toku rozprawy oskarżyciel podał niezwykle ciekawe szczegóły o opiece, jaką otaczają komunistów ich towarzysze zzewnątrz. Zatem ulgę, polegającą na tem, że więźniowi wolno otrzymywać pieniądze z wyszukiwano w ten sposób, że jednemu tylko z nich przysyłało pieniądze (od 400—500 zł miesięcznie), utrzymując przez to zależność innych więźniów od szefa „komuny”. Pieniądze nadchodziły od przedstawicielki sowieckiego Czerwonego Krzyża w Warszawie, p. Sempolowskiej, po-

chodziły więc z Moskwy. Gdy zakazano tych praktyk, nadsyła się pieniądze dla poszczególnych więźniów w ilości około 10 zł miesięcznie.

Rewizja ksiązek ujawniła istnienie bibliotek komunistycznych w więzieniach w Wronkach i Rawiczu w dość znacznych rozmiarach (ca 700 wzgl. 900 ksiązek). Biblioteki składały się z ksiązek „zamaskowanych”, t. zn. w okładkach z napisami tytułów i autorów neutralnych znajdowały się książki komunistyczne, częściowo wydawane w Sowietach. Poza tem więźniowie miewali bardzo dużo ksiązek własnych, m. in. w jednej z cel stwierdzono 150 ksiązek o treści przeważnie komunistycznej. Koroną wszystkiego był katalog, również „zamaskowany”, który pod emblematami sowieckimi nosił napis „Biblioteka komuny więźniów w Rawiczu”.

Na rzecz więźniów prowadzi się propagandę prasową różnemi drogami. Np. zarzuty, które były przedmiotem rozprawy, pojawiły się m. in. w warszawskim „Robotniku” i w mńskiej (białoruskiej) „Zwiedzie”.

Sąd, pod przewodnictwem sędziego Paszkiewicza, zasądził red. odpow. dzialnego „Nowego Kurjera” na 300 zł grzywny, przyznając mu okolniczości łagodzące, gdyż w toku rozprawy oskarżony rzekł się prowadzenia dowodu prawdy i oświadczył, że artykuł został pomieszczony bez jego zgody a prokuratura nie śpieszyła się z wyjaśnieniem sprawy.

Oskarżał p. prok. Elznerowicz.

Z życia rzemieślniczego w Koźminie

Zebranie rzemiosła — Referat posła Lasoty

Koźmin, w grudniu 1931.

W niedzielę 6 grudnia br. odbyło się w Koźminie na sali Domu Katolickiego wielkie zebranie rzemieślnicze, zwołane przez miejscowe Tow. Przemysłowe. Prócz rzemieślników tak zorganizowanych jak i niezorganizowanych przybyło na powyższe zebranie również dość licznie miejscowe kupiectwo. Obrady zagalęł przy udziale około 250 osób prezes p. Jarczyński witał wiceprezesa Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych p. posła Lasotę.

Po sprawach wstępnych, nastąpił referat p. posła Lasoty n. t. „Kapitał w świecie a u nas”. Referatu wysłuchano w największym skupieniu a w bardzo ożywionej dyskusji, zajmowano stanowisko zgodne z referatem.

Omawiając działalność poszczególnych organizacji rzemieślniczych, potępiono jednomyślnie prowadzoną wśród rzemiosła rozbijającą robotę „działaczy” z pod znaku pp. Namysłów i Baranków. Poza tem uchwalono jednogłośnie następującą rezolucję w sprawie projektowanego prawa małżeńskiego:

Zebrani na sali Domu Katolickiego członkowie Tow. Przemysłowego oraz rzemieślnicy i kupcy miasta Koźmina w liczbie około 250 osób, przesyłają J. E. następującą uchwaloną na tem zebraniu rezolucję:

Widząc w nowym projekcie prawa małżeńskiego prawdziwy i rzeczywisty zamach wrogich sił masonskich i żydowskich na rodzinę katolicką w Polsce — widząc w tym projekcie cios wyraźny wymierzony w dogmat i moralność katolicką, która jest podstawą potęgi narodu i państwa Polskiego widząc, że nowy projekt prawa małżeńskiego godzi w najistotniejsze podstawy bytu kościelnego i narodowego w Polsce — widząc nadto, że jedyną naszą drogą obronną przed tym zamachem jest bezwzględny i stanowczy protest całego społeczeństwa — wszyscy kategorycznie protestujemy przeciwko nowemu projektowi prawa małżeńskiego i przyrzekamy Jego Eminencji, że będziemy wytrwale bronili nierozwrotności i jedności instytucji małżeństwa. Przyrzekamy stać wiernie na straży dawnej uczciwej moralności w rodzinie polskiej.

Składając J. Eminencji wyrazy najwyższej czci i hołdu podpisujemy się: wierni synowie Kościoła i Polski Tow. Przemysłowe w Koźminie

W. Jarczyński Lewandowicz prezes. sekretarz.

Ma tem solwował p. prezes zebranie hasłem „Cześć Rzemiosłu” dziękując raz jeszcze p. posłowi Lasocie za nadzwyczaj rzeczowy i ciekawy referat. (td.)

Nowy sztandar Tow. Ministrantów

Tow. Ministrantów przy parafii św. Marcina obchodziło uroczystość poświęcenia swego sztandaru. W obecności rodziców chrzestnych i zebranych wiernych, przemówił w gorących słowach ks. prał. Taczak, poczem dokonał aktu poświęcenia sztandaru. Podczas mszy św. ministranci przystąpili do stołu Pańskiego. W uroczystości wzięły też gremjalny udział bractwa i stowarzyszenia z sztandarami.

Po południu zebrał się ministranci wraz z rodzicami chrzestnymi w salce szkoły gospodarczej na uroczystość zebranie urządzone ku czci św. Jana Berchmansa patrona ministrantów. Uroczystość otworzył ks. Misiołek patron Towarzystwa, witając zgromadzonych Protokół z ostatniego zebrania oraz sprawozdanie z dotychczasowej działalności Towarzystwa, odczytał sekretarz H. Dziedzic. Piękny wykład o św. Janie Berchmansie, wygłosił ks. Woźniak. Mówca przedstawił młodzieży ideał ministranta, jaki się urzeczywistnił w św. Janie B. Następnie ministranci wygłosili szereg deklamacji, poczem po wspólnej kawce zakończono uroczystość. (z)

Z Tow. Przemysłowych

Z Tow. Kat. Przemysłowców w Śmiglu. W niedzielę 6 grudnia br. odbyło się na sali Domu Katolickiego w Śmiglu nadzwyczajne zebranie Tow. Kat. Przemysłowców. Obrady zagalęł w obecności przeszło 80 członków prezes p. M. Stachowiak witał przybyłego ks. prob. Nowaka oraz syndyka Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych p. Tadeusza Piotrowskiego z Poznania. Porządek obrad przewidywał tylko referat p. syndyka Piotrowskiego n. t. „Rola rzemiosła w Polsce” dyskusję i wolne głosy.

W przeszło półtoragodzinnym referacie przedstawił prelegent ciężką walkę o byt naszego rzemiosła, jak wogóle całego mieszczaństwa — za czasów zaborczych oraz rozwój tegoż rzemiosła w poszczególnych dzielnicach po odzyskaniu niepodległości.

Przechodząc do czasów obecnych, omówił prelegent nowo ukazującą się lub też projektowaną dopiero ustawy względnie nowe do ustaw, przyczem wyjaśnił również stanowisko niektórych rzekomych „obronców” rzemiosła z pod znaku pp. Idzikowskiego, Namysłów i Baranków.

Referat przyjęto łucznie oklaskami a w dyskusji w której przemawiali Cyrus, Styza, prezes Stachowiak i Bajon, potępiono jednomyślnie rozbijającą robotę „Namysłidów”.

Pozatem udzielił jeszcze syndyk p. Piotrowski całego szeregu wyjaśnień w sprawach podatkowych oraz krótkie sprawozdanie z działalności Fund. Zapomogowego. Poczem p. prezes solwował zebranie hasłem: Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!

Po zebraniu odbyła się jeszcze krótka konferencja starszych cechów na której syndyk p. Piotrowski udzielił całego szeregu informacji i wyjaśnień. (td.)

Z Tow. Przemysłowców w Barcinie. W niedzielę 6 bm. odbyło się w lokalu pań Wilńskiej miesięczne zebranie Tow. Przemysłowców, które zagalęł prezes pan Antoni Mielcarzewicz, witał zebranych a przedewszystkiem przybyłych delegatów Główn. Zarządu Związku pp. Urbańskiego oraz Boćka z Inowrocławia.

Po odcytnianiu protokołu wygłosił p. Urbański aktualny i ciekawy referat na temat „Ogólne położenie rzemiosła”.

Referent wskazał m. i. na nadmierne obciążenie rzemiosła oraz to nowymi podatkami, a przedewszystkiem opłatami socjalnymi, które prowadzą polski stan posiadania a w szczególności rzemiosło do zupełnej ruiny.

Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja.

Następnie przemawiał w sprawach cechowych pan Bociek z Inowrocławia oraz p. Walenty Jaskulski w sprawie Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy. Na „Miesięc Propagandy Śląska” uchwalono 10 zł. Walne zebranie uchwalono zwołać na dzień 3 stycznia 1932 r. o godz. 16-tej.

Do komisji rewizyjnej powołano pp. Stanisława Marciniaka i Jana Gałęziewskiego. Po przyjęciu 13 nowych członków, uchwalono na zakończenie protest przeciw zakusom prawa małżeńskiego.

Protest brzmi: Zebrani na zebraniu Tow. Przemysłowców w Barcinie, wnoszą jak najuroczyściej protest przeciw zakusom wprowadzenia nowej ustawy małżeńskiej, godzącej w uczucia prawdziwych dzieci Kościoła Katolickiego.

Równocześnie wyrażamy pełne uznanie Posłom i Stronnictwom, które stoją w obronie religii katolickiej. (E)

Czyś spełnił już obowiązek obywatelski?

Czy złożyłeś dobrowolną ofiarę na bezrobotnych m. Poznania?

Konto Komitetu Miejskiego dla spraw bezrobocia — P. K. O. nr. 213 003.

Bowidy naszego Ogrodu Zoologicznego ujęte systematycznie

Zwiedzając ogrody zoologiczne, nasuwa się zapewne każdemu z nas jedno pytanie: Skąd ta olbrzymia ilość przeróżnych typów zwierząt, i jaka nieraz rozmaite gatunków tworzy jedną rodzinę zwierzęcą? To też ciekawym może będzie uć mieszkańców naszego ogrodu zoologicznego w pewnym system. Trudnym zadaniem byłoby zgrupować zrazu wszystkich osobników — to też w tym artykule zapoznamy się tylko z rodziną bowidów...

W naszym Zwierzyńcu mamy z bowidów: Bawoła pospolitego, gayala, zebu, bizona i yaka. Rozdzielając tych przedstawicieli rogatych na rodzaje — podzielić je możemy na trzy grupy, i to: Bubalidae, Boidae i Bisontina. Do pierwszej należy bawół pospolity, mieszkaniec Azji, a potomek bawołu dzikiego, zwanego Arni, z dżungli indyjskich oraz z wysp Sundzkich. Oswojony już bawół domowy jest zwierzęciem nader pożytecznym — niewybredny w paszy, pracowity przy plugu, jak i wreszcie oddaje człowiekowi najrozmaitsze usługi przy ciężkich nieraz pracach w polu. W gospodarstwie domowym jest zwierzęciem bardzo cennym — dostarcza bowiem bardzo tłustego i dobrego mleka w ilości do 1400 litrów rocznie. Mięso mniej jest smaczne, natomiast rogi i skóra jest dobrym materiałem na najrozmaitsze wyroby — podeszwy, guziki itp. W Europie jest pospolitem zwierzęciem domowym na Węgrzech, w Rumunji i wogóle na Południu, w Polsce hodowano je w Skierniewicach. Nasz bawół jest już mieszkańcem dawnym, a mianowicie zakupiono go w roku 1921.

Grupa druga, do której i nasze bydło domowe zaliczyć wypada, ma w naszym ogrodzie dwóch przedstawicieli i to zebu, w dwóch gatunkach, jak i gayala. Gayal (*Bos frontalis* Lamb.) zamieszkuje górzyste lasy Indji Przedgangesowych aż do Malakki. Mimo swej olbrzymiej siły, której boją się nawet tygrysy i lampart, jest dla człowieka nieszkodliwy, i to tubylcy z łatwością gayala oswajają. Mleko jest również smaczne jak u poprzednika, natomiast mięso ma być nawet smakowitym. Nowo sprowadzony do naszego zwierzyńca okaz tego zwierzęcia jest wspinałką sztuką o potężnych, szerokich rogach. Początkowo był nieśmiały i mało pokazywał się zwiedzającym, teraz już się oswoił i jest wdzięcznym pupilkiem swego dozorczy.

Zebu jak i nasze bydło domowe to po-

tomkowie dzikich turów — pierwszy pochodzi od turów przedindyjskich — drugi od tura pierwotnego (*B. primigenius* Boj.), który jako ostatni wyginał w Polsce w roku 1627. Zebu dla Hindusów jest wszystkim — zwierzęciem pociągowym, juczkiem, dostarcza mu mleka i mięsa, a nieraz i ubrania. To też nie dziwnego, że niektóre okazy trzyma się po wieki i uważa się za święte. Nasze okazy należą do dwóch gatunków, i to wspaniałego — Gujarat, i zebu karłowatego. Urodzone tu okazy czują się nieźle i są wcale pokaznymi byczkami.

Do ostatniej grupy zaliczyć trzeba — bizona amerykańskiego oraz yaka. Pierwszy, niegdysździesiątkowany na prerjach, doczekał się ochrony i dzięki niej w rezerwatach żyje w rozlicznych stadach. Tak jak zebu dla Hindusów, tak bizon dla Indian był głównym źródłem życia, dostarczał im nie tylko smacznego mięsa, ale skóra jego ubierała całe szczepy Indian. Najrozmaitsze rzemienie, namioty, ubrania, pantofle itd. to wszystko wyroby ze skóry bizona. Łatwa hodowla bizona pozwalała na beztrudne trzymanie go w najrozmaitszych zwierzyńcach — to też i nasz posiada ich kilka sztuk. Kuzyn jego — zubr — opuścił niestety nasz ogród. Wsadzono go w lasach białowieskich i pielęgnując go tam należycie, może uda się małe stadko zachować jeszcze przez lat kilkadziesiąt.

Yak — wół tybetański (*Poepagus grunniens* L.), zamieszkuje wysokie góry centralnej Azji — jako forma dzika i jako udomowiona. Zwierzę zupełnie zastosowane do gór, wytrzymuje z łatwością klimat mroźny, chodzi zgrabnie po górach i zadawała się górską roślinnością, która stanowi główny jego pokarm. Tubylcy używają go jako zwierzęcia jucznego. Miedzy dzikimi a udomowionymi yakami rozgrywa się przy spotkaniu krwawa walka, to też nieraz muszą interwenjować jeźdźcy, używając broni palnej. Ostrej zimy wcale się nie obawia; uzbrojony w grubą futro, nawet się na nią cieszy. Ładny okaz w naszym zwierzyńcu, o dzikich oczach i dużych rogach — budzi zapewne w każdym ze zwiedzających obawę przed olbrzymią siłą — tembardziej, gdy ustawicznie coś złowrogie pod nosem pomrukuje. Byłby to bowidy naszego ogrodu. Widzimy, że zgrupowano je umiejętnie, dając zwiedzającym pojęcie o rozlicznej ich rodzinie. Dr. W. R a k.

„Rumba“

Tak oto brzmi nazwa najmłodniejszego obecnie tańca. Właściwie nowości tanecznych mamy już dosyć, a zwłaszcza owych modnych egzotycznych. Ale ponieważ „wynalazczość“ zaznaczyć się pragnie na każdym polu, więc i tutaj czyni się wszystko, aby nie było zastój. Uciekanie się do tańców dawnych, jak wale, lancier, menuet, kadryl — poczytanoby za śmieszność, jeśli nie zgola za warjactwo, tak przynajmniej twierdzą znawcy na polu tańca.

Ponieważ tedy muszą być „nowości“, więc musi być i... „rumba“. Na czym ona polega? Otóż ruchy, wykonywane przy rumbie, odbiegają zupełnie od angielskiego stylu tanecznego. Dlatego nie trudno jej się nauczyć i dojść nawet do „doskonałości“. Wiadomą jest bowiem rzeczą, że z opanowaniem sławnego „stylu anglais“ ma się podobnie, jak z frakiem. Mówią, że do nauczenia się prawidłowego noszenia fraka potrzeba było z górą sześciuset lat. Rumba jest jako taniec misterny, subtelny, elastyczny i bardzo estetyczny, naturalnie, o ile jest tańczony prawidłowo. Jedno tylko wskazuje na jego „ciemne“ pochodzenie, a mianowicie maleńka przestrzeń, jakiej potrzeba do tańczenia Rumbly. Murzyni wykonują podczas tańca, krótkie maleńkie kroki, i tylko minimalnie posuwają się naprzód.

Historja powstania rumbly i jej przekształcenia na taniec „dancingowy“ owiana jest interesującym romantyzmem zamorskim. Żyją mianowicie na Kubie murzyni, których praca zasadza się w głównej mierze na wyluskiwaniu i oczyszczaniu orzeszków ziemnych z łupin. Dokonuje się tego przy pomocy długich płaskich szczonek, między które wkłada się orzechy i potrząsa nimi silnie, przyczem powstaje osobliwy hałas, rodzaj głośniego „tarcia“. Z tego niezwykłego odgłosu „tarcia“ wyłonily się z biegiem czasu charakterystyczne ruchy taneczne, któremi urozmaicali sobie murzyni monotonna, nudną pracę. Niebawem dostosowano do tańca krótkie, melancholijne piosenki, obejmujące kilka tonów, powtarzających się bezustannie. Na zakończenie piosenki używano dla efektu instrumentu narodowego, którym był wydrążony pień drzewa, służący dotąd tylko do zwolowywania tubylców w nagłych i groźnych wypadkach. Te oto szczegóły wystarczyły pomysłowemu nowojorskiemu artyście do stworzenia nowego tańca, który produkował początkowo jako jeden z numerów programu rewjowego. Ze sceny dostał się szybko do dancingów i salonów, a obecnie krąży jako rumba po świecie całym. Fachowcy pod tym względem twierdzą, że ma zapewnione powodzenie na długo. (al)

Moxa

Uwagę obcego, przeciskającego się w mieście japońskim przez tłum sprzedających słodycze, wróżbitów, kwaciarek, rzeźbiarzy i t. p., zwróci niebawem dziwna figura, ubrana w czarne kimono i zasiadająca w uroczyściej pozie na grubej plecionce. Dokoła niej pełno pergaminów z rysunkami anatomji ciała ludzkiego.

Jest to lekarz ludowy, leczący swych pacjentów przez poparzenie skóry. Lekarz nie uznawany przez medycynę naukową, a przecież wśród ludu cieszący się od wieków ogromnym wzięciem.

Metoda leczenia, stosowana przez niego, nazywa się „moxa“ lub moguza, ściślej „moje-kuza“, co oznacza roślinę, której używa się do parzenia skóry. Z suszonych liści tej rośliny, pokrytych gęstym włosem, kreję się stożki na 1 cm wysokie, które przykładają się w pewnych miejscach do ciała i zapala. Stożek szybko spala się i powoduje lekkie poparzenie skóry.

Ta metoda leczenia, pochodząca z Chin, w ciągu wieków ujęta została w specjalny system leczniczy. Tablice anatomiczne znachorów wykazują miejsca, w których stożki palące należy przykładać do ciała, zależnie od choroby, jaka mu zagraża. W szczególności leczenie to stosuje się przy reumatyzmie, podagrze, zawrotach i omdleniach, przy niedokrwiistości, na brak apetytu itd.

Japonja nowoczesna odrzuca moxę jako znachorstwo. Mimo wszelkiej modernizacji sztuki leczniczej w Japonji dziwnym wydawać się musi, że moxa cieszy się taką popularnością w szerokich kołach ludności.

Okazało się też istotnie, że moxa nie jest pospolitem znachorstwem, lecz zabiegiem, mającym swe uzasadnienie w fizjologii organizmu ludzkiego. Nowsze badania naukowe potwierdziły w zupełności zjawisko, że podrażnienia skóry i naczyń wywierają silny wpływ na funkcje ciała ludzkiego.

Wychodząc z tego założenia, znany chirurg berliński prof. Bier zaczął stosować moxę w wypadkach zapalenia wewnętrznych, i to wprawdzie w postaci nieco odmiennej. Metoda jego polega na tem, że najpierw odkrywa się kawałek skóry, a następnie za pomocą prądu elektrycznego wywołuje poparzenie tkanek.

Działanie tego zabiegu polega na tem, że przez poparzenie tkanek powstają chemiczne produkty rozkładowe, które, jak uczy doświadczenie, uodporniają organizm i pobudzają go do tem intensywniejszej samoobrony.

Zabieg leczniczy, jakim jest moxa, należy zatem do środków leczniczych, jakie w nowoczesnym leczeniu doznają bardzo szerokiego zastosowania. W i P.

Genjalny wynalazca włoski Marconi dokonał ostatnio pomyślnych prób z telefonem bez drutu za pomocą fal minimalnie krótkich, 50-centymetrowych. Na zdjęciu widzimy wynalazcę przy wysyłaniu tych fal.

Ewa Bandrowska na jutrzejszym koncercie symfonicznym

Jutro, w niedzielę dnia 13 bm. wieczorem o godz. 8 w Teatrze Wielkim odbędzie się X. koncert symfoniczny Orkiestry stoł. m. Poznania, na którym jako solistka wystąpi znakomita śpiewaczka p. Ewa Bandrowska. Każdorazowy występ tej światowej śpiewaczki zgrupowuje szerokie rzesze wielbicieli pięknego głosu, to też zainteresowanie jutrzejszym koncertem jest olbrzymie; p. Bandrowska odśpiewa koncert na sopran z tow. orkiestry Zygryda Kasserna oraz pieśni Mierzejewskiego, Szeligowskiego i innych. Z dalszych nowości usłyszymy Szeligowskiego suitę „Kaziuki“, Poradowskiego Symfonję Nr. II oraz X. Wacława Gieburowskiego „Magnificat“ na sopran solo. (p. Bandrowska) kwartet solowy, chór i orkiestrę. Współudział w wykonaniu kompozycji X. Gieburowskiego biorą: pp.: Ewa Bandrowska — sopran, solo, Linda Kamieńska — sopran, Marja Trampczyńska — alt, Stanisław Roy — tenor, Roman Heising — bas. Chór Poznańskiego Towarzystwa Oratoryjnego (kierownik artystyczny prof. St. Wiechowicz). Powyższe utwory wykonane zostaną po raz pierwszy w Poznaniu. Koncert niedzielny poświęcony jest twórczości współczesnych kompozytorów polskich. Dyryguje prof. Feliks Nowowiejski. Bilety w cenie 50 gr. do 3 zł. nabyć można u p. Szejnbrowskiego ul. Gwarna 20 w niedzielę od 12 — 2 i od 6 wiecz. przy kasie Teatru Wielkiego.

Jego Eminencja X. Prymas Hlond zaszczyli swą obecnością niedzielny koncert

symfonicznej orkiestry stoł. m. Poznania, na którym m. in. wykonane zostanie wspaniałe dzieło ks. Wacława Gieburowskiego „Magnificat“. Koncert odbędzie się w Teatrze Wielkim o godz. 20.

Zalanie świata naftą

Nie tak dawno jeszcze produkcja nafty nie zdołała pokryć ogólnego zapotrzebowania światowego. Dla tego coraz więcej przedsiębiorców rzuciło się na ten intryny interes. Lecz już w roku 1929 wyprodukowano daleko więcej nafty, niż było potrzeba, a w roku 1930 odkryto w dodatku w Texas w Ameryce pola naftowe. Od tej pory rynek światowy formalnie zalany był naftą.

W Ameryce zastosowano daleko idące ograniczenia produkcji, ażeby nie dopuszczać do zniszczenia całkowitego tego przemysłu. W sierpniu 1931 r. już tylko połowa szybów całego świata była czynna, w Ameryce zaś produkcję cofnięto o więcej niż połowę.

W ostatnich tygodniach odbyła się międzynarodowa konferencja naftowa dla naradzenia się nad tem, w jaki sposób należałoby uregulować konsumcję nafty. W i P.

Jaką pracę wykonuje mechanizm zegarka

Sredniej wielkości zegarek który idzie bez zatrzymania przez całą dobę, wykonuje przez ciągły obrót kółka rozpędowego w swym werku olbrzymią pracę. Gdyby wyobrazić sobie ten obrót kółka jako ruc hnaprząd w przestrzeni, wyniosłoby to w ciągu doby dystans 36 kilometrów.

Akt ciągnięcia wielkiej loterii na Pomnik Wdzięczności Najsw. Serca Jezusowego w Poznaniu. Po prawej stronie siedzą członkowie zarządu Komitetu, po lewej publiczność, a w środku znajduje się tombola.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Walka o młodzież i walka z młodzieżą

Jest rzeczą zupełnie naturalną, możnaby rzec konieczną, że każdy kierunek ideowy, dążąc do zachowania samego siebie w czasie jak najdłuższym, stara się o zyskiwanie zwolenników w pokoleniach, kolejno nadchodzących, w pokoleniach młodych. Byłoby to znakiem śmierci dla tego kierunku ideowego, który zaniedbałby, nie zechciałby starać się o propagowanie swych zasad w następnych latach; zasydłałby przesydłałby już tylko do podręczników historii doktryn politycznych, spoczęły w grobowcach, wspomniane tylko w dzień zaduszny egzaminów na wydziale prawnym. — Ale jest jeszcze inny sposób zgonu dla kierunku ideowego i zasad przezeń głoszonych: gdy wprawdzie szuka sobie w młodych pokoleniach tych, co by hasła jego głosił w dalszych czasach, jednak ich nie znajduje. Jest to śmierć bez utraty przytomności.

Walka o młodzież toczyła się, naturalnie, i między kierunkami politycznymi w Polsce. Przebieg jej jest, w ciągu krótkich lat odzyskanej niepodległości nadzwyczaj interesujący i charakterystyczny.

W pierwszych latach, w czasach niezorganizowanego, albo niezupełnie jeszcze zorganizowanego życia politycznego w Polsce, można było mówić o walce różnych kierunków politycznych o młodzież. Z jednej strony wystąpił obóz liberalno-demokratyczny, podsyty masonerją i żydostwem; wygrywał on wszystkie te hasła i idee, które daly mu możność zostania państwowym prądem w młodym pokoleniu bezpośrednio przed wojną. Ale czasy były już inne. Mimo iż prądy masonerskie stanęły — zdawało się — u szczytu powodzenia właśnie zaraz po wojnie, to jednak coś się zaczęło już psuć w nich, zarówno na szerokim świecie, jak i specjalnie w Polsce. — Hasła które uwodziły młodzież narodu, będącego w niewoli, nieme były wobec młodych pokoleń w niepodległym państwie. To też wstępny bój o młode pokolenia w odnowionym państwie polskim został przez liberalny demokratyzm wprędce przegrany niemal na całej linii. Z ruchu dominującego przed niedawnymi laty, wczoraj niemal jeszcze, stał się demokratyzm wyznaniem nielicznej grupy, przezwanej wszystkie te „nowości”, które najnowsze były za t. zw. Wielkiej Rewolucji Francuskiej, albo w czasie Wiosny ludów, dużo straciwszy na świeżości po stuletnim żywocie; wszystkie te „nowości”, które jeszcze atrakcyjowały wrażliwą wówczas na frazesy i deklamację opinię polską w pierwszych latach obecnego stulecia, dziś jednak będąc już tylko rekwizytem, którego wydobycie z pamięci potrzebne jest czasem dla zrozumienia przeszłości i tego, co z przeszłości tej tli się jeszcze w dniu dzisiejszym w Polsce.

Kierunkiem zwycięskim w młodym pokoleniu stała się idea narodowa; walka o młodzież została rozstrzygnięta całkowicie na jej korzyść właściwie jeszcze przed majem 1926 roku, kiedy formy polskiego życia politycznego przybrać zaczęły inne, jakże swoiste, oblicze.

Zasadniczą cechą walki o młodzież w okresie przedmajowym było, że walka ta pozostawiona była, rzecz mówiąc, samej sobie, t. j. że prądy zmagające się walczyły tą siłą, którą miały wewnątrz siebie, siłą waloru własnych idei, mocą uroku samych przekonań. Czynniki o charakterze zewnętrznym, technicznym jakby (np. policja), nie brały udziału w tej walce, albo też — znacznie rzadszy wypadek — równoważyły się. Prądy ideowe nie miały niepotrzebnych sprzymierzeńców.

Otóż to znanie walki idei niknie po maju 1926 roku. W walce idei narodowej z jej przeciwnikiem, powalonym już zresztą, w walce tej jawi się trzecia siła, która wystąpiwszy po stronie zwycięzonego przeciwnika, wbrew przysłówu (choć trzecia) nic na tem nie skorzystała.

I w czasach pomajowych jednak można wyróżnić dwa jakby okresy, w których „sanacja” miała się różnych środków. W pierwszych chwilach „sanacja”, zajęta łatwymi triumfami gospodarczymi i politycznymi, kiedy — zdawało się — droga ściśle jej się różniła od drogi ściśle jej się różniła od drogi, której robiło się coraz mniej, w pierwszych tych chwilach nie zwracano nawet tyle uwagi na

młodzież akademicką. Sądono wiadać, że i ona się wreszcie wyszumi, zapomni nie tylko o polu mokotowskiem, ale i o swoich przekonaniach, o idei, której służy i pójdzie wraz z innymi w inną służbę, ofiarcie wówczas honorowaną. „Sanacja” nie mogła się jednak tego doczekać i postanowiła dopomóc tej ewolucji młodzieży akademickiej. W pierwszym tym okresie, gdy postanowiła wystąpić czynnie, spoczęła okiem na t. zw. „Myśli Mocarstwowej”, jako dogodniejszym do przełamania młodzieży narzędziem, niżli demokraci. Węć p. Stawek urządził u siebie herbatkę dla przywódców tej organizacji, ułożono plan i ruszono do ataku. Czemu jednak wybrano „Myśl Mocarstwową”, skoro wiadomo, jak mało danych wewnętrznych, mniej niż demokraci, ma ta organizacja do tego, żeby móc walczyć? Wiadomo, jak rozmaite sposoby walki, przyjęte w wojnie, transponowane są dziś na życie polityczne. Tak samo bodaj rozumowano i tutaj: chodziło o wybór narzędzia, dobranego „pod kolor” otoczenia. Ponieważ decydującym nastrojem młodzieży, nawet niezorganizowanej, był nastrój narodowy, umiarkowany społecznie, religijny, więc trudno przecie było dla uwiędzenia jej, wybierać prąd o podłożu raczej międzynarodowym, radykalnym społecznie i antyreligijnym, t. j. młodzieżą demokratyczną. „Psikus” się jednak nie udał. Młodzież akademicka poznała się na farbowanych liściach. Lwie skóry, w które przyodziano „Myśl Mocarstwową” źle były przez nią noszone, bo ukazywały wciąż, że jest pod niemi ukryta zwierzyzna wcale różnej natury. Sytuacja pogarszała się dla „sanacji” i komplikowała przez to, że Młodzieży akademickiej rósł jak na drożdżach potężny sprzymierzeniec w postaci ruchu narodowego szerokich warstw młodych, organizujących się w Obozie Wielkiej Polski. Ten etap walki o młodzież został przegrany.

Choć i w tym etapie walki o młodzież uciekano się ofiarcie do pomocy

Z organizacji akademickich

— Zjazd Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych. W dniach 28 i 29-go listopada odbył się w Krakowie zjazd Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych (O. Z. A. K. N.), który załatwił cały szereg spraw organizacyjnych oraz dokonał wyboru nowych władz Związku. Na zjazd przybyło około dwustu delegatów poszczególnych Kół Naukowych prawie ze wszystkich wyższych uczelni, ze wszystkich, poza Wilnem, środowisk uniwersyteckich. Zjazd wypadł imponująco i był dalszym etapem we wspólnym rozwoju powstałego przed dwoma laty Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych i dalszym dowodem sprawności organizacyjnej młodzieży akademickiej na najważniejszym dla niej terenie, na terenie naukowym.

Wydane w formie broszury o 84-ch stronach druku sprawozdanie z działalności Zarządu Związku jest wiernym obrazem tego ogromu pracy, której dokonało przed dwa lata dotychczasowe Prezydium z kol. mgr. Witoldem Bayerem na czele.

Zjazd pod przewodnictwem kol. Pelczarskiego ze Lwowa obradował na plenum oraz dwóch komisjach: programowej i organizacyjnej. Na komisji programowej przedyskutowano i uchwalono deklarację programową Związku oraz program organu O. Z. A. K. N. — „Ruch Akademicki”. Komisja organizacyjna omówiła wyczerpująco i uchwaliła z pewnością poprawkami projektowany przez Zarząd statut Związku oraz regulamin ramowy Delegacji Uczelnianej i regulamin ramowy Wydziału. Zaznaczyć należy że dotychczasowy statut mimo, że został złożony do legalizacji przez władze Związku półtora roku temu, dotąd nie został zatwierdzony, jak również Związek nie otrzymał w tej sprawie żadnej odpowiedzi od czynników miarodajnych.

Na plenum zjazdu przyjęto jednomyślnie rezolucję w sprawie N. K. A., podkreślającą jego zasługi na terenie naukowym w C. I. E. i stwierdzającą, że Kół Naukowe nadal stoją na gruncie Z. N. P. M. A. Również wnioski w sprawie żydowskiej przeszedł jednomyślnie. Zjazd uchwalił poza tem specjalne podziękowanie kol. Witoldowi Bayerowi, który był duszą i sprężyną główną wszystkich prac Związku. Poza ramami obrad odbyła się w sobotę o godzinie 11-ej uroczysta inauguracja zjazdu w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego o godz. 17-ej rano, a wieczorem przedstawienie w teatrze.

Prezesem Związku na okres dwóch lat kadencji Zarządu wybrany został dotychczasowy wiceprezes kol. Stanisław

środków nic nie mających wspólnego nie tylko z młodzieżą, ale i z pojęciem przyzwoitości, dodając młodym adeptom „sanacji” w charakterze sprzymierzeńca nacisk administracyjny, groźby, szykany itp., któż tego z nas nie zna zresztą i nie pamięta! — to jednak wciąż jeszcze była to walka o młodzież. Po przegranej nastąpiła chwila wahania: zdawało się, że znów wywindują raczej Młodzież Demokratyczną, niżli Mocarstwową. Ale widocznie spostrzeżono się, że to się na nic nie zda: nie mogli zdobyć młodzieży, postanowili ją złamać, zdeorganizować, rozbić. Postanowiono zaprzestać walki o młodzież, jęto się walki z młodzieżą. Tem tylko można tłumaczyć sobie dążenie do likwidowania organizacji naczelnych i centralnych młodzieży akademickiej: zdeorganizować ją; tych, co czynnie wystąpili w sprawie żydowskiej, trzeba wziąć „za karę” do wojska; złamać ją. Narzucić jej wreszcie taką organizację, która dałaby pewność jak największego i ciągłego podniecania jej, rozproszkowania, sejmikowania i politykowania; rozbić ją. — Punktem wyjścia frontowego ataku miał być zjazd t. zw. Młodzieży Państwowej w Warszawie. I zjazd ten — bodaj — otworzył jednak „sanacji” oczy na to, że na tych elementach, które ma do swej dyspozycji na Uniwersytetach nigdy niczego nie zbuduje. Zjazd był za darmo, albo za pół darmo, zjechać więc mogło się dużo. Ale kto tam był? Cóż z niemi da się zrobić? Nic. Zdaje się, że bolesna świadomość tej pustki stała się i dla „sanacji” oczywista. Nie dość uznawać wszystko na prawo i lewo za nielegalne, niedość mieć „projekt”, trzeba mieć młodzież, a młodzież jest „własnością” idei, nie czego innego. Na to, by mieć młodzież, trzeba „posyłać” na jej zebrania idee, nie policję. Czy tą prawdę wreszcie zrozumiano? Zjazd, który miał być punktem wyjścia zwycięstwa, stał się bodaj widmem śmierci. Jeśli walka o młodzież została przegrana, na terenie walki z młodzieżą czekać może „sanację” tylko — klęska.

D. E.

Przegaliński. W skład prezydium weszli jeszcze kol. kol. Wistocki, Gałęzowski, Kruk, Sochaczewski, Sławiński, Brześciński, Jałowicki i Paszuk.

Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej wybrany został kol. mgr. Witold Bayer, zastępcą kol. Edward Kulesza.

Poza dwoma komisjami głównymi obradował szereg komisji specjalnych (wydziałowych) jak komisja prawnicza, rolnicza, historyczna, farmaceutyczna i t. d. Utworzono dwa nowe wydziały (11-ty i 12-ty z rzędu) przy O. Z. A. K. N. — wydział Katolickich Kół Teologicznych oraz wydział Kół Polonistycznych.

Delegacja Poznańska w liczbie 27 osób brała bardzo żywy udział w pracach zjazdu. Poznań jest siedzibą trzech wydziałów O. Z. A. K. N. — historycznego, farmaceutycznego i nowopowstałego polonistycznego.

Stwierdzić należy, że zjazd krakowski podobnie jak wszystkie imprezy urzędowe przez Ogólnopolski Związek Akademickich Kół Naukowych z pamiętnym na długie lata Kongresem Naukowym na czele, wypadł doskonale.

— Walne zebranie Organizacji Studentek U. P. W niedzielę dn. 6 bm odbyło się doroczne walne zebranie Organizacji Studentek U. P. Sprawozdanie roczne z działalności Org. odczytała b. przewodnicząca Org. Stud. U. P., kol. Wasilowska.

W skład nowego zarządu weszły: Przewodnicząca: kol. Z. Wasilowska, członkini Zarządu — kol. kol. Jegier-Tucholska Szczecowska, Głowacka, Dembińska Członkowska, Alwasiakówna, Zielińska i Dąbrowska.

Sprawozdanie wykazało, że w kierunku samopomocowym rozwija się Organizacja nadal pomyślnie. Ubolewać natomiast należy, że Org. Stud., która wyróżnia się ponad „Bratnią Pomocą”, posiadaniem sekcji społecznej, wykazuje dezorientację w palących kwestiach społecznych, interesujących ogół akademicki. Na zapytanie jednej z uczestniczek, czy Organizacja przylączyła się do wystąpień antyżydowskich, przewodnicząca Organizacji odpowiedziała, że „lajczy się z niemi w duchu, lecz jako instytucja samopomocowa nie interesuje się kwestją żydowską i nie toleruje burd ulicznych (!!) ubliżających godności kobiecej” (!) W podobny sposób potraktowano wnioski o uchwalenie rezolucji w sprawie projektu zmiany prawa małżeńskiego. Sprawę tę przekazano do rozpatrzenia sekcji społecznej. W sposób niedostateczny też wyświetlono związek ideowy Organizacji z Z. P. M. D., do czego młodzież demokratyczna głośno się przynajęła. He jest w tem słuszności, trudno dociec, zwłaszcza że Organizacja dotąd nie zaprotetowała przeciw zamie-

szeniu jej w „Informatorze Akademickim” między takimi związkami, apolitycznymi”, jak Strzelec akademicki!

Ufamy jednak, że studenki polskie, jako prawe katolickie i członkinie „ligi zielonej wstążki”, zorientowały się w tych niedoskonałościach, będą dążyły do tego, by Organizacja była w przyszłości od nich wolna. Szczęść im Boże!

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. w Poznaniu. W dniu 30 listopada r. b. odbyło się w sali N. U. R. nadzwyczajne walne zgromadzenie Bratniej Pomocy Studentów Wyższej Szkoły Handlowej, które dokonało zmiany statutu Zebraniu przewodniczył kol. T. Czerwiński, w imieniu komisji statutowej referował nowy statut kol. prezes A. Moskau. Walne Zgromadzenie przyjęło go bez sprzeciwu. Następnie uchwalono przez aklamację nadać członkostwo honorowe w dowód zasług, położonych dla dobra i rozwoju Towarzystwa, pp. Sewerynowi Samulskiemu, prezesowi Izby Przemysłowo-Handlowej i Kuratorjum W. S. H., prof. dr. Antoniemu Peretiatkowiczowi, dyrektorowi W. S. H. i prof. dr. Edmundowi Piechockiemu, dyrektorowi Kom. Kasy Oszcz. M. Poznania. Byłego długoletniego pracownika na terenie samopomocowym W. S. H. kol. Kazimierza Olszewskiego, mianowano członkiem „bene meritis”.

Nowy statut, dostosowany do obecnych warunków i obecnego stanu Bratniej Pomocy W. S. H., przyczyni się niewątpliwie do dalszego rozkwitu tej pozytywnej placówki akademickiej, czego jej z całego serca życzymy.

— **Pięcioletnie Koła Naukowe Tow. Stud. i Dypl. W. S. H.** Dnia 4 grudnia br. odbyły się uroczystości z okazji pięcioletnia istnienia Kół Naukowych przy W. S. H., na które złożyły się: o godz. 9 rano msza św. celebrowana przez ks. prałata J. Prądzyńskiego oraz wieczorem uroczysty obchód w auli W. S. H.

Efektownie udekorowana aulę wypełniły rzesze studentów oraz profesorowie z dyr. prof. A. Peretkowiczem na czele. Akademję zagał prezes kol. F. Zynda witając zebranych i przedstawiając krótki rys historyczny z pięcioletniej działalności Kół. Z kolei zabrał głos prof. A. Peretiatkowicz podnosząc znaczenie organizacji naukowej w życiu młodzieży akademickiej, która przyczyniła się ogromnie do wytworzenia atmosfery naukowej i kulturalnej. Prof. Peretiatkowicz zapewnił w końcu o staraniach, które podejmie, aby Koło Naukowe w nowym gmachu znalazło odpowiednie pomieszczenie.

Jako trzeci zabrał głos kol. Jan Pantofliński, który ze zwykłą sobie swadą wygłosił niezwykle ciekawy referat n. t. „Kryzys na Ziemiach Zachodnich”. Półgodzinny referat przedstawiający szczególnie ostre przejawy kryzysu na ziemiach zachodnich przyjęto hucznie oklaskami. Drugi referat n. t. „Cele i zadania Kół” wygłosił kol. Witold Grott. Mówca w treściwej formie przedstawił zadania Kół Naukowych, które ma ułatwienie członkom pracy naukowej, ułatwienie członkom kształcenia się zawodowego i rozwijanie wśród członków życia koleżeńskie.

Odczytanie przez kol. Dominikowskiego depezy gratulacyjnych zakończyło akademję. Akademję urozmaicała orkiestra Bratniej Pomocy.

Prezydium Kł Baltia ukonstytuowało się w następnym składzie: prezes — com Zygmunt Kurowski, wiceprezes — com Aleksy Binerowski, sekretarz — com. Włodzimierz Gębarski.

Prezydium Kł Masovia wybrano w składzie: prezes — com. R. Barra, wiceprezes wewn. — com. St. Smoleński, wiceprezes zewn. — com. H. Szablinski, sekretarz — com. H. Pączkowski, olderman — com. L. Malicki.

Prezydium Kł Magna Polonia ukonstytuowało się na r. akad. 1931/32 w następnym składzie: prezes — com. Fr. Cichoń, wiceprezes — com. D. Mikłasz, sekretarz — com. E. Gańcza, olderman — com. J. Pietrykowski.

Z Wydawnictw

„Ruch Akademicki”. Org. Ogólnopolsk. Zw. Ak. K. Nauk. R. I. Nr. 4 Listopad 1931.

Nowy numer przynosi b. ciekawe artykuły. W artykule wstępnym p. t. „Myśli krytyczne” zajmuje się autor zagadnieniem udziału czynnika politycznego w działalności akademickich stowarzyszeń naukowych, stwierdzając, że — jak wszędzie zresztą — „nie udało się i tutaj osiągnąć idealnej eliminacji czynnika politycznego”, natomiast udało się go „szczęśliwie sprowadzić do minimalnych, ściśle zakreślonych granic”. Kilka ciekawych artykułów zajmuje się O. Z. A. K. N. w związku ze zbliżającym się zjazdem. Ponadto zwracają uwagę: artykuł kol. J. Wistockiego „Ku zespoleniu”, odpowiedzi na ankietę „Czy potrzebna jest centralizacja ruchu naukowego młodzieży”, artykuł kol. Dr. T. Bilikiewicza „Przeciw jednostronnościom wykształcenia”, oraz polemika n. t. „Czy warto chodzić na wykład?” Komunikaty Prezydium O. Z. A. K. N. bogata kronika życia naukowego, przegląd wydawnictw i uwagi wypełniają resztę numeru.

Red. odpow.: Bogdan Piotrowski.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Naprzód idziem w skier powodzi, niechaj wroga przemoc drży...

Blisko 2000 członków O. W. P., z placówek miejskich i wiejskich, powiatu wolsztyńskiego stanęło do raportu w dniu 6 bm w Wolsztynie. Przy dźwiękach dwóch orkiestr odbył się pochód przez miasto. — Na zdjęciu placówki w kolumnach czwórkowych. W środku kierownik powiatowego wydziału O. W. P. poseł dr. Wróbel oraz referent organiz. Dzielnicy Zachodniej red. F. Fikus.

Obóz Wielkiej Polski w swoje pięciolecie

Na akademii, z okazji 5-lecia Obozu Wielkiej Polski w Poznaniu wygłosił w ub. niedzielę przemówienie poseł m. Poznania, członek Komitetu Dzielnicowego O. W. P., p. Ryszard Piestrzyński.

Pan sen. Seyda był łaskaw podkreślić w swoim, przed chwilą wygłoszonym przemówieniu, że rozwój Obozu Wielkiej Polski, który powstawał przed pięć laty, był inny, niż przypuszczano w chwili jego tworzenia. W kilku punktach przypomnijmy jednak jego ówczesne cele. Te cele, które pozostały.

Cele zasadnicze O. W. P.

Były one w pierwszym rzędzie wychowawcze. Chodziło o stworzenie nowego typu Polaka, mającego poczucie odpowiedzialności za losy swego kraju, Polaka karnego, uświadomionego pod względem narodowym, któryby nie był narzędziem sił wrogich, ale kierował się w swoich poczynaniach interesem narodu.

Chodziło następnie o pewne cele organizacyjne. Historia młodego państwa polskiego w 1-szym już jego pięcioleciu wykazała — a obecny proces brzeski potwierdził to w sposób aż zbyt drastyczny — że życie polskie oparte było na fałszywych i zgubnych zasadach. Wszystkie zdrowe wysiłki, wychodzące ze społeczeństwa, by drogą ewolucji podnosić życie publiczne w państwie, zawodziły wskutek oporów, zazwyczaj dobrze ukrytych. Istniejące organizacje polityczne okazały się niewystarczające. Wysiłki najlepszych ludzi, pracujących w tych organizacjach, szły na marne. Również ustroj państwa nie ułatwiał powstania rządów istotnie narodowych. Istniało niewątpliwie poczucie konieczności reform. Istniało w obozie narodowym zwłaszcza poczucie konieczności stworzenia nowych form organizacyjnych oraz nowych metod myślenia i działania politycznego.

I z tej potrzeby właśnie powstał Obóz Wielkiej Polski, który postawił sobie za zadanie skupienie wszystkich zdrowych i twórczych sił narodu w jednej organizacji karnej, hierarchicznej, z jasnym, bezkompromisowym programem, dostosowanym do zmieniających się szybko stosunków w Polsce i na świecie, a wskutek tego wnoszącym w życie polskie nowe prądy ideowe i polityczne.

Rozwój O. W. P.

Z przyczyn, których tu roztrząsać nie będę, rozwój Obozu był inny, niż przypuszczano. Nie rozwinął się on w tych sferach, na które pierwotnie liczone, ale zato z entuzjazmem został przyjęty przez pokolenie młode. W ciągu roku 1927 odbyły się zjazdy Młodych pierwsze we Lwowie i w Poznaniu, a następnie w Warszawie i innych miastach Polski, które przyjęły całkowicie program Obozu, szybko przystosowały się do nowych form organizacyjnych i stanęły do pracy.

Od tego czasu Obóz Wielkiej Polski rozrósł się, pogłębił, sięgnął do najszerszych mas. Skupił dziś w swoich szeregach młode pokolenie wszystkich warstw i stanów. Stał się organizacją nawskroś narodową. Polska idea narodowa nie jest już tylko własnością ludzi sytych — jakby to chcieli niektórzy — staje się również własnością ludzi głodnych. Jest ponad i pozaklasową. Jest wyrazem tych sił, które chcą reprezentować w społeczeństwie świadomość dziejowych interesów narodu, które dążą do przeniknięcia polską ideą narodową wszystkich tkanek państwowych.

Grunt przygotowany

Obóz Wielkiej Polski rozwinął się, bo znalazł grunt przygotowany. Już na długo przed jego powstaniem nastąpił przełom w poglądach młodych pokoleń polskich. Przełom ten dokonał się pod wrażeniem wojny. Ci, którzy są najstarszymi w młodych rocznikach polskiego ruchu narodowego, wiedzą, jak to stało się. Znaleźliśmy się w obozie narodowym samorzutnie, bo on wysunął hasło walki z Niemcami, bo on wysunął hasło zjednoczenia ziem polskich, bo on myśl narodu polskiego skierował z jednej strony ku piastowskiej ziemi śląskiej, z drugiej ku morzu. Porwała nas idea morska, porwała nas dziejowa misja budowania potęgi i wielkości Polski w oparciu o Bałtyk.

Powstanie państwa polskiego roznęcało dalej szerzenie się idei narodowej. Bo rozumieliśmy, że we własnym państwie nie można myśleć i działać tak, jak się myślało w okresie niewoli, w epoce powstań, lub strajku szkolnego. Rozumieliśmy, że należy poddać rewizji cały nasz sposób reagowania na sprawy publiczne, że należy wychować inny typ Polaka, któryby nauczył się ponosić odpowiedzialność za losy swego kraju i któryby umiał z odwagą i hartem bronić swego zdania. Uważaliśmy, że należy poddać rewizji nasz stosunek do własnej historii, że wskazań i doświadczeń szukać należy nie w naszych klęskach, ale w naszych zwycięstwach, nie w okresie, kiedy państwa nie mieliśmy, ale w epoce, kiedy ono było, kiedy wzrastało, rozwijało się i błyszczało potęgą. I dlatego gdy powstawał O. W. P. wziął sobie za godło „Szczerebiec Chrobrego” jako wyraz przywiązania do tradycji pierwszych królów polskich oraz jako wyraz przełomu, jaki następował w myślach i uczuciach młodego pokolenia.

Prawdziwy ruch państwowy

Ten bowiem, kto chce myśleć naprawdę państwowo, musi wyrwać się

jak najprędzej z pojęć, jakie sobie wyrobił w niewoli. Musi czytać dzieje państwa polskiego od chwili jego założenia, a nie ograniczać swej wiedzy historycznej do okresu niewoli. Niestety widzimy, jak trudno ludziom porzucić to, w co wierzyli i czcili za młodych lat. Możemy ten stan nieraz zrozumieć, ale trudno nam uznać, aby on miał się rozpowszechniać w dalsze pokolenia. I istotnie nowe pokolenie polskie, wyrosłe w państwie polskim, już tych „pogrobowców romantyzmu” nie rozumie. I im więcej oddalamy od okresu niewoli, im świeższe przychodzą roczniki, tem mniej są oni rozumiani. Nie mają oni po sobie następców. Istnienie w tej starej ideologii związane jest z życiem jednego już tylko pokolenia. Jest w tem może tragedia tych ludzi, ale tragedia nieunikniona.

Otóż polska myśl narodowa reprezentowała już oddawna te przełomowe pierwiastki w psychice polskiej. Starala się je szerzyć oddawna wśród społeczeństwa. Wyrazem tego przełomu stała się słynna książka Dmowskiego „Myśli nowoczesnego Polaka”. Warunki niewoli były jednak takie, że hasła narodowe nie szerzyły się w sposób dostatecznie silny. Ale wojna i powstanie państwa polskiego uczyniły je oczywistymi dla każdego jasno i uczciwie myślącego Polaka.

Rozwój idei narodowej wśród młodego pokolenia polskiego jest więc ściśle związany z powstaniem państwa polskiego. A smutny stan stosunków wewnętrznych w tem państwie, od chwili jego powstania, niedostateczna skuteczność wysiłków obozu narodowego, wskutek niewystarczającej podówczas jego organizacji, potęgowały wśród młodego pokolenia poczucie konieczności reformy i zmiany. W idei narodowej, bezkompromisowej i jasno skryształizowanej, widzieliśmy i widzimy jedyną możliwość zdrowego rozwoju państwa.

Konieczność istnienia ruchu narodowego

Obóz Wielkiej Polski rozwija się dziś z każdym dniem i miesiącem, bo każdy dzień i każdy miesiąc uzasadnia konieczność jego istnienia. W tem położeniu, w jakim się państwo nasze znajduje, wobec niebezpieczeństw wewnętrznych i zewnętrznych, musi u nas istnieć ruch narodowy. Musi istnieć jako najpewniejsza gwarancja zdrowia społecznego; jako granitowa ostoja, o którą rozbijają się wszystkie te siły, którym Polska dzisiejsza jest solą w oku; jako najpewniejsze oparcie dla samego państwa. Żeby świadczyło o narodzie polskim, gdyby nie potrafił takiego ruchu z siebie wyłonić. Odpowiada on tak dalece potrzebom tego kraju i instynktom społeczeństwa, że jego rozwojowi nie może stanąć na przeszkodzie. Znajdzie on zawsze formy działania, zawsze okaże swą żywotność.

Stawiano nam zarzut, że, podkreślając tak zw. „nacionalizm polski”, rozbijamy państwo na zwalczające się narodowości, że odpychamy od państwa mniejszości narodowe. Nie wytrzymuje to jednak krytyki życia. Przecież kto wysunął program zjednoczenia ziem polskich? Kto zwalczał politykę federacyjną? Kto zwalczał pomysł tak zwanej Litwy Środkowej? Kto walczył o jednolite państwo? Czynniki to obóz narodowy. Dzisiejszy, jednolity charakter państwa, to przedewszystkiem jego dzieło.

A i w tem jednolitem państwie nie pragniemy niczego innego, jak przepełnienia polskością wszystkich naszych ziem, wszystkich naszych instytucji i urzędów. Chcemy tę polskości szerzyć pozytywnie, wspierając wszędzie żywioł polski, kulturę polską, naukę polską, a wierząc w wartość moralną polskiej cywilizacji, uważamy, że tylko na tej drodze osiągniemy nasz cel.

(Dokończenie nastąpi.)

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Dzielnicy Zachodniej

— 8 kurs kandydatów Młodych O. W. P. w Ostrowie (Wlkp). W dniach od 16 września br. do 1 listopada 1931 r. odbył się ósmy z kolei kurs kandydatów O. W. P. Na kurs ten zgłosiło się 27 kandydatów z czego odpadło 4, przeniesiono na następny kurs 6, nie skończyło z powodu wyjazdu z Ostrowa 1, ukończyło kurs 15. Zebranie kandydatów odbyło się 9 na których ogłoszono 10 referatów i przeprowadzono 1 wypracowanie klauzурowe. Tematy referatów były następujące: 1. Zadania i obowiązki O. W. P. 2. Narod to armia walcząca 3. Historia ruchu narodowego. 4. Państwa i ich ustroje. 5. Kościół, naród i państwo. 6. Polityka zagraniczna 7. Mniejszości narodowe. 8. Socjalizm i wypracowanie kursowe. 9 i 10. Deklaracja ideowa / a obowiązki członków O. W. P. Referaty wygłaszały referenci z sekcji referentów przy pow. Wydz. O. W. P. w Ostrowie. Sekcja referentów znajduje się od niejakiego czasu pod spręż-

stem kierownictwem kol. J. Neumanna. Pod jego kierownictwem sekcja referentów stanęła na odpowiednim poziomie. a kurs ostatni był jednym z najlepszych. Równocześnie z kursem pracowała kółko referentów, które prócz przygotowania referatów na wyjazd do placówek należących do naszego wydziału pow. poleżyło specjalny nacisk na oopowiednie przygotowanie i opracowanie tematów oraz dyspozycji wygłaszanych na kursach referatów. Zebranie kółka referentów odbyło się 7, w praktyce zwykle w przeddzień zebrania kursowego.

— W Środzie odbyło się zebranie jubileuszowe w ub. niedzielę przy bardzo licznych udziale członków i gości. Referat wygłosił kierownik placówki kol. St. Urbanowicz Przemawiali jako goście dyr. Peterman, Ryll, Rydlewski, przedstawiciele Tow. Powstańców. Rezerwistów Młodej Polskiej oraz wydawca „Nowej Gazy”.

Zmiana ustawy o ochronie lokatorów

W obronie bezrobotnych

Jeden z ostatnich numerów Dzien. Ustaw ogłasza ustawę, zmieniającą w poszczególnych artykułach ustawę o ochronie lokatorów z 1924 r. Zmiany ogłoszone weszły w życie z dniem 7 grudnia b. r.

Po zmianach dotyczących budynków państwowych i wojskowych zamieszkałych przez ludność nieurzędniczą, cywilną, więcej uwagi poświęcono w niniejszej ustawie bezrobotnym. Zmieniono mianowicie redakcję w art. 23, według którego eksmisja z mieszkań jedno lub dwupokojowych nie będzie wykonywana w okresie od 1 listopada do 31 marca, jeżeli ją orzeczono z przyczyny przewidzianej w art. 11 ust. 2 lit. a t. zn. z powodu załagłości z zapłatą komornego. Eksmisja nie będzie także wykonana, jeżeli bezrobotny otrzymał pracę i opłaca prócz bieżącego komornego zaległe komorne w ratach, wynoszących jedną czwartą bieżącego komornego miesięcznego.

Przepis art. 24 postanawiający dotychczas, w jakich wypadkach lokator traci prawo do korzystania z moratorium mieszkaniowego, a mianowicie jeżeli nie przyjmie odpowiedniej pracy wskazanej przez państwowy urząd pośrednictwa pracy — został uzupełniony postanowieniem noweli, że utrata prawa do korzystania z moratorium mieszkaniowego, przewidzianego w art. 23, następuje także wtedy, jeżeli lokator w tej samej miejscowości posiada inne mieszkanie, lub mu je dostarczono.

Powwyższe postanowienia moratorium mieszkaniowego odnoszą się tylko do pomieszczeń znajdujących się pod ochroną lokatorów, natomiast nie dotyczą mieszkań w domach nowo wybudowanych, jak wiadomo, ochroną nie objętych.

Z życia harcerzy

15-ty poznański druż. im. Rom. Traugutta przy gimnazjum św. Marji Magdaleny jako jedna z pierwszych zajęła się pracą charytatywną. Kierownictwo drużyny zwróciło się do „Caritasu” z prośbą o przydzielenie drużynie 8 chłopców uboższych celem opieki nad nimi. Każdy z 8 następujących drużyny ma odtań swego Floriana czy Jurka, którym opiekuje się przez a) dostarczanie obiadów, b) dostarczanie dostatecznie ciepłej odzieży, c) pożyczanie książek etc. Oby drużyna ta znalazła jak najwięcej naśladowców zwłaszcza wśród drużyn gimnazjalnych.

Akademickie Koło Harcerskie w porozumieniu z komendantką i komendantami Hufców Poznańskich urządziło dnia 16 grudnia br. o godz. 19 w auli Szkoły Działalności po raz pierwszy tzw. „Żywy Dziennik Harcerski”. Będzie to cykl gawęd wzgl. referatów, połączony z popisami muzycznymi itp. „Żywy Dziennik Harcerski” jest przeznaczony dla druchów i druhowych powyżej 17 lat.

Koło Przyjaciół przy XIII żeńskiej drużynie harc im. Gen. Zamojskiej w Poznaniu, w zrozumieniu obecnej ciężkiej sytuacji, uchwalilo na swym ostatnim zebraniu przeznaczyć pewną sumę celem przyjęcia z pomocą najczęściej potrzebującym członkom drużyny, i to przez opłacenie czesnego (w formie pożyczki zwrotnej na bardzo dogodnych warunkach) oraz akcję dożywiania najbardziej potrzebujących harcerzy XIII drużyny w czasie zimy.

Zjazd Księży Kapelanów. W niedzielę, dnia 14 bm. o godz. 14.30 odbędzie się w auli szkoły wydziałowej przy ul. Działalności Zjazd Ks. Kapelanów opiekunów i opiekunek drużyn harc oraz zarządów Kół Przyjaciół harcerstwa z następującym programem: 1. Zagajenie i otwarcie Zjazdu — dh. gen. Haller, przewodniczący Z. O. 2. Referaty: a) Harcerstwo a Kościół i rodzina — dh. ks. hm. dr. Paulus, b) Harcerstwo a szkoła — p. dr.

Eustachiewicz, c) Harcerstwo a starsze społeczeństwo — dh. hm. inż. Grzymałowski. 3. Wybór komisji 4. Obrady komisji 5. Obrady plenarne. 6. Przyjęcie rezolucyj. 7. Zamknięcie Zjazdu.

SFORT

Ciężka atletyka

Kolejność walk w zawodach zapasniczych, które się odbędą w niedzielę w hali repr. Targów Międzynar. o godz. 20 pomiędzy drużyną „K. P. W.” (Toruń) i „K. A. S. Szteker” (Poznań) ustalono jak następuje: kogucia — Kowalski i Bayer, piórkowa — Zieliński i Grodzki, lekka — Müller i Olejniczak, półśrednia — Zagorzycki i Lewandowski, średnia — Lesiński i Szajek, półciężka — Szeffer I i Lukaszewicz, ciężka — Szeffer II i Grajewski. Przed sprzedaż biletów odbywa się w firmie KADEHA, ul. Podgórna, w dzień zawodów przy kasie od godz. 17.

Hokej na lodzie

Poznań i Śląsk. Wskutek wyjazdu Ludwiczaka z reprezentacją Polski na 2 mecze do Wiednia (poniedziałek i wtorek) zespół Poznania uległ osłabieniu i przystawia się następująco: Muszyński, Karasiewicz, Stanek, Urbański I, Zieliński, Warmiński oraz Czekala, Żak i Urbański II. W reprezentacji Śląska wystąpią m. innymi prawdopodobnie Kulej oraz inż. Sroubek (Czech). Zespół Poznania wyjeżdża dziś o godz. 16 pociągiem osobowym. Z ramienia P. O. Z. H. L. jadą pp. prezes Gregorowicz i kapitan sportowy Piotrowski.

Narciarstwo

Sekcja narciarska AZS - Poznań urządziła kurs w Zakopanem w czasie świąt Bożego Narodzenia, od dnia 26. 12 do 6. 1. 1932 r. Zgłoszenia przyjmuje się do dnia 15 bm. w sekretariacie AZS - Poznań (zamek wartownia).

Piłkarska

„Olimpia I, „Sparta”. Spotkanie towarzyskie powyższych drużyn odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku „Sparty” przy ul. Grunwaldzkiej.

O puchar „ABC” odbędą się w niedzielę ćwierćfinały rozgrywek, do których zakwalifikowały się: „Polonia” (Leszno) i „Sokol” (grają w Lesznie o godz. 11), „Jutrznia” i „Warta” ligowa (walcą na boisku „Warty” o godz. 11), „Olimpia” i „Legja” wchodzi do dalszych spotkań bez gry.

Pięściarstwo

„BKS” (Katowice) i „Warta”. Przypominamy w ostatniej chwili, że ten ciekawy mecz finałowy rozpoczyna się dziś o godz. 20 w hali reprezentacyjnej Targów Poznańskich.

Łyżwiarstwo

W sprawach sekcji łyżwiarstwa AZS Poznań udziela się informacji i przyjmuje zgłoszenia w sekretariacie AZS - Zamek wzgl. na ślizgawce przy ul. Noskowskiego u p. Mikołajczaka który udziela szczegółowych informacji codziennie od 17 do 18.30 i w niedzielę od 11 do 12.30.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Poniedziałek dnia 14 grudnia 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 11.40 przegląd prasy krajowej, (PAT) (tr. z Warszawy); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 14.15 komunikaty; godz. 17.00 „Wieści z frontu”; godz. 17.05 odczyt z cyklu org. przez kom. woj. W. F. i P. W.; godz. 17.20 „Tajemnice Sahary” (wygl. ks. red. Władysław Kneblewski); godz. 17.35 koncert muzyki klasycznej. Wykonawcy: Irena Kurpisz - Stefanowa, fortepian, Stefan Kurpisz, skrzynce; godz. 18.20 koncert orkiestry dętej pod batutą p. Stefana Sternalskiego; godz. 18.50 lekcja języka ang.; godz. 19.05 higiena słowa; godz. 19.10 feljton Jana Emila Skińskiego; godz. 19.45 wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godzina 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.15 „Janek” opera Żeleńskiego (tr. z Warszawy); godz. 22.00 dialog literacki z Wilna; godz. 22.15 ostatnie wiadomości prasowe (tr. z

Warszawy); godz. 22.20 sygnał czasu, komunikaty sport. i polic.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka z płyt; godz. 13.40 pogadanka rolnicza p. t. „Pługi i ich wybór” — prof. St. Biedrzycki; godz. 14.00 pogadanka rolnicza p. t. „Dobór i użytkowanie rozplodowego bydła” — wygłosi inż. Mieczysław Kwasięborski; godzina 14.20 pogadanka rolnicza p. t. „Spulchnianie gleby i narzędzia” — wygłosi prof. Stefan Biedrzycki; godz. 14.50 muzyka z płyt; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla nauczycieli — „Rad i jego znaczenie dla nauki i życia” — wygl. inż. Zygmunt Kacprowski; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 lekcja jęz. franc. — kurs elementarny — lektor p. Roquigny; godz. 16.40 gwiazdkowe „Poczytajmy sobie” — wygl. p. H. Ładosz (przeгляд wydawnictw dziecięcych i dla młodzieży); godz. 16.55 muzyka z płyt; godz. 17.10 „Prawda o „Marji” Malczewskiego” — wygl. dr. Władysław Filar; godz. 17.35 audycja Gebethnera i Wolffa; godz. 19.15 bieżące wiadomości rolnicze” — wygl. p. Józef Piatek; godz. 19.30 muzyka z płyt; godzina 19.45 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godzina 20.15 opera „Janek” Wł. Żeleńskiego, libretto Ludwika Germana; godz. 22.00 prof. F. Ruszczyce i p. Elga Kern wygłoszą dialog literacki p. t. „Wilno w przeszłości i przyszłości” — transm. z Wilna; godzina 22.15 dodatek do Prasowego Dziennika Radjowego; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huzen (1875 m) 20.40 „Oratorium gwiazdkowe” Bacha; Lahti (1796 m) i Helsinki (368 m) 19.05 koncert symfoniczny; Paryż (1724 m) słuchowisko; Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 koncert z Hamburga, 20.45 transmisja koncertu symfonicznego z Berlina; Daventry

Na gwiazdkę kupujecie tylko

Perfumy

Mydła

Wody kolońskie

i kwiatowe

Kartonaze

olbrzymi wybór — tanio

Perfumerja J. Domicz

Plac Wolności 7.

Pw 9 448-48.123

Ważne dla obuwników!

Prowadząc sprzedaż obcasów gumowych „WESTA” powiększycie obroty na obuwie.

Do każdej pary obcasów gum. „WESTA” dodajemy bon premijowy. Okaziciel 12-tu bonów z obcasów męskich lub 24-ch bonów z obcasów damskich otrzyma ZA DARMO kosztowną premję.

Obcas gumowe „WESTA” nadają się do wszystkich modeli obuwia zarówno krajowych jak i zagranicznych. Są wyjątkowo trwałe, a przytem tanie.

„WOLBROM” Fabryka Wyrobów Gumowych Sp. Akc. w Wolbromiu. Pw 9545-49.184

(1554 m) i Londyn (261 m) 22.40 muzyka kameralna; Motyla (1348 m) i Sztokholm (435 m) 19.00 muzyka wojskowa, 21.00 recital śpiewaczy Djemile Bonkowskiej; Budapeszt (550 m) 19.40 koncert symf.; Wiedeń (516 m) 19.05 koncert popularny, następnie koncert solistów i dalszy ciąg koncertu popularnego; Rzym (441 m) 21.00 muzyka lekka i ludowa.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Dla wytwornej Pani

podarki gwiazdkowe

WIWA

poleca

Plac Wolności 14, obok Hungarji

Rekawiczki, pończochy.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna

Dr. Parczewskiego

POZNAŃ

ul. Mickiewicza 22

nr 7839

tel. 1899

PODAREK GWIAZDKOWY DLA DZIECI POZNAŃSKICH.

Wychowywanie dzieci w cnocie oszczędności posiada nie tylko doniosłe znaczenie gospodarcze, lecz przede wszystkim także moralne, gdyż kształci wolę dziecka i zmusza je do panowania nad swymi namiętnościami i słabościami. To też rodzice w najszerzej mierze korzystając z tego znakomitego środka wychowawczego, którego zastosowanie w dodatku wiedzie dziecko prostą drogą do zdobycia dobrobytu.

Pragnąc przyjąć w tej mierze rodzicom z pomocą, Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Poznania, zwana pod nazwą Banku Miasta Poznania, da każdemu dziecku poznańskiemu poniżej lat 14 jako podarek gwiazdkowy ozdobną skarbonkę, o ile dla dziecka tego wykupiona będzie książeczka oszczędności z wkładem conajmniej 1 zł.

Termin wydawania skarbonek upływa z dniem 24 grudnia r. b., godz. 12 w poł. Wykupujący książeczkę winien przedłożyć Kasie dokument, z któregooby wynikało, że książeczka przeznaczona jest dla dziecka poniżej lat 14. Dla dzieci w wieku szkolnym wystarcza świadectwo szkolne.

Należy się spodziewać, że wobec takiej korzystnej sposobności, nie będzie dziecka w Poznaniu, któreby nie otrzymało jako podarek gwiazdkowy książeczkę oszczędnościową.

Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Poznania (dawn. Bank Miasta Poznania), zw 12 289/90

Dnia 11 b. m., o godz. 13.30, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., w 75 roku życia, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, teść i dziadek, s. p.

Piotr Bukiewicz

Eksporta odbędzie się dnia 15 b. m. z domu żałoby we Lwówku do kościoła parafialnego o godz. 10, poczem nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobowca rodzinnego.

W ciężkim smutku pograżeni

żona, synowie, córka, synowe, zięć i wnuki.

Lwówek, Borek, Kcynia i Serafinów.

zw 12 299

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

W czwartek, dnia 10 grudnia 1931 r., o godz. 1.45, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój kochany i nigdy niezapomniany mąż, nasz troskliwy i drogi ojciec, dobry i kochany brat, zięć, szwagier i wuj, s. p.

Zdzisław Piotrowski

w 48 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 13 b. m., o godz. 8.30 po południu, na cmentarz św. marciński z kostnicy cmentarnej w Górczynie.

W ciężkim smutku pograżeni żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, ul. Półwiejska 26.

Msza św. za duszę Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, 14 b. m., o godz. 7.30, w kościele parafialnym św. Marcina, zw 12 300

W dniu 10 b. m. rozstał się z tym światem, po krótkich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Franciszek Lorenczewski

członek Zarządu Banku Ludowego w Janówcu.

Zmarły był współzałożycielem naszej spółdzielni i przez 33 lata pracował gorliwie w charakterze członka Zarządu, to też zachowamy o Nim wdzięczną pamięć. Pogrzeb odbędzie się w dniu 13 b. m., o godzinie 14 po południu z domu żałoby przy ulicy Kocyńskiej.

zw 12307

Zarząd i Rada Nadzorcza

Janówiec, dnia 11 grudnia 1931 r. Banku Ludowego w Janówcu.

Dnia 10 grudnia 1931 r., o godz. 7.30 wieczorem, zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz drogi, kochany ojciec i teść, ukochany brat i szwagier, ś. p.

Franciszek Lorenczewski

członek zarządu Banku Ludowego w Janówcu

w 59 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 13 b. m., o godz. 2 po południu, z domu żałoby w Janówcu.

zw 12306

Strapieni

żona i rodzina.

Janówiec, Poznań, Szamocin, Mrocza.

Osobnych uwiedomien nie wysyła się.

Dnia 11 grudnia r. b., o godz. 5 rano, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św. po krótkiej, ciężkiej chorobie, nasz najukochańszy syn, brat, szwagier, kuzyn i wujek, ś. p.

Roman Jażdzewski

urzędnik prywatny.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 14 b. m., o godz. 8-ciej z kościoła w Dębcu.

zw 12301

W ciężkim smutku pograżona rodzina.

W środę, dnia 9 grudnia 1931 r., zasnęła w Panu, namaszczona Olejami św. po ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza ukochana i najtroskliwsza mamusia, siostra, ciocia i szwagierka, ś. p.

Janina z Karaśkiewiczów Pruchniewiczowa

przeżywszy lat 33. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę o godz. 3.30 po poł. z kaplicy cmentarnej w Jeżycach.

zw 12314

Nieutuleni w żalu

mąż z dziećmi i rodzina.

Poznań, Murowana Goślina, Krotoszyn, Bydgoszcz.

Dnia 10 grudnia 1931 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Zdzisław Piotrowski

W Zmarłym straciłem sumiennego, o prawnym charakterze współpracownika, którego zgon pozostawia u mnie prawdziwy żal.

Franciszek Budzyński,
budowniczy.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 13 b. m., o godz. 15.30, z kościoła cmentarza parafialnego w Górczynie. dw 1912/13

Przewielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Krewnym i Znajomym za okazane nam współczucie, nadesłane wieńce i oddanie ostatniej przysługi naszej najukochańszej matce, teściowej i babci, ś. p.

Juljannie z Lewickich Sniatałowej

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zw 12309

Rodzina.

Wielebnemu Duchowieństwu, a w szczególności Przewielebnemu Księdzu Prałatowi Dr Taczakowi, Stowarzyszeniom Młodych i Starych Przemysłowców, Cechowi Fotografów Woj. Poznańskiego, Krewnym i Znajomym oraz wszystkim kim za dowody współczucia, przesłane liczne wieńce i oddanie ostatniej przysługi naszemu najdroższemu Ojcu, ś. p.

Janowi Szymkowiakowi

składają serdeczne

Bóg zapłać!

zw 12315

Dzieci.

Linoleum

Dywany

Chodniki

staniały

Zb. Waligórski

Skład tapet

Pocztowa 31, naprzeciwko poczty.
dw 1524/5

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

PAMIĘTAJJCIE O DZIECIACH

Radość Największą

sprawisz dziecku na Gwiazdkę darując zabawkę z firmy

Aquila

Sw. Marcin 61

Pl. Wolności 9

Największe przedsiębiorstwo branży.

Mimo zniżonych cen

na zabawki 10% rabatu

Dział I: Zabawki,

Lalki, Auta,

Koleje

Zabawki

mechaniczne

Struktatory,

Gry, Zajęcia,

Rowery,

Fortece,

Żołnierze

i tysiące

innych

pięknych

Zabawek.

Dział II:

Papier, Galanterja

Albumy, Pamiętniki, Rzeźby,
Teki, Garnitury na biurka,
Sztony, Karty do gry, Szachy,

Złote Wieczne Pióra.

Co prawda — to prawda!

Gramofony i Płyty

K. KŁOSOWSKIEGO

w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 6, tel. 11-19

uznane za najlepsze i najtańsze.

dw 1860

Święto radości-gwiazdka

się zbliża i promienieje miłością, płynącą od serca do serca. Przy choince spełniają się najgorętsze życzenia i długo tłumione nadzieje. Tak dzieje się dawno utartym zwyczajem. Najmilszym podarkiem pani domu będzie

pieczywo gwiazdkowe wonne i chrupliwe,

zwiększające radość i nastrój świąteczny. Proszę wybrać wśród wielkiej ilości przepisów Dra Oetkera i upiec na proszku Dra Oetkera „Backin“, a pieczywo nie tylko dobrze się uda, ale i wyśmienicie smakować będzie.

Książeczkę Dra Oetkera z receptami wydanie F z barwnymi ilustracjami, nabyć można za 40 groszy w składach spożywczych, a w razie wyczerpania bezpośrednio u mnie za nadaniem znaczków pocztowych.

Jako praktyczny podarek gwiazdkowy polecić mogę również doskonały aparat do pieczenia, gotowania i smażenia „Cud kuchni“, który nabyć można w większych składach sprzętów kuchennych.

Dr. August Oetker, Oliwa

P. O. 1. 1151 236

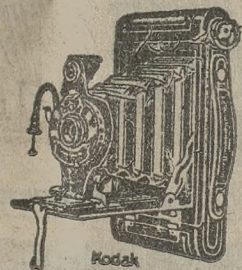
Wybór upominku

nie jest trudny
jeśli zwrócić się
do firmy

Pw 9 575-49.230

CAMERA

Poznań, Ratajczaka 3,

gdzie znajdziecie odpowiedni upominek dla każdego wieku i każdego budżetu — kamery fotograficzne „Brownie“ i „Kodak“ od zł 33,—

TANIE — PROSTE — ŁADNE.

S. Chojnacki

S. Chojnacki

S. Chojnacki

S. Chojnacki

CAŁKOWITA WYPRZEDAŻ towarów posezonalnych

połączona z SPRZEDAŻĄ GWIAZDKOWĄ

Nadzwyczajna okazja!

Ceny bezkonkurencyjne

w własnym interesie proszę się przekonać i nadarzającą się sposobność wykorzystać.

Polecam
Materiały na
ubrania
i suknie, dywa-
ny, firanki
i gobeliny

dw 1918

S. Chojnacki

S. Chojnacki

S. Chojnacki

S. Chojnacki

Zabawki

składzik kuchenke, Półwiejska 5. III. lewo. Półwiejska zd 93 143

Co kupisz swoim najbliższym na Gwiazdkę?

Złote wieczne pióra.

- Papiery listowe.
- Teki skórzane.
- Garnitury na biurko.
- Karty do gry.
- Znaczki do preferansu.
- Albumy do poezji i fotografii.
- Luksusowe szachy.
- Gry towarzyskie.
- Rzeźby zakopiańskie.

Wiedz, że kupisz najtaniej i najlepiej w firmie: Pw 9 449-48.217

ANTONI ROSE

właśc.: Walerjan Chrzanowski
ul. Nowa 7/8, tel. 33-81.

Ogłoszenie

Z powodu inwentury Lombard Miejski będzie zamknięty od 17 do 19 grudnia 1931 r.

Lombard Miejski w Poznaniu.

nw 7571/2

KAWA St. Milachowskiego

dzienne świeżo palona
Specjalność

Kawa nr 21
Świąteczna
Mieszanka reklamowa

Cena za 1/4 kg zł 3⁰⁰

Mieszanki

- „Senatorska“ zł 3,50
- „Indyjska“ „ 3,30
- „Mokka“ „ 3,10
- „Ekonomiczna“ „ 2,30

Kawy niemieszane

- Guatemala —
- Dorindana „ 2,90
- Guatemala I. „ 2,50
- Guatemala II. „ 2,40
- Santos extra prime 2,00
- Santos prime „ 1,80
- Santos superior „ 1,40
- Santos good „ 1,20
- Santos III. „ 1,00

WIELKA NOWOCZESNA PALARNIA KAWY

St. Milachowski
POZNAŃ Fr. Ratajczaka 40
(też. ul. 27 Grudnia)

PRZESYŁKI DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ
TELEFON POZNAŃ GWARNA 1513 16
ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIEKSZY SPECJALNY DOM PIERWSZORZĘDNYCH TOWARÓW FUTRZANYCH

WYKONANIE PODŁUG MIARY WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą zaufania. Mój od przeszło 85 lat istniejący specjalny interes daje gwarancję za fachowe, solidne wykonanie i nieskazitelny zdrowy materiał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE

nw 6699

Inżynier-handlowiec

zakad. wyksz., branża mech. i elektr., z długoletnią wybitną praktyką przemysłowo-handlową w wielkim przemyśle w Polsce i zagranicą, na kierowniczym stanowisku zmieni posadę w Poznaniu, przyjmie poważną akwizycję ew. na wyjazd. Wzorowe referencje. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zw 12297

WIELKA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

Nagromadzone zapasy **PALT** zimowych muszą być stanowczo do **GWIAZDKI** uprzątnięte! —
Towar na składzie leżeć nie może, bo przynosi straty — dlatego sprzedajemy

PALTA **1/2** CENY

- FUTRA** SPACEROWE czarne poszycie, czarny spód, kołnierz seal tylko zł 120,—
- FUTRA** SPORTOWE w różnych kolorach zł 150,—
- FUTRA** CZARNE spacerowe w lepszych gatunkach zł 250,—
- FUTRA** SPORTOWE w najlep. wykonaniu, prima spody, kołnierz oryg. opasy . . zł 350,—
- FUTRA** do **PODROZY. KOZUCHY** surowe do stróżowania, wyprawa rosyjska! — **KOZUCHY SZOFERSKIE** poszycie, długie, ciepłe i niedrogie! **KURTKI** futrzane i skórzane. — **BURKI** zwykłe, **SZYNELE** do podróży, **KOCE** futrzane, **KAMIZELKI** futrzane i jelonkowe z rękawami!
- KURTKI** do polowania! **UBRANIA** spacerowe, sportowe i wizytowe, **SPODNIE, BRYCZESY, GOLFY** w dużym wyborze.

MATERJAŁY z METRA 100% - tawi **PRZYKRAWACZE** stawiają nasz **DZIAŁ** **UBIOROW** na **MIARĘ** na europejskim **POZIOMIE!** **DOSTARCZAMY** **TOWARY** za **BONY** **TOW. „KREDYT”**

CENY **FABRYCZNE!** **CENY** zastosowane do obecnej „on'un' tury! **TELEFONY:** 26-07, 54-25, 71-71, 54-15.

EDMUND RYCHTER

1^{sz} mag. ul. Fr. Ratajczaka 2, najwykwintniejsze ubiory
2^{ga} mag. ul. Wroclawska 14, pierwszorzędną garderobę męską
3^{ca} mag. ul. Wroclawska 15, Odzież popularna i zawodowa.

Niedziela, 20 grudnia składy nasze czynne od 13 do 18-tej.

WYRÓB KRAJOWY!!!

CHCECIE OSZCZEDZAC?

W takim razie pielęgnujcie wasze obuwie za pomocą pasty

Urbīn

Na żądanie wszędzie do nabycia w mniejszych i większych puszkach.

URBIN Sp. z o. o.

Bydgoszcz, Pomorska 44.

Telefon 368.

Pw 8514-40-45

WYRÓB KRAJOWY!!!

30.000 zł

DYREKTOR

pożyczki poszukuję na I. hipotekę moich nieruchomości położonych w centrum miasta Gdyni. Objekt składa się z nowego IV-piętrowego domu i kilku zabudowanych placów, przedstawiających razem wartość przeszło 1 milion złotych. Procent według umowy. Łask. oferty pod nr. 850 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, nr 7498

ceramik. fachowiec pracujący w zawodzie ceglarskim, na kierowniczych stanowiskach od 1905 roku po dzień dzisiejszy, w największych fabrykach w Polsce, specjalność: cienkościennie wyroby i klinkieru wszelkiego rodzaju obejmie kierownicze stanowisko zaraz lub później. Pierwszorządne referencje. Oferty Kurjer Pozański pod zw 12 274

UWAGA!

UWAGA!

Korzystajcie z niebywalej okazji!

PRZYJMUJEMY

wszelkiego rodzaju głośniki, tubowe, przestarzałe a nawet zupełnie zużyte jako wpłata na nowoczesne głośniki tarczowe 4-biegunowe, **płatąc n a i w y ż s z e c e n y !**

Również na spłaty.

3-lampowy odbiornik

„Philips Trójka“ z lampami złotej serji A 41 — A 45 — B 443 wraz z głośnikiem Philips 2016 lub 2026

zamiast **zł 424⁰⁰** tylko **zł 325⁰⁰**

Mimo olbrzymiej niżki również na spłaty.

Baterie anodowe

pierwszorządnej jakości po najniższych cenach

10⁰ volt **11¹/₂** 120 volt **14⁵/₅**

1⁰ vo't **19²/₂**

Aparaty detektorowe, lampowe elektryczne i baterie słuchawki, głośniki, aparaty anodowe, a kumulatory, oraz wszelki nowoczesny sprzęt radiowy w największym wyborze i po najniższych cenach oraz dogodnych warunkach poleca

Pw 9547-49, 302

Poznańskie Tow. Radjowe
Fr. Ratajczaka 39.

Bez troskie i mile spędzenie długich wieczorów zimowych całej rodzinie zapewnia jedynie

Radjo z firmy **P.T.R. Ratajczaka 39.**

Telefon 34-30

Najcenniejszym darem jest zdrowie — dla Siebie i dla Swych najbliższych.
Bądźcie szafarzami radości życia —

Dajemy **chorym i cierpiącym** nadzwyczajną sposobność

zasięgnięcia obiektywnej porady naszego lekarza

bez **grosza** kosztów. Informujecie się bezpłatnie o metodzie leczniczej, która w czasie kilkudziesięciu lat praktycznego zastosowania w szpitalach, klinikach i u prywatnych pacjentów, działając naturalnie na zasadach biologii, wykazała nadzwyczajnie dodatnie wyniki **w setkach tysięcy** wypadków, niejednokrotnie zastarzałych i chronicznych, zachorzeń.

Każdy, kto przyniesie wypełnione, załączone sprawozdanie, uprawniony jest do

dw 1915 **bezpłatnej porady lekarskiej**

w sobotę, 12 grudnia, po południu, od 3—7

w niedzielę, 13 grudnia, po południu od 3—7

w poniedziałek, 14 grudnia, po południu od 3—7

w INSTYTUCIE WOHLMUTHA, ul. Gwarna 18, I. p.

Sprawozdanie o przebiegu choroby.

Następujące sprawozdanie prosimy wypełnić i przynieść wzgl. przesłać pod naszym adresem. Odpowiedź naszego Wydziału Naukowego nastąpi odwrotnie i bezpłatnie.

Imię i nazwisko: _____ Ulica: _____

Zawód: _____ Urodz. dnia: _____ Stan: _____

Choroba: _____
 (Co stwierdził lekarz)

Na co Pan (i) chorował (a) dotychczas i kiedy? _____

Kiedy rozpoczęło się obecne cierpienie? _____

Co stosowano dotychczas? _____

Dzień i godz. dla ewentl. porozumienia się: _____

Rodzaj zachorzenia:

Choroba nerwów	Neuralgia	Oslabienie jelit
Nerwica serca	Zaburzenia w krwioobiegu	Zachorzenia okresu przejściowego
Zachorzenie mięśni	Migrena	Oslabienie
Podagra	Zapalenie nerwów	Zwapnienie żył
Artretyzm	Paraliż	Szum w uszach
Ischias	po ataku apopleksji	
Reumatyzm		

Prosimy podkreślić odpowiednio zachorzenie. Ewentualnie prosimy załączyć kartkę z dokładnym opisem choroby.

Persil

w odpowiedniej ilości!

Na 2½ do 3 wiader wody 1 paczka Persilu. Prosimy zawsze zważać na to przy praniu!

Persil rozpuścić w zimnej wodzie!

co Persil to Persil

Tylko w oryginalnym opakowaniu — nigdy na wagę.

H. FOERSTER

Optyk dyplom.

Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 35, tel. 24-28

poleca w wielkim wyborze

OKULARY i BINOKLE

w modnym wykonaniu — fachowo dostosowane.

Lorgnony

Lornetki teatralne

Lornetki polowe

Termometry

Barometry

Przybory rysunkowe

nr 7432

Truskawiec-Zdrój otwarty cały rok

Główny sezon zimowy od 1 grudnia

KAPIELE: siarczane, solankowe itd.

WODY: „Naftusia” - „Zofja” i inne.

Ceny mieszkań, kąpiel, pensjonatów

bardzo umiarkowane

Informacji żądać, mieszkania zamawiać — tylko przez Zarząd Zdrojowy

Kto wykona PRACE STOLARSKIE

w nowobudującym się III-piętrowym domu w Gdyni, otrzyma wzamian parcelę budowlaną, po korzystnej cenie, w centrum miasta. Ewnt. podług ugody, pokryję część gotówką.

Zgłoszenia pod nr. 640 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nr 7392

Zakład leczniczy Ubezpieczalni Krajowej w Inowrocławiu

(solanki, inhalacje, elektroterapia, wodolecznictwo) połączony z pensjonatem jest otwarty także

w sezonie zimowym

Ceny obecnie niższe.

Pw 9491-49.66

Lokal handlowy

przy Starym Rynku 44, ca 120 m², nadający się także na cele fabryczne, zaraz korzystnie do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjmuje Czesław Szymankiewicz, Stary Rynek 44.

Pw 9472-49.66

ELV 7.506

dw 1884

ZANIM KUPISZ GRAMOFON

wstąp do „Kastora“ a nie pożałujesz.

GRAMOFON JUŻ OD 58,- ZŁ

OLBRZYMI WYBÓR PŁYT
ODEON

DLA KAŻDEJ KIESZENI COS ODPOWIEDNIEGO

„KASTOR“

HURT.

DETAIL.

POZNAŃ - ŚW. MARCIN 55
WIELKIE WARSZTATY NAPRAWY.

Piękny podarunek!

Najlepszy jest ten upominek, który sprawia radość obdarowanemu. Cel ten osiąga się całkowicie, darując Watermana. Dzień w dzień przez długie lata pióro to spełnia swoje zadanie. Piszę się nim zawsze jednako lekko i wygodnie, przy każdym położeniu ręki, ponieważ, dzięki specjalnemu urządzeniu, dopływ atramentu, jest stały i równomierny. Niema pióra, które dorównywały piórom Watermana, z których każde jest doskonałe. Wśród wielu zlotych stalówek Watermana, każdy znajdzie odpowiednią dla swojej ręki. Obejrzyjcie bogatą kolekcję piór Watermana w kolorze czarnym i wielu innych pięknych barwach. Do nabycia we wszystkich składach materiałów piśmiennych.

Waterman

Posiadamy dowody, stwierdzające, że pióra Watermana piszą doskonale, choć już są 4: lat w użyciu.

W ogłoszeniu uwidoczony jest model Nr. 52.

Radzę kupować

jako podarki tylko rzeczy codziennej potrzeby jak:

obuwie,
śniegowce,
kalosze
i bambosze.

Cheąc umożliwić kupno każdemu, udzielamy mimo już niższych cen

od 2. do 24. 12. 31.

10% opustu za notówkę.

Wielki Magazyn Obuwia

Pw 9 053/54-48 334

FR. ROGOZIŃSKI i SKA

tylko Poznań, Stary Rynek 64.

Nigdy jeszcze nie można było nabyć Samochodów używanych

w pierwszorzędym stanie na tak korzystnych warunkach jak obecnie
nowy wybór i nowe ceny

Chevrolet	6 cyl.	4-0 osobowy	kryty
Essex	6 cyl.	4-0	kryty
Tara	2 cyl.	4-0	Cabriolet
Chenard Walcker	6/30 KM	4-6	kryty
Peugeot	6/21 KM	4-6	Landulet
Minerva	8/40 KM	4-0	kryty
Opel	7/34 KM	4-0	kryty
Fiat 501	6/21 KM	2-3	Spyder
Fiat 507	9 31 KM	6-0	kryty

Chevrolet	6 cyl.	ciężarowy
Protos	10/30 KM	wysyłkowy
International	11/40 KM	wysyłkowy

i liczne inne

Tylko do końca roku podtrzymujemy NIEBYWALE NISKIE CENY!

W własnym interesie każdego reflektanta leży, aby przede wszystkim odwiedzić nasze przedsiębiorstwo i skorzystać z rzadkiej okazji!

BRZESKIAUTO S. A. Poznań
ul. Dąbrowskiego 29 Tel. 63-23 63-65

Najstarsze i jedyne wszechstronne przedsiębiorstwo branży samochodowej w kraju — zał. 1894.

Pw 9 561-49.214

Poszukuję 3 pokoju owego mieszkania z kuchnią, wprost od gospodarza. Czynsz dzierżawny zgóry na dłuższy czas. Wykluczone dalekie przedmieścia oraz stare miasto nad Wartą. Oferty Kurjer Pozn. zw 12288

PIECE

kuchnie westfalskie, rury, kolana, p.ity z kragami, kuchenki naftowo-gazowe, żelazka elektryczne, gazowe i okowicane, wagi i ciężarki

tanio
A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 9 070-41.305

Pewna egzystencja

odrzucająca dobre zyski, fachowość niepotrzebna. Zbyt w przemyśle i rolnictwie W tem 3 pokojowe mieszkanie z telefonem, samochód składnica. Potrzebna gotówka 20 tysięcy zł. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańsk, pod zw 12 261

zw 1 493

Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa poszukuje

I członek Zarządu.

Reflektuje się jedynie na silę pierwszorzędą, z dłu-goletnią praktyką zbożową na kierowniczych stanowiskach, o nienagannej przeszłości. Zgłoszenia wraz z życiorysem i odpisami świadectw należy kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 12 298

OGŁOSZENIE

Edykt licytacyjny

W Sądzie Grodzkim w Krośnie (Małopolska) do Lcz E. IV. 3217/29 odbędzie się w dniu 27 kwietnia 1932 r., o godz. 9.30 przed południem, w biurze nr 14

licytacja fabryki firmy „Zakłady Przędzalniczo-Tkackie“ S. A. w Krośnie

obj. whl. 442, 739 927, 990 i 1085 ks. gr gm. kat. Krosno, obejmujących teren fabryczny przedzalni z budynkami fabrycznymi, administracyjnymi i kompletnym urządzeniem przedzalni,

w szczególności: a) grunta o obszarze 8 ha, 71 a, 61 m² w odległości około 200 m. od dworca kolejowego w Krośnie. — b) budynki: fabryczne o kubaturze przeszło 20 000 m³, magazyny o kubaturze 2 400 m³, mieszkalne i administracyjne o kubaturze przeszło 2 500 m³, wszystkie zbudowane w r. 1922; c) maszyny: kotły, maszyny parowe pędne, kompletne maszyny przedzalnicze na 1 280 wrzec on, pochodzenia angielskiego, fabryki James Mackie Belfort, zmontowane w r. 1923, gotowe do uruchomienia, kompletne urządzenia techniczne, instalacje gazowe i elektryczne. Fabryka położona jest w mieście Krośnie w Małopolsce w sąsiedztwie naftowym i gazów ziemnych. W odległości 12 klm od fabryki znajduje się Okręgowa elektrownia, z której fabryka może pobierać prąd elektryczny i gaz ziemny.

Wartość tych nieruchomości wedle sądowego protokołu ocacowania z dnia 29 marca 1930 r. wynosi:

grunta i budynek	Zł 781 557 80
przynależności (maszyny, urządzenia fabryczne itp.)	Zł 1 213 457 05
razem	Zł 1 995 009 85

najniższa zaś oferta, poniżej której nieruchomość nie zostanie sprzedana, wynosi Zł 997 501 92

PRZECIWKO CHRYPCE
STOSUJCIE ORYGINALNE

PASTILLES VALDA

oczyszczające głos

W sprzedaży w aptekach i składach aptecznych

Na Gwiazdkę - praktyczne i piękne podarki!

Dywan

był i pozostanie najpiękniejszą ozdobą mieszkania, a ze względu na trwałe użytkowanie, tworzy najodpowiedniejszy prezent gwiazdkowy.

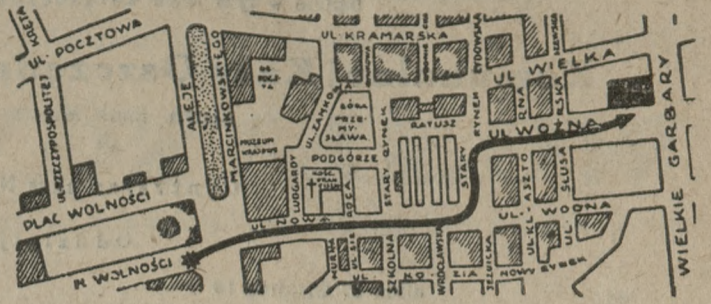
Dywan
Pomosty
Dywaniki
Chodniki
Kilimy
Pasiaki łowickie

Materiały dywanowe
Kokosowe dywany i chodniki
Maty chińskie i kokosowe
Filce do wykładania
Fryse na zastony
Obicia na meble i ściany

Nowości na dekoracje
wnętrzy
Ochraniacze dywanów
Dywaniki kąpielowe
Pledy do podróży

Gobeling
Narzuty
Kapy
Serwetki
Ścienniki
i t. p.

Z placu Wolności na Woźną tylko 6 minut idąc ul. Nową i St. Rynkiem. Przed domem przystanek tramwaj. 1, 2 i 6.

Po każdej możliwej cenie wyprzedajemy.
Kilimy - Kretony angielskie - Pledy
Koce - Dywaniki kąpielowe, gdyż nie
będziemy takowych nadal prowadzić, aby
w to miejsce jeszcze powiększyć wybór w na-
szych specjalnościach dywanach - chodni-
kach - pokryciach mebli.

Po każdej możliwej cenie wyprzedajemy.
Zywieckie i bielskie dywany, gdyż
przejeżdżamy wyjątkową sprzedaż dwóch wy-
twórni produkujących najlepsze ręcznie wią-
zane dywany w Polsce. Mimo ich wyso-
kiej wartości jest cena dywanów „Smyrna”
i „Orient” bardzo przystępna.

Dom handlowy
ulica Woźna 12
narożnik Wielkich Garbów
2 minuty od Starego Rynku
Własność firmy
Kazimierz Kużaj
Zat. 1896 r.
Adres telegr. „MERKUR”
Telefon 34-58
Hurt. Detal.

Resztki za
1/2
ceny!

Kazimierz KUŻAJ Centrala Dywanów
Poznań, Woźna 12

Największy specjalny dom dywanów.

Wobec ciężkich czasów zniżyliśmy cenę do ostateczności.
Redukcja kosztów przeprowadzona do przeniesienia naszego
przedsiębiorstwa do własnego domu, umożliwiła nam zniżkę cen.

Gatunki wysokie - Ceny niskie -
Wybór imponujący. Pw 47.107

Przeniosłem moją praktykę
z Torunia do Poznania
ul. Fredry 1, tel. 17 65

Karol Ambroszkiewicz, lekarz - dentysta
godziny przyjęć 9-1 8-6.
zw 17 295

Poszukuję
pożyczki 10-15.000 zł
na I hipotekę. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. pod zw 12 293

Parcele
niezabudowane, 3 390 mtr. kw.
i 2 780 w Puszczykównu przy
dworcu tanio na sprzedaż
Oferty Kurjer Pozn. zw 12 292

LOKAL

duży, w którym obecnie ka-
wiarnia i cukiernia, do wy-
najęcia od 1. I. 1932. Zgło-
szenia do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod zw 12 31.

dw 1 277

RESTAURACJĘ

w dobrym położeniu, komplet-
nie dobrze urządzoną, z miesz-
kaniem (nadaje się na lokal
nocny), za tanią dzierżawę
wprost od właściciela domu,
z powodu zmiany stosunków,
natychmiast wydzierżawie.
Objęcie 4.000 zł. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty do Kurjera
Poznańskiego pod zw 12 291

DZIURKI

szk. 3 gr. mereżka mtr 20 gr.
okretka 15 gr. lekatoryzowanie 30
gr. pisowanie spódn 2 zł hafty
tanie wykonuje terminowo

„HAFTOPLIS”

St. Rynek 10, (wejście Kurzanoga
obok firmy Czepczyński i Kruk)
Pw 8483-35 31

Ze
taniej być nie może!!!

przekona niewątpliwie każdego

NASZA WIELKA

Sprzedaz Gwiazdkowa

na którą przeznaczaliśmy wielkie ilości materiałów wełn.
na suknie, płaszcze i kostjomy oraz na ubrania
i palta męskie

do 50% zniżonych

Oto kilka dowodów

Barchan koszulowy . . . 75 gr
Barchan na sukienki . . . 95 gr
Flanelka na poranniki . . . 135 zł
Flanelki jedw. na poranniki 210 zł
Płótno bieliźniane . . . 70 gr
Madapolam . . . 120 zł
Płótno na pościele 140 cm 170 zł
Płótno na pościele 160 cm 195 zł
Ręczniki kuchenne . . . 45 gr
Ręczniki adamaszkowe . . . 110 zł
Dreliszek na spodki Prima 450 zł
Aksamity do prania . . . od 220 zł

Oto kilka dowodów

Popelina pół wełn. . . . 150 zł
Popelina czysta wełna . . . 250 zł
Tweed na sukienki . . . 210 zł
Popelina rypsova Prima . . . 450 zł
Krepela czysta wełn. . . . 490 zł
Szermelina wełn. . . . 500 zł
Płaszczowe rodzaj angiel. 450 zł
Ryps na płaszcze 675 zł
Georgette na płaszcze P-a 1250 zł
Georgette jedwabna . . . od 650 zł
Welutina od 850 zł
Meteor gat. Prima . . . od 950 zł

R. C. Kaczmarek, Poznań,
ul. Nowa 3
dw 1924/25

Oszczędny

młośnik muzyki i tańca
kupi dobry gramofon
i najnowsze płyty u
PEŁCZYŃSKIEGO

GRAMOFONY o szczytnej do-
skonałości szafkowe i walizkowe
PŁYTY znanych marek
PARLOPHON - HOMOKORD
ostatnie nowości.
— KOŁĘDY —

Pw 9540/1-49.130/1

ST. PEŁCZYŃSKI

POZNAŃ, ul. 27. Grudnia 1
Magazyn wszelkich instrumentów muzycznych

Tylko celowe inwestycje wskazaniem obecnej chwili
kto pragnie, aby samochód jego działał niezawodnie i przy
małych nakładach winien pamiętać, że tylko
świeże opony pierwszorzędných fa-
brykatów, oryginalne części zamienn-
ne z wypróbowanych surowców,
wszelkie przybory samochodowe
niezrównanej jakości

dające tę gwarancję Pw 9 560-49.213
dostarcza z własnych bogato zaopatrzonych magazynów
na warunkach bezkonkurencyjnych
BRZESKIAUTO S.A., Poznań
ul. Dąbrowskiego 29 — telefon 63-23, 63-65

Fachowa stacja obsługi — warsztaty mecha-
niczne i karoseryjne wykonujemy wszelkie
zlecenia wchodzące w zakres samochodów.

Każdy nabywający o nads
TERENY pod Poznaniem
w cenie od 50 groszy do 1 zł. może otrzymać 19-letnią
6% POŻYCZKĘ

towarzystwa WZAJEMNOSC na spłatę ziemi i budowę
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 15, tel. 37-15

Płaszcze Modelowe

dla Pań i Panierek w wiel-
kim wyborze po cenach
niebywale niskich poleca

W. Gruszczyńska
ul. Kramarska 17
vis à vis Masztalarskiej, nr. telefonu 5490.
Pw 9 554-58.215

STEFAN TWARDOWSKI, POZNAŃ

Skład żelaza wł. BOL. WĘZYK Skład żelaza
Stary Rynek 79
Tel. 36-04 Oddział GRODZISK tel. 33 Tel. 36-04
Po cenach zniżonych. Łóżka metalowe, kuchnie westfalskie,
piecze kafilowe i żelazne. Wanny do prania, okucia do drzwi,
okucia do okien, gwoździe i tańcuchy, śruby i nitki. Druki do
prasowania słomy. Rodle łyżwy i t. d. Pw 9 315-48.71

WYŁĄCZNA REPREZENTACJA SKORAJSKA POZNAŃ ALEJE MARC. 23

Plac budowlany

w centrum miasta Gdyni, narożnikowy, wielkości 700 m²
sprzedam zaraz na dogodnych warunkach. Lask oferty
pod nr. 660 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni,
nr 7 497

Najlepszym podarkiem gwiazdkowym

dla dorosłych, młodzieży i dzieci

będzie w tym roku książeczka oszczędnościowa

Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Poznania

(dawn. Bank Miasta Poznania)

Centrala: ulica Nowa nr. 10

Oddziały:

ulica 27 Grudnia 19

ul. Marsz. Focha 48/50

nr 7576/7

W chwili, gdy dolar się chwieje a funt spada, jedyną, pewną lokatą kapitału jest **złoto i brylanty**. Dlatego, chcąc uchronić swoje oszczędności, kupuj na gwiazdkę jako prezent tylko

ZŁOTO i BRYLANTY

Pamiętaj jednak, że zakup klejnotów to rzecz zaufania, dlatego po zakup

PIERŚCIENIA brylantowego

ZEGARKA złotego

dw 1914

SZTUĆCA srebrnego udaj się

do f-my

W. KRUK

złotnik i jubiler
Poznań, ul. 27 Grudnia 6
zał. 1840

która swym blisko
stu etniem istnieniem
daje pełną gwarancję
fachowej i rzetelnej
obsługi.

Chcąc przytem wobec krytycznych czasów umożliwić wszystkim zakup drogocennych klejnotów, udziela firma w czasie gwiazdkowym **10% rabatu**

Cera powinna być gładka jak płatek róży.

Urodę, którą obdarzyła Was natura macie możność podnieść, używając kilka razy dziennie Matt-Creme - wyborny produkt "4711". Zupełnie niewidocznie ochronicie delikatną cerę przed niebezpieczeństwem, grążąc jej szewaczkę i nadacie jej powab i delikatną świeżość kwiatów. Trwałe wyniki stwierdzicie jednak, stosując również co wieczór masaż Gold Cream'em "4711" zawierającym tłuszcz, zapewniające skórze pożywnie podczas nocnego wypoczynku.

Matt-Creme

W tubkach z oszklonej stali
w szklanych słoikach

"4711" Gold-Cream

W tubkach z oszklonej stali
w szklanych słoikach

Matt-Creme
Wyborny & 4711 Produkt

Przy zakupie należy haczele zwracać uwagę na prawnie zastrzeżone "4711" oraz na Niebiesko-Złotą Etykieta

Wytwarzany całkowicie w Dziedzicach (Śląsk Cieszyński).

NIEULECZALNIE CHORZY

odzyskają zdrowie, pijąc znane ze skuteczności

ZIOŁA lecznicze D-ra BREYERA

zatwierdzone przez Ministerstwo Zdrowia, odznaczone złotymi medalami w Nicei i Brukseli - skuteczne w chorobach: zapalenie płuc gruźlica astma kokałusz, wszelkiego rodzaju kaszle reumatyzm artretyzm nerwobóle skrofle wszelkie zanieczyszczenia krwi nieczystość cery wypryski skórne katarzoidalnowo kiszkowe hemoroidy zatwardzenia biegunka kółtaćka wszelkie choroby wątroby i innych organów brzusznych choroby nerwowe bezsenność bóle głowy otyłość zwapnienie tętnic i t. d.

Można nabywać niemal w każdej aptece lub składzie aptecznym - albo w wytwórni:

POLHERBA S-ka z o. o. KRAKÓW - PODGÓRZE
Skrytka 481

Kto chce leczyć się ziołami - niech zasiada darmo w wytwórni - Broszurki: „Jak odzyskać zdrowie“ - nr 5719

Najlepszy

Ser szwajcarski i tyłzycki

w blokach i pudełkach 6/6 pora. z znakiem

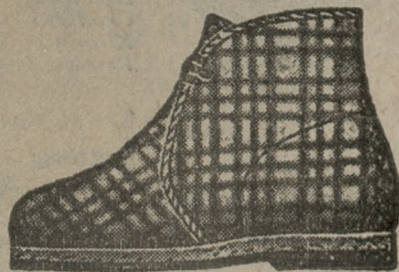
ELKA

poleca L. Krieg, Tiegenghaf.

Skład fabryczny W. Gąsiorowski,
Poznań, św. Marcin 16/17. Telefon 3522.

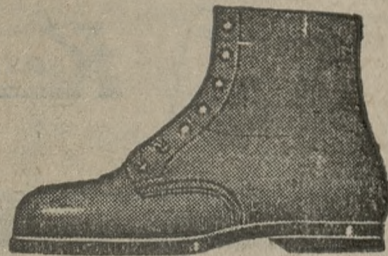
nr 11 889

Za kwotę,
którą przed kilku laty musieliście płacić
za jedną parę bucików
kupicie obecnie

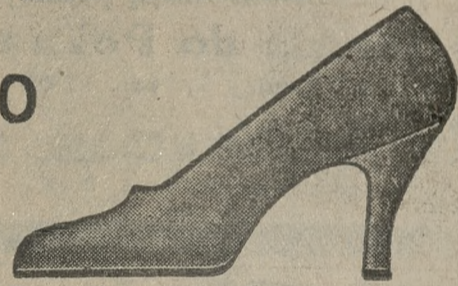
4.90

Ciepłe domowe papucie dla dzieci

7.90

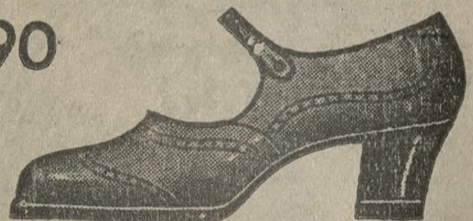
Skórzane buciki dla dzieci.

8.90

Eleganckie czółenka gładowe

19.90

Praktyczne boksowe pantofelki na paseczku

9.90

Śniegowce chronią obuwie i zdrowie Pań.

7.90

Kaloszki niezbędne dla Panów.

24.90

Najpraktyczniejsze obuwie na zime.

0.60

84.90 ZŁOTYCH
obuwie dla całej
rodziny. Pw 9 555-Pa

Bata

WYPLATA RABATU.

Wzorem lat poprzednich, również za rok gosp. 1930/31 wypłacamy naszym Członkom, którzy oddali czeki rabatowe

4% RABATU GOTÓWKĄ

od wszystkich zakupionych towarów w roku gospod. 1930/31 prócz cukru, o czym powiadamy Szan. Członków również plakatami w każdej filji.

Pozatem za rok gospod. 1930/31 wydziałamy

9% DYWIDENDY OD UDZIAŁÓW

Przy tej okazji komunikujemy Szan. Członkom, że w ostatnim czasie otwarliśmy 2 nowe filje. Mianowicie, filję z rzędu 48-mą w Poznaniu na Winiarach, oraz filję 49-tą w Jarocinie przy Rynku.

„ZGODA“ Spółdzielnia Spożywców z odp. ogr. w Poznaniu

Dr. A. K. Werner

specjalista chorób wewnętrznych,
ordynuje w sezonie zimowym

willa **RENATA**
w **Szczawnicy**

zw 12405

KARPIE

żywe i świeże oraz **choinki** gwiazdkowe sprzedawać będzie bezpośrednio **Majątność Iwno** tydzień przed gwiazdka.

zw 12104

WRONIECKA 91 narożnik Stareg Rynku (saterena)
Zarząd.

Baczność!!

Baczność!!

Restauratorzy!!!

Donosimy Szanownym Kolegom i zainteresowanym, że we wtorek, dnia 15 grudnia b. r., w lokalu „Varsovie” przy ul. 27 Grudnia 10, odbędzie się o godz. 11 przed poł.

nadzwyczajne zebranie w sprawie podwyżki piwa.

Również zapraszamy Szan. Kolegów niestowarzyszonych jak i kolegów z okolicy i innych miast o przybycie na zebranie.

Zarząd

Towarzystwa Restauratorów na miasto Poznań i okolicę.

W sprawie układu zapobiegawczego firmy M. Waniek, Ostrów (Wlkp) Rynek 31, wyznacza się w porozumieniu z Sądem Grodzkim w Ostrowie po myśli art. 40 Rozporządzenia Prezydenta Rzecz. Pol. (Dz. Ust. Rzecz. Pol. nr. 27 ex. 1928, poz. 244) jeden termin do sprawdzenia wierzytelności na dzień 29 grudnia 1931 r. w godzinach od 10-iej do 16-tej w lokalu powyższej firmy. Sprawdzonego listy wierzytelności wyłożone będą w Sekretariacie Sadu Grodzkiego w Ostrowie, pokój 9, w czasie od 4 stycznia 1932 r. przyczem w terminie siedmiodniowym od daty wyłożenia listy osoby interesowane będą mogły postawienie nadzorczy sądowego co do ważności lub odmowy wciągnięcia na listę zaskarżyć do sądu, który spór rozstrzygnie ostatecznie. Rozstrzygnięcie sądu nie pozbawia stron wytoczenia powództwa przed sąd właściwy. Ostrów dnia 9 grudnia 1931 r. Nadzorca sądowy.

WYPZDADAJE SIĘ W DALSZYM CIĄGU

na Giełdzie Handlowej ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej z wolnej ręki codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem pozostałości z licytacji, jak:

zegarki damskie i męskie, złote, srebrne i double, pierścionki, sygnety, obrączki, zegarek damski antyk wyznaczony djamentami, pierścionki brylantowe, papierońce srebrne, radio-aparat 2-lampowy, detektor, aparaty fotograficzne, lornetki, mikromierz, 2 laski ze srebrnymi gałkami, mandolina, flet, siodło, neser, walizki, płaszcz męskie zimowe nowe i używane, ubrania nowe, kurtki, „utra męskie, ubrania smokingowe, swetry damskie i dziecięce, sukienki dziecięce, pończochy damskie i dziecięce wełniane i bawełniane, bielizna niemowlęca, szale i czapki, kamusze dziecięce, rękawiczki, torebki damskie, partje guzików i inne towary krótkie, maszyna pończosznicza „Rekord”, 2 szafy do garderoby, lampy elektryczne gazowe, obraz i wiele in. przedmiotów. Pw 9573-58,224

GIEŁDA HANDLOWA — LOMBARD. Stawna 13. Tel. 28-08.

WYJĄTKOWA DZIERŻAWA

probostwa 320 morgów dobrej ziemi przeważnie buraczanej i drenowanej w Ostrowie Kościelnym pod Strzałkowem z kompletnym martwym i żywym inwentarzem od 1 stycznia 1932 r. na dłuższy czas do oddania. Na przejęcie inwentarzu potrzeba najmniej 12—15 000 zł. Warunki dzierżawy według umowy.

Zgłoszenia przyjmuje „Rolnik” w Strzałkowie.

Dozór Kościelny

dw 1908/9

Ks. Kula przewodniczący.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 14. XII. 1931 r., o godzinie 11.30. przy ul. Grochowej Łąki 2. sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą:

samochód osobowy marki Tatra typ 12 wraz z wszelkimi narzędziami jak korby, klub rurkowy, dłuta, klucze do motoru i zegar taksim. nw 7320

Obejrzać można 10 minut przed przetargiem.

Krawczyk, kom. sąd., Dąbrówki 14.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811
l t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

ZASTĘPCY

NA TERENIE WOJEWÓDZTWA POZNAŃSKIEGO NA DOBRZYCH WARUNKACH POSZUKIWANI.

WOLMUTH, Sp. z o. o.

Poznań, ul. Gwarna 18. dw 1928

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy. każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

SPRZEDAŻE

Najtańsza sprzedaż gwiazdkowa

rekawiczki skórkowe 3.50. Nappa podszewkowane 4.75; trykotowe 0.65; getry 1.50; chustki nowość 1.00; pulowery męskie 2.50; suwaczem 5.30; wełniane 9.50; koszula ciepła męska 2.50; dzienna 2.90; wierzchnia 4.40; smokingowa 5.75; skarpetki 0.30; nicianki 0.35; jedwabne 0.75; wełniane 1.50 tylko w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej. Pw 9523-58,212

Najtańsza sprzedaż gwiazdkowa

panталony jedwabne 2.25; rypso-we 2.80; wełniane 5.75; ciepłe trykotowe 1.75; paski gumami 1.25; lakowe modne 0.60; kozłowe 2.20; pończochy jedwabne 1.25; marce 0.75; wełna jedwabiem 2.50; oryginalne Bembega 3.25; szale 0.60; białe 1.25; sweterki 1.25; wełniane 3.50 najkorzystniej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej. Pw 9523-58,213

Parcele

korzystnie do nabycia 7 km od Poznania. Okolica bardzo zdrowa przy jeziorach. Zgłoszenia Walicki, Poznań, Marc. Mottergo 6 m. 16.

Prasy

do klejenia śniegowców, czyszczarki elektr. 100 par form i maszyny słupkowa cholewk., walec do skór. Szaramowicz Wierzbicice 88

Maszyny

do szycia używana Singera sprzedam. Grześkiewicz, Kramarska zdw 93 048

Pianino

czarne tano. Kraszewskiego 4, mieszkanie 8 zdw 93 043

Leżankę

nowa tano sprzedam. Jeżyce, ul. Waska 6, m. 9. zdw 93 259

Konie

dobre, robocze Zwierzyniecka 29 zdw 93 440

Kamienice

najgłówniejszej ulicy Bydgoszczy, 13 mieszkań ogród, skład mieszkanie wolne, sprzedam. Wpłaty 30 000 lub zamienie na nieruchomości w Poznaniu. Kolecki, Bydgoszcz, Długa 5. dw 1921

Willa

nowa, dochód 3 000 z wszelkimi wygodami balkon, ogród Puśczykowo cała wolna, 10 ubikacji, cena 25 000, wpłaty 15 000. Kossmann, Fredry 6. Pw 9564-49, 9

Jadalnię

debową, bogato rzezbiona bardzo tano. Stolarska, Bukowska 9. zdw 93 343

Brylant

2.05 kar. czystej wody sprzedam okazynie St. Frankowski, Ratajczaka 1. zdw 93 330

Fotograficzny

Nettel 10 x 15 czułość 4. szczylinowy, wechskasette, 350 zł. Nowak, fotograf, Stary Rynek 11. zdw 93 331

Cukiernicy piekarze

Syrup ciemny kg. 0.90, biały 4500 kg. 1.15, marmelada owocowa kg. 1.25, powidla sliwkowe kg. 1.80, kuwerture kg. 3.20, 4.00 kakao kg. 4.00, kakao w blokach 3.85 masło kakaowe kg. 4.00 Fortlant kg. 1.95 kokos kg. 5.60, miąższ jabłkowy kg. 0.70, sliwkowy kg. 0.95 poleca w swoich składach fabrycznych. L. Siedziński, Wroniecka 16 Wielka 15 i St. Rynek 35 (wejście z Wiankowej). zdw 93 325

Kino-aparat

Erneman'a, kompletny z lampą kredowa okazynie sprzedam Dom Komisowy, Ratajczaka 32. zdw 93 057

Futro

damskie sealowe oraz meskie 200. smokingowe, frakowe ubrania poleca Dom Komisowy, Ratajczaka 32. zdw 93 056

Pianino

sprzedam tano. Za Bramką 5a, parter, lewo. zdw 93 376

Fortepian

sprzedam. Grunwaldzka 11, restauracja. zdw 93 377

Dywan

perski 230x375 sprzedam okazynie. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 378

Radjoodbiornik

głośnik, pierwszorzedne Jeżyce, Grodziska 105, koniec Szamarskiego, godziny 2-3, 8-10. Czajkowski zdw 93 453

Pamiętajcie, że Pani domu lubi Porcelanę

ale też szlifowane szkło — Alpa — Fajans — Majolika — Noże, widelce — jest milem podarunkiem zaleca się kupować tylko u wprost w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24, podwórze. zdw 93 457

Fotele

kanapa, eleganckie kluby leżanka nieużywane 250.— Łazienna 1, remiza. zdw 93 224

Parową

maszynę dziecięcą sprzedam. — Polna 4, mieszkanie 6. zdw 93 391

Bernardyn

bardzo ostry, dobry stróż, na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zdw 93 411

Kolonjalka

towarem, maglem. Adres Kurjer Poznański zdw 93 475

Parcela

1150 kw. przy przedłużeniu ul. Św. Wawrzyńca, kw. 3 zł. — Adres Kurjer Pozn. zdw 92 832

1.— zł

kosztuje najpraktyczniejsza larkta „Kopernik” włączanie żarówki i baterji w fabrycznym składzie Ognio” Poznań Wielkie Garbary 19 (dom firmy Kutaj). Pw 9326-1-64,339/40

Gospodarstwo

małe tuż przy Poznaniu i dworcu sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 255/6

Lokal

w śródmieściu z oddzielną sprzedażą butelkową do oddania. Gotówka 3.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 390

Dorożkę

samochodową sprzedam. Jeżycka 21, m. 1. zdw 93 140

Harmonjum

sprzedam. Św. Marcin 65, I, podwórze, prawo zdw 93 145

Parcele budowlane

550 m kw najkorzystniejszy punkt Jeżyce cena 6—10 zł. Bolewska, Kantaka 6. Telefon 62 99 zdw 93 150

Korzenie

najlepsze do pierników w oryginalnych paczkach z przepisem na 2 funty maki, paczka 40 groszy poleca Nows Drogerja, Wrocławska 38. Pw 9562/63-49,211/12

Pierniki

Mikołaje czekoladowe i cukrowe ozdoby na choinkę, cukierki i czekolade poleca najtaniej L. Siedziński, w swoich składach fabrycznych Wroniecka 16, Wielka 15 i St. Rynek 35 (wejście z Wiankowej) zdw 93 329

Elektryczny gramofon

szafkowy, elegancki sprzedam. H. Liberski, Św. Marcin 14. zdw 93 278

„Occassion”

sprzedaje brylanty, złoto, srebro. Aleje Marcinkowskiego 23. zdw 93 239

Szpic

biały, rasowy, dwuletni, Piotra Wawrzyńska 14, parter. zdw 93 299

Piekarnię

piec patentowy mieszkanie 4 pokojowe przy przynajmniej ulicy w Bydgoszczy za 4 000 sprzedam. Zgłoszenia „250” „Par”, Bydgoszcz. Pw 9557-63,631

Szafę

składową na towar, zasuwana sprzedam. Słowackiego 44-46 m. 4. zdw 2 151

Gramofon

szafkowy sprzedam. Dąbrowskiego 33, m. 13. zdw 2 148

Pianino

okazynie sprzedam. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. zdw 3782

Fabryka

wyrobów cementowych nowoczesnie urządzona w dużym mieście natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia pod „Fabryka” do „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 54. Pw 95 53-63,632

Okazja

16 morg pastwisk, lasu i nieużytków z powodu wyjazdu tano sprzedam, można budować tano, gdyż las, kamień jest na miejscu Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 260

Pianino

zagraniczne sprzedam za bezcen. Strzelecka 26, mieszkanie 6. zdw 93 261

Pianino

koncertowe „Irmler”, pierwszorzedne, Strzelecka 3a, m. 3. zdw 93 265

Nadzwyczajna okazja gwiazdkowa

Kilka cudownych perskich dywanów i słizne biurko brzożowe Biedermeyer bardzo tano na sprzedaż Cezar Mann Rzeczypospolitej 6. zdw 93 274

Klubowy

sznuratur elegancki jak nowy sprzedam 180, Grobla 4, mieszkanie 2. zdw 93 275

Skład

tow. krótkich, kapeluszy damskich z towarem i urzadzeniem sprzedam lub wydzierżawie z powodu choroby. Skład istnieje 18 lat przy rynku. Sucharski, Wagrowiec, Pocztowa 14. zdw 7 575

Alpakowe noże

widelce stołowe 1/2 tuz. 29 zł. 1-yżeczki 1/2 tuz. 4.50, oraz kompletne sztucze poleca Marian Lesiński, ulica Wroniecka, najtańsze źródło zakupu. zdw 3778

Podarki gwiazdkowe

1.— zł

począwszy poleca Marian Lesiński, ul. Wroniecka, Składnica porcelany szkła galanterji, aluminowye komplety żarnków 6 sztuk 29 zł. wypożyczam porcelanę, uc. szkło. zdw 3776

Samochód

6-osobowy Berliet kryty po remoncie, Ratajczaka 33—14. zdw 93 198

Pokój

meski, elegancki tano sprzedam. Oferty Kurjer Pozn zdw 93 206

Powóz

kryty w bardzo dobrym stanie (po s. p. ks. prob. Podkomorskim) na sprzedaż, do wiadomości Bydgoska 6-7. zdw 45

Futro męskie

piżmowce kołnierzy wydra okazynie sprzedam. Dąbrowskiego 9-11, mieszkanie 8. zdw 93 180

Dla Pani

na gwiazdkę ceny niższe, kapelusze damskie już od 3 zł. berety od 1.25, kapelusze żalobne od 5 zł, czapki najnowsze kwiaty balowe fantazje już od 0.50. Wszelkie przeróbki wykonuje jak najtaniej. Hurtownia Kapeluszy Damskich, Poznań, Wroniecka 24, hurt., detal. zdw 93 188

Okazja

Genewski złoty zegarek Patek Filip nadzwyczajna sztuka sprzedam jako stosowny podarek. — Chwiłkowski Św. Marcin 40. zdw 93 196

Okazja

damski pierścionek brylantowy około 2 karaty tylko 1 650 zł. — Chwiłkowski Św. Marcin 40. zdw 93 195

Peruczki

dla lalek tano poleca Brzykry, Półwiejska 38. zdw 93-395

Kino

aparatusz tylko projektor (główna) A. E. G. sprzedam okazynie. - Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznańskiego Leszno. nw 7502

Restaurację

sprzedam Marszałka Focha 64. zdw 92 596

Wilka

ostrego sprzedam. Plac Sapieżyński 7, mieszkanie 16. zdw 92 600

Parcele 50 gr metr²

Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziem: budowę założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje - Aljeja Marcinkowskiego 13 pokój 15 telefon 37-15 Pw 9 465 13 57

Wiktory Cysz

Plac Wolności 5 - Szkoła 11. Parasole 3 90; torbki 1 25; teki 1 50; torby szkolne 2 90; portfelki 1; podkółki 0 90; walizki 3 25. Własna pracownia przyjmuję naprawy parasoli i wyrobów skórzanymi. Pw 9341-49 55

"Świątek dziecięcy"

połącza lalki zabawki, ubranka wózek tano Kraszewskiego 11 zdw 90 420

Futra

Pracownia kuśnierska poleca futra żrebkowe ceny niskie. Wypiańskiego 19 (Lazarz) Czuba. zdw 90 919

Zabawki

ołowiane, Indianie zwierzęta do Zoologu, ogrodów, wiejskich zagród. żołnierze wykonuje i sprzedaje oddzielnie w kartonie tano Lopaczki, Skarbowska 15, ogrodowy. III zdw 92 527

Orzechy

włoskie złotych 14 50, łuszczone 32, miód pszczołowy gwarantowany 14 zł kuracyjny 18 50 franko załączka. Bracia Baltuch. Za Leszczyki. zdw 91 206

Gospodarstwo

110 morgowe blisko kolei w powiecie chodzieskim (Wlkp.) na sprzedaż. Zabudowania maszynowe, dobra ziemia. Cena według umowy. Zgłoszenia do Redakcji "Nasza Chodzież" w Chodzieży. nw 7479

Pieski pincerki

po bardzo czynnych rasowych rodzicach sprzedam. Wyszyńska, Koźmin Wlkp zdw 92 326

Sypialnia

polerowana gabinet debowy okazynie. Szlachta Wrocławska 15 zdw 72 470

Sprzedam

zaraz korzystnie moja maszynowa posiadłość wraz z ogrodem 1 1/2 morgowym; położone przy mieście Kościanie Hugo Nieche Kościan, Czempieńska 39. zdp 91 835

Warszawa

"Hotel Dworcowy" Widok 22. telefon 704 82 vis 4 vis Dworca Głównego - poleca pokoje wzorowej czystości i uprzejmą usługą po cenach konkurencyjnie niskich. nw 7155

Pergamin

Mirkowski, znany z swej drobotki poleca odsprzedającym absolutnie najtaniej. Papier gazetowy, biały matowy bez konkurencji. Milionowy obrót. Fr. Szymański, hurtownia papieru Pocztowa 31. Pw 9 056-48 4

Kino

pierwszorzędne w większym mieście Wielkopolski z zagraniczną aparaturą dźwiękową na sprzedaż. Do objęcia potrzeba 60 000 gotówki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 818

Żelaza

skład stary, w okolicy zaprowadzony, w miasteczku prowincjonalnym, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 216

Gabinet

skórzany, pianino, futro szoferkie do sprzedania. - Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 92 369

Drukarnię

z pospieszną sprzedażą. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 344

Sypialnia

kanadyjska brzoza, wewnątrz mahoni w najlepszym wykonaniu na sprzedaż. Również wykonuje wszelkie meble na zamówienie. Łaniecki, Mostowa 3. zdw 92 315

Tania sprzedaż gwiazdkowa

Partele i portmonetki skórzane od 1 50 torbki damskie od 5.- torby szkolne skórzane od 13 50, walizki od 8.- zł, wyrób własny. Pomimo niskich cen jeszcze 10%. Spółka Wytwórcza Polskich Rytmarzy i Siodlarzy, Poznań, Podgórna 14. zdw 91 428

Meble kuchenne

przedpokoiki damskie białe lakierowane, bajecznie tano sprzedaje Konecki, Piaskowa 3. zdw 91 406

Parcele

przy kościele lazarskim 6 zł m kw. Dąbrowskiego 7 zł m kw. sprzedam Maciejewski, Dąbrowskiego 88 telefon 62-66. zdw 93 367

Panom na gwiazdkę do 1 stycznia

ceny niższe chrom czarne zł 40; chrom kolorowe 43; giemyz czarne 44; lakieryki 40; lakieryki 44; lakieryki balowe 44; lakieryki Sterlinga 50; chrom na dub. podszewie czar 50; chrom na dub. podszewie kol. 53; Juchty angielskie na dub. podszewie 51; Cz. Górecki 27 Grudnia 2. telefon 62-66. L. pietro. zdw 93 742

Fortepiany

Bechsteina, Blüthnera, Steina. Waza okazynie do nabycia. Wł. Kwiatkowski, Gwarna 9 zdw 90 434

Radjo

5 lampowe selektywne sprzedam okazynie Kurjer Poznański zdw 91 470

Dzieci anemiczne

slabo rozwinięte wzmacnia szybko Emulada" o czekoladowym smaku (tran siód czekolada sole wap fosforowe) zawiera najwięcej witamin. Cena 3 25 poleca Apteka w Bazarze. Pw 8639-46 149

Poznań, Stary Rynek 85 Kupując u nas

oszczędza Pani! Obniżyliśmy ceny nasze do granic możliwości! Polecamy: Wszelkie tkaniny jedwabne wełniane i bawełniane po cenach dotąd niebywałych! Okazynie tano welwety marki "Linden" i inne rodzaje aksamitu. Zupelnie wysprzedajemy wszelkie firany, obrusy, nakrycia stolowe białe i kolorowe po każdej możliwej cenie. Pw 9 451-48 132

Motocykle

Motosauche nowe oraz używane sprzedaje Koszczyński Ogrodowa 15 Pw 8 631-45 115

Włosy

przeistają wychodzić po użyciu esencji na porost włosów Procinol" skutek pewny cena 6 00 poleca Apteka w Bazarze. Pw 8694-47 36

Futra

sprzedaj gwiazdkowa, karakulowe piżmowce żrebce nutrie tchórze, popielice sealowe, wszelki wybór różnego rodzaju oraz skóry blamy wydry sprzedaje po bardzo niskich cenach Łajewski, Poznań ul. Fredry 1. Pw 9 329-48 99

Woźna 16

Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane, garderobę różne inne przedmioty. Pw 9 338 58 133

Najestetyczniejszy

podarek gwiazdkowy - to drobny nabyty okazynie za niską, odpowiadającą warunkom cenę. Wielki wybór poleca Antykwarz Antoni Pióro, Marcinkowskiego 28. Pw 9316-48 106

"Centrala mebli"

Szwarcza naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielk: wybór Pw 9477-8-30 32 3

Meble

używane, oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański: Dom Komisowy Dominikańska 3 Telefon 24-42 Pw 9472-16 5

1,35 szal

welna jedwabiem ciepły 0 65 biały elegancki 1 45 chustki nowocześnie 1 90 pulowery męskie 3 50 suwaczem 5 50 welniany 9 85 prima 13 85 damskie kamizelka 2 90 welniany 9 90, elegancki prima 13 85 garsonka welniana 16 50, dziecięce sweterki 1 50 suwaczem 4 50 welniany 3 90. Największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdw 93 103

Skórki

blamy, ceny hurtowe. Hankiewicz, Wielka 9 (wchód Szewskiej) rw 3744

Skład

kapeluszy damskich dobrze zaprowadzony w większym mieście, przemysłowym na Górnym Śląsku zaraz sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 510

Futro

damskie (piżmowce) nowe, tano. 27 Grudnia 20. m. 11. zdw 93 015

Pianino

salonowe okazynie. Łukaszczyca 17. m. 8. zdw 92 541

Radjo

4 lampkowe, głośnik Philipsa kompletny sprzedam od 13.- 21. Św. Marcin 15, mieszkanie 7, Telefon 32 50 zdw 92 974

3,50 rękawiczki skórkowe

Nappa podszewkowane 4 90 trykotowe 0 65 welniane 1 60 getry męskie 1 60 czapki męskie 1 75, koszula wierzchnia 4 45, smokiny 6 75 dzienna 2 90 skarpety 0 90 mocne 0 38 jedwabne 0 90, welniane 1 60 krawaty szelki, trykotarze "alanterja największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 93 104

Wille

wolna od podatku, 24 ubikacje sprzedam lub wdzierzawie. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 976

Skład

sprzętów domowych kuchennych i galanterji, dobrze prosperujący w dobrem położeniu w Poznaniu korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 033

Pianino

zagraniczne krzyżowe firmy Fr. Schilling Stuttgart sprzedam, - Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telefon 62-66. zdw 92 645

Skład

papieru, trtoniu, galanterji z mieszkaniem sprzedam, Górna Wilda 43 zdw 92 902

Skład

z urządzeniem i towarem wzgl. bez w pobliżu poczty bardzo korzystnie do nabycia. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 896

Sypialnia

polerowana, 10 części, model, wykonanie pierwszorzędne, gwarancja, sypialnie debowe, jadalnie najtaniej Chomici, Szwarcz, Poznańska 6. zdw 93 894

Srebro

stolowe dwunastoosobowe, brońing 6 35 tano. Focha 137, mieszkanie 6 zdw 92 887

Gramofon szafkowy

nowy na sprzedaż Ul. Niegolewskich 20, mieszka. 24. zdw 92 884

Dla panów dentystów

fotel nowoczesny z powietrzną pompą do podnoszenia siedzenia sprzedaje korzystnie N. Muszyński, ul 27 Grudnia 4 (frzyżerji), zdw 92 883

Futro

eleganckie męskie cena 2 000, wizytowe ubranie cena 200, Godzina 1-8, Topolowa 4 parter, (willa), zdw 92 881

Rodle

z oparciem, krzesło stojące dla dziecka, sprzedam, Traugutta 21, mieszkanie 2. zdw 92 879

Stół

okrągły i krzesła skóra tano sprzedam, Mostowa 14 a, mieszkanie 19. zdw 92 872

Dobrze

zaprowadzona składnica węgla sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdw 92 865

Probiernia

wódek i detal, sprzedaj tytoniu, dobrze zaprowadzona w śródmieściu miasta Poznań korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 827

Piecy

kuchenne kaflowe, przenośne tano poleca Milich, Dolna Wilda 21. zdw 92 508

Firany

tiulowe woalowe, madrasowe koldry na walcie i welnie własnej fabryczki już od 14 50 - Welna chemicznie czyszczona na koldry kg od 12 zł. Wata od 2 zł kg. W. Groszkiewicz, Poznań ul. Wrocławska nr. 3, Hurtownie i detalicznie. Pw 9 331-48 118

Skład

naczyni kuchennych 8 500, 2 pokojowa kuchnia przy rynku, Znaczek na odpowiedź, Janicki Dąbrowskiego 49, hurtownia tytoniowa. zdw 92 826

Dobrze

zaprowadzony skład cukierków i kawy przy Górnej Wildzie korzystnie, Adres Kurjer Poznański zdw 92 651

Kamienica

III piętrowa z wolnym mieszkaniem, dochód 10% za 5 000 dol. do sprzedania, Wiadomość Stawiecki, Pobjedziska, ul. Kazimierzowska 3. Tw 697

Warsztat

blacharski i instalacyjny, kompletny z maszynami tano na sprzedaż, Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 7 495

Siostry Streich

teraz Gwarna 15

Robótki

rysunki haftów wszelkiego rodzaju. Tw 693

Bandonium

104 głos, dobrze utrzymane tano Poznańska 27 m. 5. zdw 93 270

Skład

z urządzeniem, obecnie segarmistrzowski, sprzedam korzystnie, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 851

Pianino

krzyżowe tano sprzedam, Prusa 20, mieszkanie 11. zdw 91 283

Łózka żelazne

gwarancja dziesięć lat, ceny najniższe, fabrycznych, Staszewski, 27 Grudnia 5. zdw 92 402

Ubranie

jak nowe angielski materiał, na średnią figurę sprzedam, Skarbowska 8, mieszkanie 18. zdw 92 397

Sprzedam

2 domy maszynowe, chlewy, spichrz nadający dla zbożowca, 10 km od Poznania. Wpłaty według umowy zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 451

Fabryka maszyn

z odlewnią żelaza na Pomorzu kompletna urządzona przy najruchliwszej ulicy 50 metr frontu z wszelkimi zapasami i zaprowadzona klientela nadająca się na każde inne przedsiębiorstwo tano do sprzedania Dla kapitalisty dobra lokata pieniędzy. Oferty do "Par", Biuro Ogłoszeń - Toruń. Pw 9330-64 358

2 łózka

żelazne białe tano sprzedam, Grunwaldzka 22 a. I. zdw 92 677

Skład

centrum Poznania narożnikowy sprzedam z urządzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 822

Kuchenne

meble białe używane tano sprzedam, Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 92 817

Motor

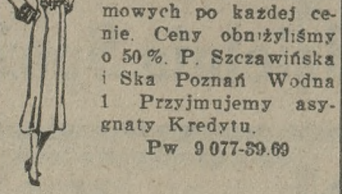
5 K. M. 440 volt tano. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 815

Lustro

stojące biurko, inne rzeczy, z powodu wyprowadzki tano sprzedam, Różanna 15 parter, lewo. zdw 92 810

Wóz

i platformę sprzedam, Wierzbicie 37. zdw 92 864

Wyprzedajemy

pozostałość płaszczy zimowych po każdej cenie. Ceny obniżyliśmy o 50%. P. Szczawińska i Ska Poznań Wodna 1 Przyjmujemy asygnyaty Kredytu. Pw 9 077-59 69

Samojazd

i głośnik sprzedam, Wierzbicie 68 mieszkanie 10. zdw 92 854

Tanio

sprzedam klarnet flet, Cukiernia, Prusa 19. zdw 92 905

Wózecek

lalkowy, nowy, elegancki tano. Graniczna 6, mieszkanie 9. zdw 92 925

Sypialnie - jadalnie

gabinet męski sprzedam tano stolarnia Spokojna nr. 29. zdw 92 953

Pianino

krzyżowe tano sprzedam, Woźna 10, podwórce, prawo, IV. zdw 92 992

Skład

kolonialny, restauracja, pełna koncesja ładne urządzenie, bilard, 35 tysięcy mieszkańców, dobrze prosperujący sprzedam z powodu choroby za 14 tysięcy złotych z towarem 4 1/2 tysiąca złotych, w tem rok dzierżawa. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 994

Skład

galanterji, zabawek, towarów krótkich, kolonialnych z mieszkaniem w mieście na prowincji sprzedam z powodu śmierci z towarem za 4 1/2 tysiąca złotych, w tem rok dzierżawa. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 995

Pianino

Ecke, Półwiejska 11, podwórce, lewo, mieszkanie 12. zdw 92 998

Majątki

ziemskie I. klasy, od 500 mórg wzywaj korzystnie na dogodnych warunkach do nabycia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 080

Majątek

700 mg. zabudowania dobre, pow. Gniezno przy szosie inwentarże kompletne, cena 80 000, - polowanie I kl. oraz kilkadziesiąt majątków każdej wielkości poleca Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4. zdw 93 309

Gospodarstwo

buraczane 40 mórg, zamienie na większe lub dom czynszowy Dopłata 12 000 Oferty Kurjer Poznański zdw 93 007

Nowości

na sezon jesienny tweedy już od 2 25 na płaszcze kostiumy od 5 50, georgette velutine na suknie crepe-de-chine od 5 50 crepe georgette od 7 25 w wszystkich kolorach poleca hurt. i detal. W. Groszkiewicz, Poznań Wrocławska 3. Pw 9332-48 113

Sprzedam

pianino mahoniewe Ecke dla znawców w bardzo dobrym stanie. Adres Kurjer Poznański zdw 93 003

Wózecek

lalki, lądny saneczki żelazne, wózek dziecięcy. Adres Kurjer Poznański zdw 93 010

Parcele

budowlane przy Warcie sprzedam, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 978

Taksówka

koncesja, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 990

Kiosk

w centrum miasta zaraz na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 93 312

Kanarki

własnego chowu, pilne, złotymi medalami honorowa tokowanie, flety. Samiczki korzystnie. - Kubanek, Fabryczna 34, I. lewo. zdw 92 308

Młocarnia Lanca

piec Garyt Smyth elewator 10 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 116

Meble

jadalni nowoczesne sprzedaje tano Stolarnia, Kanałowa 13. zdw 93 126

Futro

sealowe, nowe, korzystnie. Półwiejska 37, mieszkanie 4. zdw 93 123

Fartuchy

damskie, dziewczęce wyprzedaje hurtownie Wytwórnia

Fortepian
sprzedam tanio. Piekary 8 m.
zdw 93 307

Dobrze
zabawny skład pokoi. piw-
na tanio sprzedam. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 93 314

Cosparstwo
20 kilometrów od Po-
znań z ziem buraczana, dreno-
wana, zabudowana maszyno-
wymi domami 8 pokoi. Inwentarz
kompletne. Spiesznie sprzedam
cena 30 000 zł. wpłaty 20 000
Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 147

Na gwiazdkę
zegarki, pierścienie, biżuterie, budziki,
zegary w wielkim
wyborze po cenach
niskich poleca Ste-
fan Hubert, Po-
znań, św. Marcina
45, vis a vis Hote-
lu Continental.
nw 7 508

Sprzedam
2 dubeltówki. Plac Sa-
piński 5 m 8 Blińska.
zdw 93 171

Sprzedaje
kubki używane rzeczy. Skład
komisowy. Pocztowa 20.
zdw 93 051

Na Gwiazdkę
poleca zegarki męskie od 6.—
żegarki ręczne od 12.50, pier-
ścienie złote od 7.— oraz wszel-
kie biżuterie po cenach zniżonych.
A. Prause, Stary Rynek 91 wej-
ście z ul. Wronieckiej.
zdw 93 055

3,25 torebka.
Praktyczne
podarki gwiazdkowe
100 Bemberga prima Bemberga,
3.80, wolna jedwabiem 2.30, we-
łniane dobre 3.70, Macco 0.80,
skarpety 0.30 dobre wianiane 1.80,
skarpety ciepłe 1.80, koszulki noc-
ne 3.50, frakowe 5.50, dzienne
4.50, bielizna damska Wielkie
Garbary 10, Jamont z Wodnej na
prawo.
zdw 93 238

Sypialnie
przed gwiazdką za bezcen sprze-
dam Stolarska Kwiatowa 6
zdw 92 728

Lernopi — Fortepian
koncertowy okazjanie tanio
sprzedam Lokal Licytacji, Wro-
niecka 4. Pw 9568 49,224

Kanarki
premierowane tanio sprzedam.
Piotrowska Pocztowa 20.
zdw 93 428

Restauracje
w mieście powiatem z powodu
choroby zaraz tanio sprzedam
lub wydzierżawie Bukiewicza
Nowy Tomisl ul. Dworcowa.
zdw 93 430

Sklep
towarów kolonialnych, krótkich i
galanterii w wielkiej wsi na Gó-
rnym Śląsku bardzo dobrze pro-
sperujący (kopalnia złota) jest z
powodu wyjazdu śmiertelnie natych-
miast do sprzedania. Do objęcia
potrzeba około 10 000 zł. Spiesz-
nie oferty pod adresem: Anna Lak
Janowice, poczta Tarnowski
Góry.
zdw 93 431

Okazja — Szewcy
za bezcen sprzedam mechaniczny
warsztat obuwni w średnim
Inowrocławiu. Przedsiębiorca
zabudowane Zapytania siero-
wać Inowrocław Rynek 22 —
Warszaty Renarcyjne Obuwia
zdw 93 432

Szafy żelazne
maszynowe do pisania obrazy, lu-
stra sprzedam tanio Górecki, Lo-
kal Licytacji, Wroniecka 4.
Pw 9569 49 222

Samochód reklamowy
Ford tanio sprzedam. Wole-
chowska Sławska 13, przy Wro-
nieckiej.
rw 3773

Burka, leżanki,
garnitury klubowe
inne inne meble poleca bardzo
tanio Nowy Dom Komisowy ul.
Wozna 16.
rw 3781

Burka
fotele przed burką stoły, regały
biurowe tanio sprzedam. Górecki,
Lokal Licytacji, Wroniecka 4.
Pw 9571 49 218

Skład
pracownia zabawek natych-
miast sprzedam, cena 800 zł. —
cena zapłacony do marca. Oferty
Kurjer Poznański zdw 93 355

Klubowe garnitury
w skórze i gobelinie kanany, pu-
szony i inne meble sprzedam. Gó-
recki Lokal Licytacji, Wroniecka
4.
Pw 9570 49 220

Bujak
wiedeński jak nowy tanio. Ko-
pernika 7 — 12.
zdw 93 402

Berwick Rychter
A. Marcinowski 13 poleca
liczne wieszaki srebrne złociste
szkła, pierścienie, bransoletki,
kolczyki po niskich cenach na
prawo biżuterii i zegarków za-
kup srebra!
zdw 93 405

Kredens orzechowy
bardzo okazjanie sprzedam tanio
Ratajczaka 14 m 8.
zdw 93 407

Ford-Imuzynę
rocznik 1930 jak nowa sprzedam
tanio. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 93 408

KUPNA
5

Kupię
dom ze składem wpłaty do 10 000.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 875

Kociołek
parowy 100 do 150 litrów wody,
nadający się do wulkanizacji, re-
jestrowany kupie Kalisz Sław-
czyńska 5 mieszk. 6, zdw 91 850

Kupię
domek w Poznaniu lub okolicy.
Wkład kilka tysięcy. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 100

Wille
w Poznaniu kupię, hipoteka, a-
mortyzacyjna, Gołowska 19 tys.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 438

Narzutkę
na leżankę kupię Oferty Kurjer
Poznański zdw 91 406

Akumulator
czterowoltowy tylko dobrze utrzy-
many kupię. Podanie ilości am-
perogodzina i ceny Kurjer Pozn.
zdw 93 532

Włosy
wczesne lub strzyżone kupuje.
N. Muszyński, ul. 3 Maja 3.
zdw 92 832

Fortepian
Bechsteina Blüthnera lub oddam
plan no. dopłace. Oferty Kurjer
Poznański zdw 92 830

Aparat fotograficzny
10x15 z podwojnym wycięciem,
dobrej marki kupię. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 829

Fuzję
używaną kupię. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer Poznański
zdw 92 814

Piecyk
żelazny mały repozytorjum kupię.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 92 811

Aparat amodowy
przed stały 220 volt. okazjanie ku-
pie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 812

Kupię
elegancki gabinet i jadalnię. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 92 813

Antykwariat
Wozna 14 narożnik Mostowej ku-
pie przyjmuję komisowo meble,
porcelane, książki etc.
zdw 93 093

Ruletkę
dobrym stanie kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 93 075

Wózek
dziecięcy używany 29 kupię. Oferty
Kurjer Pozn zdw 93 110

Skrzypce
kupię okazjanie. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 93 122

Gospodarstwo
w lesiej okolicy Mur. Gołowa,
Lopuchowo etc. przy dworcu,
blisko Poznania kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 977

Samochódzik
kupię gotówką. Oferty Kurjer
Poznański rw 3751

Kupię
kase żelazna pancerna. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 93 201

Kupię
resztówki do 300 móg lub wy-
dzierżawę do 600 móg. Agencji
wykluczenia. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 93 102 3

Plasek
budowlany kto dostarczy na
Wile. Cena klm. Oferty Kurjer
Poznański zdw 93 271

Serwantkę
mahoniową oszkloną kupię oka-
zjanie. Wiadomość: telefon 41-79
willa Biedzka. Pw 9551 53 222

Majątek
ca 500 móg kupię. Szczegółowe
oferty, cena wpłaty do Kurjera
Poznańskiego zdw 93 037

Wilka
mlodego rasowego kupię. Oferty
z ceną Kurjer Poznański
zdw 93 049

Kupię
urządzenie składu rzeźniczego.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
jw 2150

Głowicę
Chevrolet szóstka kupię. Oferty
Kurjer Pozn. jw 2 150

Motocykl
przyczepką lub samochodzik na-
leżde drogą zamiany samochodu
6-osobowego Ratajczaka 33—14.
zdw 93 109

Nationalkase
używana, klawiszowa lub heblo-
wa, 4 liczbowa ewentl. bez czy-
sków. Maszynowe do pisania i ma-
szynowe do prania kupię. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego pod
"Południowy" dw 1 920

Kupię
lub wydzierżawę gospodarstwo
lub restaurację z kilkoma morgami
ziemi do 15 000 zł w dobrym
stanie od właściciela. Agencji wy-
kluczenia. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 93 493

Tyglówkę
ozdobną (drukarską) gotówką
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 397

Kupię
złoto, srebro, brylanty i p'ace naj-
wyższe ceny. F. Tarkowska, plac
Wolności 11. Pw 8 474 20 143

Kupię
domek w Poznaniu lub okolicy.
Wkład kilka tysięcy. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 100

Wille
w Poznaniu kupię, hipoteka, a-
mortyzacyjna, Gołowska 19 tys.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 438

Narzutkę
na leżankę kupię Oferty Kurjer
Poznański zdw 91 406

Akumulator
czterowoltowy tylko dobrze utrzy-
many kupię. Podanie ilości am-
perogodzina i ceny Kurjer Pozn.
zdw 93 532

Włosy
wczesne lub strzyżone kupuje.
N. Muszyński, ul. 3 Maja 3.
zdw 92 832

Fortepian
Bechsteina Blüthnera lub oddam
plan no. dopłace. Oferty Kurjer
Poznański zdw 92 830

Aparat fotograficzny
10x15 z podwojnym wycięciem,
dobrej marki kupię. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 829

Fuzję
używaną kupię. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer Poznański
zdw 92 814

Piecyk
żelazny mały repozytorjum kupię.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 92 811

Aparat amodowy
przed stały 220 volt. okazjanie ku-
pie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 812

Kupię
elegancki gabinet i jadalnię. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 92 813

Antykwariat
Wozna 14 narożnik Mostowej ku-
pie przyjmuję komisowo meble,
porcelane, książki etc.
zdw 93 093

Ruletkę
dobrym stanie kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 93 075

Wózek
dziecięcy używany 29 kupię. Oferty
Kurjer Pozn zdw 93 110

Skrzypce
kupię okazjanie. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 93 122

Gospodarstwo
w lesiej okolicy Mur. Gołowa,
Lopuchowo etc. przy dworcu,
blisko Poznania kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 977

Samochódzik
kupię gotówką. Oferty Kurjer
Poznański rw 3751

Kupię
kase żelazna pancerna. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 93 201

Kupię
resztówki do 300 móg lub wy-
dzierżawę do 600 móg. Agencji
wykluczenia. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 93 102 3

Plasek
budowlany kto dostarczy na
Wile. Cena klm. Oferty Kurjer
Poznański zdw 93 271

Serwantkę
mahoniową oszkloną kupię oka-
zjanie. Wiadomość: telefon 41-79
willa Biedzka. Pw 9551 53 222

Majątek
ca 500 móg kupię. Szczegółowe
oferty, cena wpłaty do Kurjera
Poznańskiego zdw 93 037

Wilka
mlodego rasowego kupię. Oferty
z ceną Kurjer Poznański
zdw 93 049

Kupię
urządzenie składu rzeźniczego.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
jw 2150

Głowicę
Chevrolet szóstka kupię. Oferty
Kurjer Pozn. jw 2 150

Motocykl
przyczepką lub samochodzik na-
leżde drogą zamiany samochodu
6-osobowego Ratajczaka 33—14.
zdw 93 109

Nationalkase
używana, klawiszowa lub heblo-
wa, 4 liczbowa ewentl. bez czy-
sków. Maszynowe do pisania i ma-
szynowe do prania kupię. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego pod
"Południowy" dw 1 920

Kupię
lub wydzierżawę gospodarstwo
lub restaurację z kilkoma morgami
ziemi do 15 000 zł w dobrym
stanie od właściciela. Agencji wy-
kluczenia. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 93 493

Tyglówkę
ozdobną (drukarską) gotówką
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 397

Kupię
złoto, srebro, brylanty i p'ace naj-
wyższe ceny. F. Tarkowska, plac
Wolności 11. Pw 8 474 20 143

Kupię
domek w Poznaniu lub okolicy.
Wkład kilka tysięcy. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 100

Wille
w Poznaniu kupię, hipoteka, a-
mortyzacyjna, Gołowska 19 tys.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 438

Narzutkę
na leżankę kupię Oferty Kurjer
Poznański zdw 91 406

Akumulator
czterowoltowy tylko dobrze utrzy-
many kupię. Podanie ilości am-
perogodzina i ceny Kurjer Pozn.
zdw 93 532

Włosy
wczesne lub strzyżone kupuje.
N. Muszyński, ul. 3 Maja 3.
zdw 92 832

Fortepian
Bechsteina Blüthnera lub oddam
plan no. dopłace. Oferty Kurjer
Poznański zdw 92 830

Aparat fotograficzny
10x15 z podwojnym wycięciem,
dobrej marki kupię. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 829

Fuzję
używaną kupię. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer Poznański
zdw 92 814

Piecyk
żelazny mały repozytorjum kupię.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 92 811

Aparat amodowy
przed stały 220 volt. okazjanie ku-
pie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 812

Kupię
elegancki gabinet i jadalnię. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 92 813

Antykwariat
Wozna 14 narożnik Mostowej ku-
pie przyjmuję komisowo meble,
porcelane, książki etc.
zdw 93 093

Ruletkę
dobrym stanie kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 93 075

Wózek
dziecięcy używany 29 kupię. Oferty
Kurjer Pozn zdw 93 110

Skrzypce
kupię okazjanie. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 93 122

Gospodarstwo
w lesiej okolicy Mur. Gołowa,
Lopuchowo etc. przy dworcu,
blisko Poznania kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 977

Samochódzik
kupię gotówką. Oferty Kurjer
Poznański rw 3751

Kupię
kase żelazna pancerna. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 93 201

Kupię
resztówki do 300 móg lub wy-
dzierżawę do 600 móg. Agencji
wykluczenia. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 93 102 3

Plasek
budowlany kto dostarczy na
Wile. Cena klm. Oferty Kurjer
Poznański zdw 93 271

Serwantkę
mahoniową oszkloną kupię oka-
zjanie. Wiadomość: telefon 41-79
willa Biedzka. Pw 9551 53 222

Majątek
ca 500 móg kupię. Szczegółowe
oferty, cena wpłaty do Kurjera
Poznańskiego zdw 93 037

Wilka
mlodego rasowego kupię. Oferty
z ceną Kurjer Poznański
zdw 93 049

Kupię
urządzenie składu rzeźniczego.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
jw 2150

Głowicę
Chevrolet szóstka kupię. Oferty
Kurjer Pozn. jw 2 150

Motocykl
przyczepką lub samochodzik na-
leżde drogą zamiany samochodu
6-osobowego Ratajczaka 33—14.
zdw 93 109

Nationalkase
używana, klawiszowa lub heblo-
wa, 4 liczbowa ewentl. bez czy-
sków. Maszynowe do pisania i ma-
szynowe do prania kupię. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego pod
"Południowy" dw 1 920

Kupię
lub wydzierżawę gospodarstwo
lub restaurację z kilkoma morgami
ziemi do 15 000 zł w dobrym
stanie od właściciela. Agencji wy-
kluczenia. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 93 493

Tyglówkę
ozdobną (drukarską) gotówką
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 397

Kupię
złoto, srebro, brylanty i p'ace naj-
wyższe ceny. F. Tarkowska, plac
Wolności 11. Pw 8 474 20 143

Kupię
domek w Poznaniu lub okolicy.
Wkład kilka tysięcy. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 100

Wille
w Poznaniu kupię, hipoteka, a-
mortyzacyjna, Gołowska 19 tys.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 438

Narzutkę
na leżankę kupię Oferty Kurjer
Poznański zdw 91 406

Akumulator
czterowoltowy tylko dobrze utrzy-
many kupię. Podanie ilości am-
perogodzina i ceny Kurjer Pozn.
zdw 93 532

Włosy
wczesne lub strzyżone kupuje.
N. Muszyński, ul. 3 Maja 3.
zdw 92 832

Fortepian
Bechsteina Blüthnera lub oddam
plan no. dopłace. Oferty Kurjer
Poznański zdw 92 830

Aparat fotograficzny
10x15 z podwojnym wycięciem,
dobrej marki kupię. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 92 829

Fuzję
używaną kupię. Oferty z poda-
niem ceny Kurjer Poznański
zdw 92 814

Piecyk
żelazny mały repozytorjum kupię.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 92 811

Aparat amodowy
przed stały 220 volt. okazjanie ku-
pie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 812

Kupię
elegancki gabinet i jadalnię. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 92 813

Kamienicę
4 piętrowa komfortowa sprzedam
120 000, wpłaty 60 000 do 13
tys. Marcejski, Dąbrowskiego
38, telefon 62 66 zdw 92 566

List hipoteczny
18 tysięcy dolarów płatny 1934 r.
zamienię na odpowiednią kamie-
nicę w Poznaniu. Oferty Kurjer
Poznański zdw 91 706

Kamienicę
centrum Poznania, cena 290 000,
dochód 30 400 wpłaty minimum
160 000 Agencji wykluczenia. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 92 583

Kamienicę
dobrze utrzymana z mieszkania-
mi od 3 pokoi w zwyz. możliwie
centrum kupię wpłacając 80 do
100 tysięcy. Szczegółowe oferty
wyokość procentów netto do
Kurjera Poznańskiego
zdw 93 035

Dom
piętrowy ze składem w mieście
na prowincji, dochód roczny 2 600
złoty sprzedam z powodu pod-
ziału rodzinnego za 25 tysięcy.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 936

Kamienicę
Poznań, komfortowe od 60 do
300 000 korzystnie do nabycia. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 93 031

Willa
20 ubikacyj, wykończona, cała
wolna, ogród, okolica Opery, wol-
na 15 lat od podatku i stempla
90 000, wpłaty 40 000. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 93 113

Dom
dochodowy w Poznaniu sprzeda-
walec tanio przy wpłacie 27
tysięcy. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 069

Kamienicę
restauracja sa'a orzód koncerto-
wy sprzedam Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 93 350

Kamienicę
ulica św. Marcina dochód roczny
50 000 cena 360 000 mieszkanie
pięciopokojowe wolne. Dątkiewicz
Chwałiszewo 70 Pw 9549 53 216

Wybór
kamienic, willi, domów poleca po-
średnictwo „Krafcus”, Poznań,
Pocztowa 30, telefon 58 66.
zdw 93 230

Kamienicę
4 piętrowa, śródmieście Poznania
dochód 6 500 sprzedam spiesznie.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 411

Kamienicę
nowa, najrichszym punkcie
Bydgoszczy, donoszący 24 000.—
rocznie, sprzedam 180 000 lub za
mienie na nieruchomości w Po-
znaniu. Bydgoszcz, Długa 5,
„Rower”, dw 1 922

7 PIENIĄDZ

Poszukuje
30 do 50 000 zł na I. hipotekę ty-
sacmorgowego majątku, bonita-
cji 4.60 we wielkiej kulturze. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 92 705

Lokaty
kapitałów od najniższych sum na
pierwszorzędnych dochodowych
domach za najwyższym oprocento-
waniem, kupno sprzedaż nieru-
chomości pożyczki hipoteczne
oraz wszelkie inne sprawy doty-
czące nieruchomości załatwia naj-
lepiej Bank Wascieli Nierucho-
mości Poznań, Piekary 1.
zdw 92 208

10 000
na dom piekarni, duża wieś
kościelna, I. hipotekę, poszukuje.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 92 954

1 000 zł
pożyczki poszukuje, procent po-
kój z użyciem kuchni przy
Starym Ryнку. Zgłoszenia Kur-
jera Poznański zdw 93 017

Wspólnika
dysponującego salą na 300 miejsc
ze sceną poszukuje natychmiast.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 286

23 000 zł
na I. hipotekę nieruchomości w
Poznaniu po 15% poszukuje. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 388

20 000
na I. hipotekę od zaraz do odda-
nia. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 926

Poszukuje
pożyczki 6—7 tys. zł na pierwszą
hipotekę 60 morgowego gospodar-
stwa. Zgłoszenia Maćkockiego 36,
zdw 93 121

Kto
wypożyczy 2 500 zł na 1 1/2 mies.
dam wysoki procent, gwarancja
pewna. Oferty Kurjer Poznański
zdw 93 030

Pożyczki
20 tys. zł pierwsza hipoteka willa
centrum Poznania. Zgłoszenia
Kurjer Poznański dw 1 919

Poszukuje
30 000 zł na I. hipotekę, procent
według umowy. Oferty Kurjer
Poznański zdw 93 318

Wspólnika
ciebiego lub czynnego przyjmie do
większej restauracji w Poznaniu.
Zamiat gotówką, może być hipo-
teka I. Oferty do Kurjera Pozn.
zdw 93 444

Wspólnika
czynnego lub cichego do zakładu
przemysłowego z 3—5 000 zł
przyjma. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 93 441

15 tys. pożyczki
poszukuje na realność, centrum
Poznania blisko placu Nowo-
miejskiego wart. 300 tys. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 93 322

Inwalida
wojenny poszukuje współnika na
restaurację dworcową gotówką
30 000. Spiesznie zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdw 93 368

3 DO WYNAJĘCIA

4 pokoje
słoneczne kuchnia przynależyto-
ści, wprost od gospodarza bez
odstępów. Objeżdżać niedziela
godz. 12—18. Reya 2, m. 5.
zdw 93 634

7 pokojowe
mieszkanie na III piętrze przy
ulicy Matejki do wynajęcia od 1
stycznia 1932 roku. Szczegóły Al.
Marcinkowskiego 22, pokój 50,
do godz. 11 rano. zdw 90 601

4 pokoje
mieszkanie 11 p'ir, centrum w
nowoobudowanym domu od 1. I.
32 do wynajęcia wolne od po-
datku i opłat. Wojciechowski,
Sławska 13 Pw 9506 58 209

2
pokoje z kuchnią zaraz do wyna-
jęcia. Górczyn Bosa 34.
zdw 92 885

Mieszkanie
5 pokojowe, umebłowane z po-
wodu wyjazdu na rok odnajmę.
Oferty Kurjer Pozn zdw 93 342

Mieszkanie
5 pokojowe przy ul. Pocha, oko-
lica park Wilsona całkowicie u-
mebłowane do odstąpienia na do-
godnych warunkach. Oferty do
Kurjera Poznańskiego zdw 92 857

Próżny
pokój bezdzietnemu małżeństwu
oddam. Czynn 5 dwuletni, Małec-
kiego 1 gospodarz. zdw 92 857

4 pokoje
łazienka, pokój dla służącej,
świetłem elektrycznym, czynsz
podług umowy od 1. I. 32, Poznań,
św. Leonarda 17. zdw 92 858

Pokoje
trzy, kuchnia, wolne. Adres Kur-
jera Poznański zdw 92 862

Cztery
pokoje z komfortem, ul. Ostro-
roza, parter, od 1 stycznia. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 92 937

3 pokoje
i kuchnia, światło elektr. przy ul.
Stareckiej zaraz albo oddzielnie
wydzierżawi gospodarz. Oferty
Kurjer Poznański zdw 93 084

Trzypokojowe
I. p., niedaleko kościoła św. Ła-
zarza, czynsz zgóry najmu 1 1/2
roku do wykończenia. Gospodarz.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 131

Próżny
niekrepujący dzierżawa zgóry,
Mikołajczak Zawady 23.
zdw 93 027

Pokój
kuchnia z meblami, sprzedam
dzierżawa 20.— zł. Kanakowa 14,
m. 9, podwórze. zdw 93 239 140

Frontowe
jednopok. mieszkanie przy rynku
jezyckim ustepie. Oferty Kur-
jera Poznański zdw 93 302

Dwupokojowe
kuchnia czynsz 50. Łazarz pokój
kuchnia czynsz 18 złotych korzy-
stnie spiesznie wynajmę. „Pawil-
on” Marszałka Focha 15.
zdw 93 272

Mieszkanie
trzypokojowe Górczyn wynajmę.
Dziennik, Wierzbiciele 3.
zdw 93 066

4-pokojowe
mieszkanie, nadające się na ka-
żde przedsiębiorstwo, blisko Sta-
rego Ryнку, jest od zaraz do wy-
dzierżawienia. Zgłoszenia do Ku-
rjera Pozn. zdw 93 300

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią i łazienką
do wynajęcia wprost od gospodar-
za za miesięczną dzierżawę. —
Zgłoszenia ul. Patr. Jackowskie-
go 43, mieszkanie 1. jw 2 147

Mieszkanie
4 pokojowe Łazarzu odstąpię kom-

Pokój panom, Matejki 65 I. lewo. zdw 92 818
Frontowy pokój 1-2 inteligentnym osobom. Poplińskich 1a I. lewo. zdw 92 818
Dwuosobowy niekrepujący, Różana 6. mieszkanie 7. zdw 92 863
Ladny pokój wynajme zaraz, Reja 1. mieszkanie 10. zdw 92 805
Pokoik Wierzbiciec 39a mieszkanie 10. zdw 92 904
Dwuosobowy pokój umeblowany z wszelkim komfortem, pierwszorzędnym utrzymaniem do wynajęcia w willi, Waly Wazów 24. zdw 92 918
Pokoik umeblowany wolny, Poczta 14. mieszkanie 2. zdw 92 924
Pokoik panom pościel pożądana, Sulek. Focha 27. zdw 92 934
Pokoik umeblowany, Mostowa 26, m. 34. zdw 92 939
2 duże słończne pokoje frontowe, elektryczność, umeblowane lub próżne wynajmę 1 stycznia, Matejki 44, I. prawo, zdw 92 943
Panom z ogrzewaniem, wspólny Wrocławska 30, m. 22. zdw 92 950
Pokoik Mickiewicza 15, parter, lewo, zdw 92 986
Dwuosobowy obiady, Matejki 39, I. lewo, zdw 92 988
Pokoik panu, Piotra Wawrzyniaka 32, mieszkanie 6. zdw 92 914
Pokoik ogrzewanie, Ratajczaka 33, mieszkanie 13. zdw 93 067
Pokoik lepszy dwuosobowy, solidnym, Świątokrzyski 3, III. prawo, zdw 93 071
Pokoik dwuosobowy wynajme, Łakowa 4b, III. prawo, zdw 93 078
Nobliwy pokój frontowy, elektryczność, 1. dwuosobowy utrzymaniem lub bez, Perzyńska, Mostowa 33. zdw 93 090
Komfortowy niekrepujący pokój, telefon, z utrzymaniem lub bez wynajme, 27 Grudnia 10, m. 2. zdw 93 091
Pokoik zaraz, Mickiewicza 34, podwórze mieszkanie 3. zdw 93 092
Pokoik Mostowa 15, mieszkanie 10. zdw 93 149
Studentkom dwuosobowy utrzymanie, Ogrodowa 9, I. lewo, zdw 93 095
Pokoik duży, frontowy, telefon 45, od 15. Zupańskiego 8, mieszkanie 7. zdw 93 097
2 eleganckie pokoje panom, Plac Sapieżyński 5, m. 7. zdw 93 111
Pokoik dobrze umeblowany 15, Gwarna 8, III. lewo, zdw 93 112
Pokoik 2 solidnym panom, fortendan, Poczta 11, m. 9. zdw 93 115
Pokoik 2 kółka, Kwiatowa 6, mieszkanie 7. zdw 93 118
Pokoik elektrycznością, inteligentnemu, Stroma 7, m. 5. zdw 93 137
Pokoik umeblowany do wynajęcia od zaraz, Kreta 23, parter, lewo, zdw 93 141
Tanio elegancko umeblowane pokoje frontowe, piękne, ciepłe b. słończne przy ogródkach, Zielona 3, pierwsze piętro, prawo m. 6 dla pana, zdw 92 372/3
Pokoik wspólny panienkom, Półwiejska 5, mieszkanie 6. zdw 92 993
Dwuosobowy utrzymaniem lub obiadam, Czesława 15, II. prawo, zdw 93 002
Dwuosobowy 40.— Kopernika 4, mieszkanie 24. zdw 93 949
Pokoik czysty, dobrze umeblowany, Wodna 11, I. zdw 92 955
Pokoik 3 osobom, Kwiatowa 7, m. 9. zdw 93 070
Pokoik dwuosobowy, Łakowa 9, mieszkanie 9. zdw 93 096
Pokoik dla 2 panów zaraz, Długa 4, m. 1. zdw 93 105
Pokoik wspólny panu, 25 zł. Półwiejska 3, m. 8. zdw 93 103

Pokój dwóm paniom, Św. Józefa 6, mieszkanie 2. zdw 93 127
Pokoik frontowy, czysty, Poznańska 8/10, mieszkanie 8. zdw 93 134
Klatki schodowej 15, 12, Pamiątkowa 13, m. 7. zdw 93 200
Jednemu lub dwóm inteligentom, Wybickiego 2, m. 9. zdw 93 365 6
Frontowy dla urzędniczek — ków, Szyperska 1, III. zdw 93 040
Pokoik Zupańskiego 5, m. 4. zdw 93 041
Pokoik umeblowany wspólny panom, tanio Ruge, Długa 3, parter. zdw 93 042
Stancja spokojnym studentom gimnazjalistom, Wielkie Garbary 8, m. 6. zdw 93 045
Pokoik, pokoik Wrocławska 38, podwórze, m. 32. zdw 93 054
Panom Kwiatowa 9, III. zdw 93 205
Dwuosobowy frontowy, światło elektryczne, — Strzelecka 2, mieszkanie 7. zdw 93 214
Parkietówki! ładny pokój parter, Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 93 341
Pokoik dla pana Wielkie Garbary 1, m. 9. zdw 93 303
Śniadeckich 9, jedno - dwuosobowy, mieszkanie 8. zdw 93 246
Czysty pokój, elektr. 40 zł od 1 stycznia, Matejki 66, m. 7. zdw 93 247
Śródmieście pokój, Wrocławka 3, mieszkanie 5. zdw 93 279
Pokoik centralne ogrzewanie, elektryczność, Śniadeckich 20, m. 8. zdw 93 294
Pokoik na dwie osoby lub małżeństwo z utrzymaniem kuchni, Matejki 6, m. 11. zdw 93 291
Pokoik Szamarzewskiego 38, I. lewo, jw 2 154
Niekrepujący pokój wejście ze schodów wynajmę, Krasieńskiego 13, m. 19. jw 2 149
Pokoik obiadam zaraz, Ogrodowa 11, mieszkanie 10. zdw 93 252
Małżeństwu panom ładny czysty, Spokojna 31, m. 10. zdw 93 263
Pokoik osobny do wynajęcia, Wierzbiciec 31, I. lewo. zdw 93 264
Pokoik niekrepujący do wynajęcia, Stary Rynek 41, mieszkanie 3. zdw 93 269
Pokoik jedna dwie osoby, Szamarzewskiego 12, mieszkanie 6. zdw 93 203
Inteligentnej osobie, Długa 13, m. 9. zdw 93 209
Dwuosobowy panom samodzielnym, elektryczność, front, Wierzbiciec 13, m. 9. zdw 93 212
Przy Kaponierze pokój niekrepujący, Bukowska 9. zdw 93 216
Niekrepujący Wrocławka 20, III. lewo, zdw 93 222
Pokoik czysty, ciepły z światłem elektrycznym, spokojnemu panu wynajmę, Młyńska 4, mieszkanie 5. zdw 93 225
Elegancki pokój, elektryczność, solidnemu panu wynajmę, Długa 16, I. lewo, zdw 93 228
Dąbrowskiego 27a, mieszkanie 4, Dwuosobowy, jw 2 145
Pokoik umeblowany, Prusa 19, m. 8. jw 2 141
Tanio dwóm osobom, Graniczna 13, mieszkanie 7. zdw 93 190
Pokoik zaraz, Szwajcarska 15a, m. 8. zdw 93 304
Korzystnie pokój (biurko), dobre utrzymanie bez, 1-2 osób, Matejki 1, m. 4. zdw 93 311
1-3 osobom utrzymaniem (częściowo) pianino, Półwiejska 2, III. prawo, zdw 93 316
Dwuosobowy Romana Szymańskiego 9, III. prawo, zdw 93 159
Dwa pokoje, używanie kuchni, Nowakowski, Ogrodowa 19. zdw 93 164

Pokój dla jednej lub dwóch osób, elektryczność, Długa 4, parter, m. 25. zdw 93 172
Pokoik panom, Strzelecka 6, III. lewo, zdw 93 038
Słoneczny niekrepujący, lazienka, jednoosobowy, Wierzbiciec 11, m. 19. zdw 93 039
Pokoik jednemu lub dwóm, elektryczność, Kraszewskiego 4, m. 8. zdw 93 044
Pokoik panu, Działyńskich 6, m. 1. zdw 93 046
Pokoik wygodny 1-2 inteligentnym, Półwiejska 24, m. 6. zdw 93 050
Klatki schodowej elegancki, Prusa 17, mieszkanie 3. zdw 93 061
Centralne ogrzewanie, dwuosobowy, utrzymaniem bez, Ratajczaka, Adres Kurjer Pozn. zdw 93 062
Jedno dwuosobowy, ciepły, spokojny, — Młyńska 2-16. zdw 93 063
Pokoje plac Nowomiejski 10b, I. zdw 93 065
Panią na wspólny pokój z pościelą — Józefa 6, m. 12. zdw 93 235
Dwuosobowy jedno, Wierzbiciec 3, I. lewo, zdw 93 333
Pokoik Strusia 6, mieszkanie 7. zdw 93 240
Pokoik 3 łóżka, Strzelecka 5, III. lewo, zdw 93 242
Ladnie umeblowany frontowy pokój z utrzymaniem, światłem elektrycznym, wchód wprost z przedpokoju, Niegolewskich 8, mieszkanie 11. zdw 93 243
Elegancki 2 panom, Łakowa 16, mieszkanie 5. zdw 93 244
Pokoik Cieszkowskiego 8, m. 9. zdw 93 438
Miły ciepły Strusia 2, m. 10. zdw 93 441
Słowackiego 35, mieszkanie 12, Dwa pokoje, zdw 93 448
Z klatki schodowej pokój 1 lub 2 panom, Focha 14, m. 4. zdw 93 412
Pokoik Grobla 9, m. 4. zdw 93 415
Pokoik umeblowany od zaraz, Poczta 15, m. 6. zdw 93 427
Gimnazjastów 2 kolegów przyjme na stancję, troskliwa opieka zapewniona w pobliżu 3 gimnazjów, Długa 3, m. 4. zdw 93 492
Przyjezdnemu inteligentowi pokój niekrepujący Ratajczaka 33, II. lewo, zdw 93 496
Pokoik obszerny, frontowy dla pań lub panów wolny od 15 bm, Niegolewskich 10, I. lewo, zdw 93 460
Pokoik dla pań niekrepujący, Piekary 8a, parter, prawo, zdw 93 461
Dwuosobowy frontowy, czysty, utrzymaniem lub bez zaraz, Półwiejska 26, I, m. 37. rw 3783
Pokoik od 15 grudnia, Grottera 2, m. 2. zdw 93 401
Pokoik umeblowany wynajmę, Łazarz, Karwowskiego 18, m. 4. zdw 93 408
Ladnie umeblowany, Marcina 13, mieszkanie 9. zdw 93 340
Pokoik Młyńska 12a, mieszkanie 10. zdw 93 338
Męski pokój, elektryczność, centralne panu na stanowisku, Krasieńskiego 8c. zdw 93 337
Pokoik panience z własną pościelą od 1. 1. 32 r. Cena Kurjer Poznański, zdw 93 352
Pokoik jedno - dwuosobowy, Matejki 5, mieszkanie 7. zdw 93 349
Czysty umeblowany, Działyńskich 2, II. 5. zdw 93 344
Pokoik umeblowany, frontowy, śródmieście zaraz, Waly Kościuski 5, mieszkanie 4. zdw 93 346
Pokoik z obiadam, Skarbowska 15, parter, lewo, zdw 93 347
Pokoik elegancki dla pań, elektryczność, Kozia 23, II. piętro, zdw 93 369

Tanio elektryczność, wspólny, panience, Kantaka 8, m. 7. zdw 93 332
Pokoik centralne ogrzewanie zaraz, Słowackiego 31, 33, mieszkanie 17. zdw 93 370
Umeblowany na 1-2 osoby, niekrepujące wejście elektrycznym światłem wolny, Słowackiego 37, Plebańska, zdw 93 372
Pokoik Św. Józefa 6, parter, lewo, front, zdw 93 374
Pokoik czysty używanie kuchni, Wierzbiciec 19, mieszkanie 26. zdw 93 386
Utrzymanie pokój, elektryka, telefon, jedna, dwie osoby, Skarbowska 11, m. 4. zdw 93 452
Pokoik 2 osobowy od 15. 12. do wynajęcia, Św. Marcina 14, m. 9. zdw 93 454
Śródmieście frontowy, elektryczne światło, Wszystkich Świętych 5, m. 7. zdw 93 394
Frontowy słończny, elektryczność, solidnym, Skarbowska 21, m. 2. zdw 93 381
Pokoik jednemu lub dwóm, Skryta 10, mieszkanie 1. zdw 93 385
Pokoik słończny, duży, elektryczność, — Ratajczaka 37, mieszkanie 4. zdw 93 400
Pokoik dla dwóch panien, Grunwaldzka 17, mieszkanie 1. zdw 93 472
Pokoik małżeństwu, Wielkie Garbary 13, III. m. 13. zdw 93 348
12 SZUKA POKOJÓW!
Pokoju możliwie próżnego poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 579
Trzy studentki poszukują pokoju z fortelanem od stycznia, Oferty cena Kurjer Poznański zdw 92 881
Pokoju jednoosobowego, światło elektr. Cena, Kurjer Pozn. zdw 92 849
Pokoju umeblowanego lub próżnego z używalnością kuchni poszukuje młode małżeństwo od 1. 1. 32. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 668
Inteligentne bezdzienne małżeństwo poszukuje pokoju niewyżej II. piętra, Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 92 908
Pokoju spokojnego, niekrepującego poszukuje pan, Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdw 92 909
Student szuka pokoju okolicą Grunwaldzkiej, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 922
Panienska poszukuje wspólnego taniego pokoju przy Strzeleckiej, Oferty Kurjer Poznański zdw 93 031
Pokoju stalego poszukuje emeryt, Oferty cena, Kurjer Pozn. zdw 93 942
Próżnego pokoju zaraz, Oferty Kurjer Poznański zdw 93 187
Czystego niekrepującego pokoju blisko uniwersytetu, częściowym utrzymaniem studentce od 1. 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 210
2 pokoi umeblowanych, niekrepujących poszukuje w centrum, Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 93 229
Pokoik czysty 25, okolica Jeżyce, Kurjer Poznański jw 2 146
13 LOKALE
Pracownia lub składnica do wynajęcia, — Wierzbiciec 31, mieszkanie 1. zdw 91 077
Ubikacje przemysłowe - handlowe 360 m. kw. podwórzu, Wielka 18, wynajmę całości częściowo, administrator, W. Garby 21, m. 8. zdw 92 126
Poszukuję składu z mieszkaniami 1 stycznia, Oferty Kurjer Poznański zdw 93 026
Skład duży z pokojem obok P. K. O. — Dąbrowskiego 4, oddaje gospodarz, zdw 92 835
Mieszkania 3 i 4 pokoje po 80 zł. Wiadomość p. Brodnicki, Pobiedziska, ul. Poznańska 13. Tw 698
Ubikacja handlowa z urządzeniem, Mleko Starego Rynku do oddania, — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 128
Ubikacja z zapędem elektr. do wynajęcia, Frankowski, Górna Wilda 111. zdw 93 144

Poszukuje dwóch ubikacji parterowych, I. piętro, śródmieście na mniejszą drukarnię z biurem, czynsz miesięczny do 80.—, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 308
Pokoik - biuro w centrum Poznania, parter, I. piętro od zaraz poszukiwany. — Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 93 450
Poszukuje jasnej ubikacji na warsztat, — Oferty Kurjer Poznański zdw 93 413
Warsztaty samochodowe garaże mieszkania dla szoferów wydzierżawie, Bitter, Auto-Garaże Dąbrowskiego 79. rw 3789
Ubikacje przemysłowe 140 m kw w całości lub częściowo wydzierżawie, Bitter, Dąbrowskiego 79. rw 3790
Ubikacje przemysłowe 180 400 i 1 000 m kw. nadające się na każde przedsiębiorstwo korzystnie wydzierżawie oddzielnie lub razem, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 93 328
Ubikacje garażowa względnie warsztatowa przy Starym Rynku oddam, — Karaś, Poczta 3. zdw 93 455
14 DZIERŻAWY
Piekarnia zaprowadzona zaraz do wynajęcia, Miłostaw Wlkp Wrzesińska, 16. zdw 92 707
Piekarni dzierżawę poszukuje zaraz wzrost do gospodarza, Władysław Olszewski, Strzałkowo pow. Wrzesińska, zdw 91 833
Dzierżawę wolnego budynku szkolnego z polem lub kłosa ewentl. odpowiedniego prywatnego poszukuje emerytowany nauczyciel, Oferty Kurjer Poznański zdw 93 052
6 placów tenisowych zimą ślizgawka przy ul. Grunwaldzkiej 3 do wydzierżawienia od 1. 1. 32 Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 846
Wydzierżawie 5 mórg z maszynami budynkami przy mieście Pleszewie, Staszak, Pleszew Propokowska 7. zdw 93 808
Warsztaty garaże, plac przy Mostowej do wydzierżawienia, Globisz, Kwiatowa 4. zdw 92 980
Skład w Inowrocławiu przy przynajmniej jednej ulicy nadający się na każdą branżę, nie drogo do wydzierżawienia, Oferty Kurjer Poznański zdw 92 997
Dzierżawę od 500 do 3 000 mórg, I. klasy, do oddania, Zgłoszenia poważnym refleksyjnym Kurjer Pozn. zdw 93 082
Lokale przem. - handl. wraz z biurami i magazynami położone w pobliżu Starego Rynku, ca. 640 m² nadające się na każde przedsiębiorstwo lub fabrykę w całości lub częściowo od 1. 1. 1932 r. do wydzierżawienia, Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 93 119
Skład kolonialny większym powiatowem mieście 6 lat wydzierżawie, objęcie 2 000, Sowiński, Poznań, św. Marcina 22. zdw 93 154/5
Gospodarstwo 130 mórg, 11 lat wydzierżawie, budynki murowane 4 pokoje kuchnia, objęcie 3 500, Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, telefon 18-97. zdw 93 151/2
Stajnia do wynajęcia, Kościelna 16. zdw 93 380
Pokoik na biuro najlepszy punkt św. Marcina do wynajęcia, Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 285
Skład rynek najlepszy punkt, 4 pokoje mieszkanie na wszelkie branże prócz blawatów i rzeźnictwa korzystnie wydzierżawie, Michał Suchocki, Pobiedziska, rw 3772
Dom mieszkalny z składem przy głównej ulicy Rynkowej w Krotoszynie z wjazdem, nadający się na każde przedsiębiorstwo, jest od 1 stycznia 32. do wydzierżawienia względnie sprzedam, Zgłoszenia przyjmujmie Stanisław Krystkowiak, Krotoszyn, Słodowa 8. nw 7510
15 UZDROWISKA
Krynica - Zdrój Sezon zimowy może każdy wesoło spędzić w pensjonacie „Giewont”, Pokoje słończne, ciepłe, kuchnia smaczna, obfita, ceny niskie, radio, fortepian, telefon, 10 dni podczas świąt zł 115. dw 1927
Willa „Orla” poleca pokoje ogrzewane z utrzymaniem 6.— zł dziennie, Dla kursów narciarskich niższa, Zgłoszenia przyjmujmie Russówna, Bukowina pod Zakopanem, Pw 9407-58,181
Zakopane - „Januszek” poleca pokoje ogrzewane z utrzymaniem Rychlickiej Kuchnia na masle, Pokoje odnowione, ładne, ciepłe, zdw 92 046

„Miłowody” Zakład przyrodolecznicy leczy nerwy i choroby wewnętrzne, ceny niskie, Poczta stacja kolejowa Obornik; Wlkp. dw 1611
Zakopane Pensjonat „Sienkiewiczówka” ul. Zamajskiego tel 277 Drowej Heleny Mrozowej poleca pokoje słończne, nowoczesne, urządzone, kuchnia wykwintna — ceny przystępne, np 1423
Zakopane Willa „Krystyna” vis à vis Bratostolu Drowej Borowskiej poleca pokoje czyste z utrzymaniem lub bez, ceny przystępne, zdw 90 745
16 OSOBLISTE
Rendez-vous któreśmy umówili odłożymy do czwartku w którym to dniu spotkać się mamy, aby kupić radioaparatus w firmie „Emka” na Wrocławskiej 30, Mała Titinka, Pw 9516-49,33
Unieważniam książeczke legitymacyjną, wystawioną na nr 10 734, Ireneusz Czchanowski, zdw 92 848
Blondynka w szarym płaszczu zielony kapelusik w towarzystwie 3 pań Pangrat 11, 12, godz. 14 prosi stażacy pod filarem w jasnym ubranku o łaskawą wiadomość do Kurjera Pozn. zdw 92 946
Blondynkę z Jeżyc o kilka słów Kurjer Poznański zdw 92 987 proszą Trzy gwiazdki
Panie które wysiadły z autobusu Kąsian-Wolszyn w sobotę dnia 5 b. m. o godzinie 12 20 w B. prozę o adres do Kurjera Poznańskiego zdw 93 906
Nagrody 50 zł kto wykryje złodzieja, który wykradł drzewa owocowe i mego ogrodu przy Aleji Żeromskiego, A. Wujec, Kraszewskiego 7. jw 2 134
Przystojna sekretarka poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 93 253
Zosia spotkamy się przed f-a Golisz, Wrocławska 32, tam będzie wystawa pięknych honbonierek, zdw 93 416
Kaziuchno przypominam o zakupieniu zabawek u Pogorzelskiego Wodna 7. rw 3785
21 ZGUBY
Inwalida wojenny Bolesław Wardacki z Poznania, ul. Jeżycka 38, zrabul w dniu 9. bm. książkę inwalidka, książeczke wojskowa i kartę inwalidową Ubezpieczalni Krajowej, Znalazcę uprasza się o zwrot wymienionych dokumentów pod powyższym adresem wzgl. przesłanie do Towarzystwa Pomocy Inwalidom Wojennym i Weteranom z r. 1863 Poznań, ul. Fredry 7, pokój 47, zdw 93 416/7
Zgubilem dnia 11. 12. papiery i legitymację kolejową, uczciwego znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem, Zgłoszenia Fabryczna 14, mieszkanie 4. zdw 93 184
Zegarek paskiem zrubilam platek 8, wyczerz św. Marcina, Szkolna, Stary Rynek, Pocztaowa wynagrodzeniem, Skarbowska 15 m. 7. zdw 93 234
22 ROZMAITE
Stroje fortepiany 5 zł, Focha 84. 9. zdw 92 530
Oddam dziecko na własne, Adres wskaza Kurjer Poznański zdw 92 542
Kto wyczyt robienia zdjęć normalnym aparatem filmowym? Oferty Kurjer Poznański zdw 92 540
Uniwersyteckie podręczniki kupuje, płaci najkorzystniej „Książka Antykwarij”, Woźna 12. zdw 92 814
Obiady smaczne dla inteligencji wydeje 80. Jadłodajnia Półwiejska 17. zdw 85 444
Znaczenie wypraw modne monogramy pierwszorzędnego wykonania Pracownia hafciarzka Majchrowicz, Poznań Wielkie Garbary 23 II. d. wejście z ul. Dominikańskiej, zdw 81 773
Podatkowe sprawy tanio! Poplińskich 7, m. 7. zdw 89 924
Akuszerka Kleinwichterowa Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego, 2 pierwsze piętro, lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego, zdw 76 644
Włosy kupię obciete, jaknajdłuższe blond i ciemne szatyn, Oferty z dość długim wzorem koloru i całej długości oraz wskazaniem wagi proszę do Kurjera Poznańskiego, zdw 92 234
Na zimę niezbędne suknie, kostiumy sweter, try impury pulowery wykonuje, przerabia „Tricot”, Szymańskiego 10, przy Świętokrzyskim, mieszkanie 12. Pw 9063-47,93

Chiromantka

40-letnia doświadczona praktyka przeprowadza przeszłość teraźniejszość i przyszłość z rąk i fizjognomii, grafologii, fotografii kart. Liczne podziękowania. Przyjmuje od 10-1 i od 2-3 wieczór. Franciszka Ratajczaka 15 m. 10. II pr. I wejście w Pałacu Apollo prawo. Zdz 93 166

Jasnovidz

Mobet, slynny Pewaka, metapsychografolog rozwiazuje wszelkie najtrudniejsze sprawy. Odsania przeszlosc, przyszlosc, charakter, ugodnienia mysli, uczucia, anonimy, falszerstwa, wlasnosci ciela. Wsiaznie skuteczne sredni we wszelkich niedomaganiach zyciowych zalatwiajac osobiscie lub listownie. Poznan Sw. Marcina 52/53. I. Zdz 93 227

Salon Mód "Halina"
Wielki Wazów 15 pierwsza willa Teatrem wykonuje elegancko garderobe damska. Zdz 93 173

Pracownia

szkieł (balowych) płaszczy, kolimatorów, wykonuje pierwszorzędnie zaraz. Zupańskiego 18, m. I. Zdz 93 177

Bonbonierkę

darmo przy zakupie 5,00 wydaje tylko fa. Golisz, Wrocławska 32. Zdz 93 445

Krawcowa

na wszelka prace oraz bielizne poleca się w domu i poza dom. - Półwiejska 23 m. 23. Zdz 93 403

Paniel

Gwiazdka się zbliża!
Zamówienia na suknie balowe, wieczorowe wizytowe przyjmują Salon Mód. sw. Marcina 34. II wykończenie pierwszorzedne ceny reklamowo tanie. Zdz 93 389

Obiady

0,75, 1 zł. Wierzbiciego 31a, parter. Zdz 93 382

Kuśnierka

dobra szyje taniej. Oferty Kurjera Poznański Zdz 93 363

Fotografie

portrety B. J. Pacheryscy Aleje Marcinkowskiego nr 8 Ceny umiarkowane. Zdz 1316

Zatelefonuj

nr 7880 i zapisz się na kursy samochodowe J. Piłkowskiego, Plotka Wawrzyniaka 28/30. Zdz 92 609

Książki

poszczególne dzieła i cała biblioteka kupuje, płaci najkorzystniej Książka Antykwarjat. Woźna 12 Zdz 92 314

Robaczywy

plamisty chory owoc albo jego zupełny brak oto skutki zanedbania spryskiwań Arbosolusum Nasze Arbosolusum Karbolinum niszczy wszystkie zimujące zarodki szkodników. Prospekt wysyłamy gratis. Fabryka środków do zwalczania szkodników Uniwersum Poznań ul. Grunwaldzka 27 Pw 8679-45-92

4,75 torebka damska
skórkowa elegancka 6,85 parasołeczki mocny 4,50 modny 3,55 elegancki jedwabny 11,85 pończochy męskie 0,85 prima 1,45 weta jedwabne 2,50 jedwabne 1,25 oryginalne Bembera 3,25 berety czeskie 1,35 modny welniany 1,60 nowość 2,90 reitzyr wlniane 3,90 pończochy zabawkami wielkim wyborze najkorzystniejszej zakupisz tylko Warszawskim Składzie Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. Zdz 93 106

3,50 koszula nocna
damska elegancka 4,75 jedwabna 11,50 dwienna 1,75 pantalon jedwabny 2,25 rypsose 2,85 wlniane 5,90 ciepłe trykotowe 1,85 pasek z gumami 1,35 czepki nocne 95 gr białonozne 0,75 paski lakowe modne 0,65 kozłowa skóra 2,25 największy wybór najtańszej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jądźwica Podbielska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. Zdz 93 102

Futra
damskie tanio. Skryta 15 mieszkania 5. Zdz 92 556

Srebrzenie - złocenie
papierosnie torebek alp, cubierze zastaw metalowych przedmiotów artystycznych - wykonuje Galwanizacja (M. Borczyk) Wielkie Garbary 4. Zdz 86 864

Kto
szyje bielizne męska? Zgłoszenia Kurjera Poznański Zdz 92 824

Lalki
naprawiam szybko i tanio Skład zabawek i tow. krótkich, Górna Włda 36. Zdz 93 295

Miły
pobyt „Paryżanka”. Półwiejska 30 Separatki - koncert. Zdz 93 367

Oddam
koncesję na wyszynk wódek wzgl. przyzwoite stanowisko kierownika z kaucją 5000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego Zdz 92 930

Futra
damskie różne poleca tanio. Pałkowska, Maszalska 7. I. Zdz 93 293

Chiromantka
dwójki kart kluzza, książki, astrologii, Szamarzewskiego 36, parter, prawo. Zdz 93 059 60

Akuszerka
Krajewska, Strzelca 2, przy pl. św. Józefa przyjmuję panie, udziela porady i pomocy położniczej. Zdz 93 220/21

Bielizne

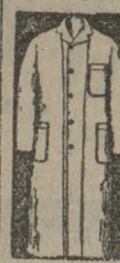
omska szyje tanio. Stankiewicz, Grobla 4 parter, lewo Zdz 92 972

Chłopczyka

przyjmuje na wychowanie. Zgłoszenia Kurjera Pozn. Zdz 92 938

Chłopca

2 1/2 miesiąca dobre rece na własne. Wodna 6 b. Karaśkiewicz, 0815 M.J.

4,90 złote
fartuch biały z rekawami, Płaszcz biały z rekawami od 5,90, płaszcz czarny z rekawami od 7,90, Płaszcz kolorowe stałe na składzie Płaszcz męski biały od 7,90, kolorowy od 8,90 Jazcka rzeźnicza biała dynka od 4,90. Bielizne z wodowa damska i męska w wielkim wyborze po znacznie niższych cenach poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań, ulica Wrocławska 3. Pw 0 843-48.156

Rysownika

lub rysowniczkę zdolnej poszukujemy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod Zdz 92 722

Bacznosci

wykonujemy dla wszelkiego rodzaju nóg cierpiących obuwie ortopedyczne. Maciejczak, Niegołewskich 3. Zdz 93 821

Indyjska Szkoła Widenia
Przenosząc się Rybaki 20 a. na ul. Strzelca 25, m. 8 Jądźwica Sowińska. Zdz 92 944

Obiady

smaczne, tanie. Abonentom taniej sw. Marcina 52/53. Zdz 92 991

Pracownia Gorsetów "Wanda"
Ratajczaka 27 parter. Gorsety na miarę. Pasy kotowe, gorsety do sportu. Pasy sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Naprawa gorsetów. Nocne damskie koszule. Zdz 92 024

Akumulatory
radiowe naprawiam nowa płyta 1,80 zł. Tomczak Fabryczna 35 b. Zdz 91 827/8

23 OZENKI

Panów

wykształconych na stałych stanowiskach przystojnych poznają matrymonijalnie - panny miłe, szlachetne również - wykształcone, nieświeżone Oferty Kurjera Pozn. Zdz 93 008; Szatynka 30, blondynka 35.

Która

pani do lat 25 pomoże przystojnemu awalerowi lat 27 do powiększenia dobrze prosperującego składu towarów krótkich. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia z fotografii Kurjera Poznański Zdz 92 263

Dwie panienki

szatynka, lat 22, brunetka, lat 25, średniego wzrostu, posiadające 2000 gotówki z braku znajomości pragną poznać panów, tylko rzemieślników. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 957

Wdowa

bezdzienna, posiadająca dobrze prosperujący interes i mieszkanie, poszukuje na tej drodze znajomości panów na pewnym stanowisku, celem ożenku. Urzędniczy do lat 50. Oferty Kurjera Pozn. Zdz 93 019

Poznan

pana do lat 30, w celu matrymonijalnym. Jestem blondynka, lat 24, mam urządzenie 2 pokoje i kuchnię i gotówkę na mieszkanie. Panowie urzędnicy, rzemieślnicy na stałej posadzie raczą laskawie skierować swe oferty do Kurjera Poznańskiego Zdz 93 280

Panna

lat 40, brunetka, sympatyczna, posiadająca własne mieszkanie, kompletnie urządzone, dla braku znajomości szuka męża. Oferty Kurjera Poznański Zdz 93 018

Kupiec

nadmłynarz kawaler 180 wzrostu, w średnim wieku, posiadający gotówkę 12 tysięcy zł. Ożeni się z panną inteligentną do lat 35, posiadającą własność skład lub odpowiednią gotówkę. Oferty uprasza o ile możliwe z fotografią, którą się zwraca pod Zdz 92 889 do Kurjera Poznańskiego.

Panna

okazała, 10 000 szuka bogatego męża. Zgłoszenia Kurjera Poznański Zdz 92 863

Wdowiec

starszy, urzędnik emeryt, bezdzietny z mieszkaniem 10 000 gotówki, szuka żony. Uczciwie bogobojne panny lub bezdzietne wdowy z własnym domkiem lub odpowiednią gotówką. Zgłoszenia Kurjera Poznański Zdz 92 896

Kawaler

w starszym wieku, samodzielny kupiec, przystojny, bez nalogu pragnie poznać celem ożenku pannę lub wdowę bezdzietną. - Majałek dla wspólnego dobra zadany. Oferty Kurjera Pozn. Zdz 93 228

Czterdziestoletnia

religijna, cośkolwiek gotówki pozna starszego pana lub wdowę celem ożenku. Oferty Kurjera Poznański Zdz 93 409

Zyczenie gwiazdkowe!

Kawaler lat 30, przystojny, samodzielnym rzemieślnikiem, szuka znajomości panny w celu matrymonijalnym, która z cośkolwiek majątkiem pomoże do powiększenia przedsiębiorstwa. Laskawe oferty pod 705 do ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, nr 7496

Kawaler

lat 28, przystojny, samodzielny rzemieślnik, szuka znajomości panny w celu matrymonijalnym, która z cośkolwiek majątkiem pomoże do powiększenia przedsiębiorstwa. Laskawe oferty pod 705 do ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, nr 7496

Kawaler

lat 28, przystojny, samodzielnym rzemieślnikiem, szuka znajomości panny w celu matrymonijalnym, która z cośkolwiek majątkiem pomoże do powiększenia przedsiębiorstwa. Laskawe oferty pod 705 do ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, nr 7496

Panna

lat 35, zgrabna z własnym mieszkaniem, sympatyczna pragnie poznać solidnego pana, urzędnika Polaka katolika, kawalera lub wdowę. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 92 816

Panna

o trzydziesto skromnie wychowana lubiąca dom i dzieci przystojna, pragnie poznać inteligentnego, męskiego w wieku do lat 50, na odpowiednim stanowisku w celu matrymonijalnym. Zgłoszenia Kurjera Poznański Zdz 93 809

Wdowiec

lat 50, poszukuje panny lub wdowę celem ożenku. Niewykluczone lekko ułomna. Majątek pożądany. Oferty Kurjera Pozn. Zdz 92 861

Przystojna

blondynka, wzrostu średniego, po czterdziaste, ładne 3 pokojowe mieszkanie, gospodarna nie dzisiejszych poglądów wyjdzie za szlachetnego pana stosownym wieku. Poważne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 92 947

Panna

średniego wzrostu, lat 30, inteligentna, przystojna, dobron charakteru wyjdzie za pana na stanowisku. Szczęre zgłoszenia do Kurjera Pozn. Zdz 92 948

Dla

panny lat 31, przystojnej, wykształconej muzycznej, posiadającej posag w gotówce i realnościach 200 000 złotych, poszukuje odpowiedniej partii. Plot. Mrówka Ostrów (Wlkp.) Kościuszki 2 Zdz 93 911

Brazylijanin

w Rio de Janeiro, kawaler lat 24, inteligentny przystojny, materyalnie niezależny, władający kilkoma językami, z polskiej rodziny, który przybywa wkrótce zwiedzić Polskę, pragnie się ożenić z przystojną Polką, panną do lat 20. Zgłoszenia Mrówka, Ostrów, Kościuszki 2. Zdz 93 074

Panna

lat 25, krawcowa, posiadająca mieszkanie, 5 000 gotówki wyjdzie za mąż. Biuro „Przyszłość”, Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedź. Zdz 93 297

Biuro

Rekord umiejętności pośredniczy w sprawach matrymonijalnych. - Sakrbowa 15 telefon 40-18. Zdz 93 120

Kupiec

lat 27, na kierowniczym stanowisku, pozna panna z gotówką 5 000 zł. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia Kurjera Poznański. Zdz 93 286

Panna

lat 19, posag 70 000, wyjdzie za mąż. Biuro „Przyszłość”, Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedź. Zdz 93 296

Kawaler

przystojny niezależny brunet pełen sił męskiej, szuka pani również niezależnej. Cel matrymonijalny, możliwym wyjazd do Zakopanego lub Szwajcarii. Dyskrepcja zapewniona pod słowem honoru. Oferty Kurjera Poznański Zdz 93 277

2' SZUKA

Szkoła tańców

Mikołajczak - Kledecka Poczta 29 Kurs zł 10. Pw 9333-47.72

Rodowity Anglik

świeżo przybyły udziela lekcji prywatnych i zbiorowych języka metoda przyspieszona. Zgłaszać się ul. Mickiewicza 23 mieszk. 6. Zdz 92 167

Szkoła Tańców Antoszewskiego

rozpoczyna nowe kursy - Ceny niższe Zielona 3. Pw 9 057-48.41

Wadliwej wymowy

(dykcji) deklamacji, oraz reżyserji w towarzystwach wyucza tanio były dyrektor teatrów polskich Jan Lange Kantaka 1, III, front 3-5. Zdz 92 181

English lady

gives lessons conversation Apply Kurjera Poznański Zdz 90 650

Szkoła tańców Modernistycznych Średzińskiego

ulgowy kurs rozpoczyna Strzelca 8. Zdz 92 750

Angielskiego

ucze. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 91 872

Doktorat

całkowite studia akademickie we wszystkich dziedzinach wiedzy. Po ukończeniu studiów dyplom uniwersytecki. International Academic Office. Boite postale nr 524 Bruxelles (Centre) Belgja. Zdz 1622

Tańców

nowe komplety rozpoczynają Wituszkowscy, Ratajczaka 9. Pw 8691-53.62

Francuskiego

do 8 klasy kto przygotowuje panię. Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 888

Do matury

z matematyki i fizyki przygotowuje. Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 880

Udziałem

lekcyj angielskiego, Plac Nowomiejski 6a parter. Zdz 92 870

Szkoła tańców

Ba'łmistrza Szuczka Dom Rzemieślnicy, ulica Ratajczaka. Zdz 92 858

Kursy tańców

Gwarancja wyczenia Szczerkówny Zgłoszenia, zapisy każdego czasu Rzeczypospolitej 9, I, piętro. Zdz 92 917

Kto

wyuczy niemieckiego gruntownie? Warunki Kurjer Pozn. Zdz 92 916

25 MUZYKA

Pianino

do ćwiczeń lekcji muzyki. - Młyńska 3, m. 8. Zdz 91 157

Skrzypaczka

zespółowa (cukiernia) wolna 1-go stycznia (Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 294

Fortepian

bardzo tanio do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjera Pozn. Zdz 93 029

Pianista

salonowo-dancingowy absolutnie pierwszorzędny muzyk i kompozytor, znany z popularnych utworów, zmiany natychmiast posadę. Oferty Kurjera Pozn. Zdz 92 845

Duet

pierwszorzędny wolny. Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 819

Pianino

do ćwiczeń i lekcji muzyki. Jezulicka 8 (przez skład). Zdz 93 032

Skrzypaczki

poszukuje Posada zaraz Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 939

Harmonje, Kontrapunkt

kompozycje udziela Józef Herrmanns, Kopernika 4, front miesz. 6. Zdz 93 487

Kwartet

tyło utrzymanie bez mieszkania, podanie gazy i fotografii Kawiarnia Rawicz, Rynek 8. Pw 9 550-53.219

26 ROZRYWKA

Kino „Tęcza“

wyświetla Królów bez korony. Zdz 93 292

Kino „Aurora“

Karkołomny pościg. Zdz 93 362

Kino ROXY

Anny Ondra Szansonistki. Zdz 93 443

27 SZUKA PPACY

ogłoszenia do 30 słów dla poszu kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej rzeczi cenę drabnych

Służąca

z gotowaniem do wszelkiego szuka posady. Oferty Kurjera Poznański Zdz 93 036

Bielizniarka

młodsza potrzebna Zgłoszenia przedziałek, Szyperska Słowackiego 10. Zdz 93 215

Młodsza

wpracowana siła biurowa - maszynistka pierwszorzędne świadectwo, dobre referencje, poszukuje posady. Pensja umiarkowana. - Oferty Kurjera Pozn. Zdz 93 125

Małopolanka

(sierota) lat 20, szuka posady cokolwiek gotowaniem od 1. I - Zaufana. Oferty Kurjera Pozn. Zdz 93 083

Pracznka

szuka prania w lepszych domach. Oferty Kurjera Pozn. Zdz 93 087

Służąca

(sierota) poszukuje od 15. posady. Oferty Kurjera Pozn. Zdz 93 004

Posady

książkowej maszynistki poszukuje w majątku Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 214 5

Syn

wdowy wojennej pragnie wstąpić w naukę jako elektromonter. Laskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97. Zdz 93 420/21

Leśniczy

naństwowy lat 32 wszechstronnie obeznany w działach leśniczym szuka posady od 1 stycznia lub 1 kwietnia. Na życzenie stawia kaucję Oferty Kurjera Poznański Zdz 92 193

Osoba

inteligentna nawkrót uczciwa i sumienna z kilkoletnią praktyką dobrem gotowaniem poszukuje posady zaraz lub później jako gospodynii zarządczyni. Laskawe oferty Kurjera Poznański Zdz 92 706

Posługaczka

z szyciem szuka posady Oferty Kur

Bez ogłoszeń martwa buda!

Pełno klienteli

po jednym OGŁOSZENIU!

zw 12 058/9

Gospośia
sumienna, oszczędna zna kuchnie obywatelską, zajmie się gospodarstwem domowym. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 325

Ogrodnik
kawaler lat 29 dziesięć lat praktyki, dzielny i sumienny, obeznan dokładnie w galezi swego zawodu, poszukuje posady od 1 stycznia 1932 najchętniej w majątku. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 93 388

Pomocnik leśny
zarazem wykwalifikowany ogrodnik poszukuje posady w większych lasach za niskim wynagrodzeniem. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 93 387

400 zł
dam temu kto wyrobi posadę studentowi. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 468

Prasowaczka
szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 470

Inteligentna wychowawczyni
Polka poszukuje posady do dzieci chętnie wyjedzie. Łaskawe oferty Lwów, Kurkowa 29, Jądwiaga Kata zdw 93 473

28 WOLNE MIEJSCA

Gospodarz
kawaler, z kaucją lub gwarancją rodziców do nadzoru i pracy w średnim gospodarstwie potrzebnym od 1. I 32. Zgłoszenia Ordynnik 2 2125

Potrzebny
praktykant do księzkowości i rachunkowości. Zgłoszenia z życiorysem i odpisem świadectw na leży kierować do Kurjera Pozn. zdw 93 235

Podróżujących
do odwiezania składów kolonialnych na prowincji przyjmie Ernest Joško. Król. Huta Plac Matejki 3. zdw 93 474

Służąca
zdrowa silna, znająca gotowanie potrzebna od 15. Profesor Opatowicz, Strzelecka 3, m. 9. zdw 93 393

Służąca
młoda, milej powierliwość, z gotowaniem do wszystkiego potrzebna do poedymszej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 169

Kasjerka
do lat 20 na czas gwiazdkowy może się zgłosić od 6-7 Hurtownia Porcelany Wroniecka 24, podwórce. zdw 93 458

Pokojowa
bardzo dobrymi świadectwami, sztywnym prasowaniem do wili Poznaniu. Zgłoszenia Wrocławska 31, mieszkanie 4. zdw 93 459

Domokrączy
mający styczność z rolnkami zechcą podać swój adres. Duży zarobek. Zgłoszenia pod adres „Par” nr. 472. Pw 9 001-472

Chcesz
otrzymać posadę? Naucz się pisać na maszynie „Remington”. Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I. piętro. Pw 9409 48.179

WINA gronowe

HIPOLIT ROBIŃSKI

Poznań, Św. Marcin 23. Tel. 17-87

KONIARI

Pw 9 572 49.226

Praczką
nawskroś uczciwa, zaufana, do brze poleciona szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 157

Bielizniarka
pierwszorzędna, poszukuje posady szycia, reparacje, poza domem domu. Wodna 19, m. 8. zdw 93 100

Na Gwiazdkę
Zabawki, gry towarzyskie (tysiące rodzaj) i wszelkie inne ozdoby choinkowe, galanterię papierniczą, wyścianki, książeczki obrazkowe i wiele innych poleca **FR. SZYMAŃSKI**, ulica Pocztowa 31. **Na wszelkie zabawki 100% opustu.** **Na lalki 10-26% opustu.** P. T. Stowarzyszeniem Dobroczynnym specjalny opust. Pw 9 517-49.1

Poszukuje
posady jako gospodarz rolny. Oferty Kurjer Poznański rw 8792/3

Służąca
uczciwa z gotowaniem możliwie do starszych państwa poszukuje miejsca. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 93 320

Inwalida
wojenny stolarz szuka pracy. Wykonuje polewanie mebli oraz wszelkie naprawy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań, Fredry 7 pokój 47, telefon 39-97. zdw 93 418 9

Panienka
młoda, inteligentna, z porządnej rodziny, posiadająca dobra praktykę oraz kilkoletnie, pierwszorzędne świadectwo, znająca również szycie, szuka posady do dzieci ewentualnie innego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 245

Osoba
lat 30, oszczędna, zajmie się gospodarstwem dom. także wychowaniem 1-2 dzieci lub w składzie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 288

Dziewczyna
młoda, uczciwa szuka miejsca od zaraz do wszelkich prac domowych z gotowaniem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 93 273

TYLE PRAKTYCZNYCH PODARKÓW GWIAZDKOWYCH

można w dzisiejszych czasach tanio kupić tylko u

CZEPCZYŃSKIEGO

Stary Rynek 8

Specjalnie polecam Artykuły perfumeryjne i ozdoby choinkowe.

Pw 9 496/7-49 612

Krawcowa
na płaszcz suknie szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 364

Młodszy
pomocnik branży kolonialnej poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 175

Stała
posadę dam pani za pożyczkę 500-600. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 318

Pokojowa
czysta, do dużego domu od 15. bm. potrzebna. Pocztowa 23, m. 7 zdw 93 335

Bacność
Panowie i panie z każdego stanu, handlarze i domokrączy otrzymać mogą przez reklamowanie bezkonkurencyjnych artykułów miesięczną pensję od 100 zł zwyż. Zgłoszenia pisemnie: do B. Szyler, Mysłowice, ul. Polna. Na koszty administracyjne porto dołączyć. Tw 712

Pewny zarobek
dla ruchliwych i obrotnych przy wielkiej akcji propagandowej w całym kraju połączonej z kolportażem aktualnego i sensacyjnego wydawnictwa „Poszukiwani organów” na wszystkie miasta. Oferty pisemnie pod „Plebiscyt” kierować do Biura Ogłoszeń „Pap” Warszawa Marszałkowska 95. nw 7490

Sekretarza
biegłego (ewent. byłego) urzędnika sądowego) przyjmie adwokat Baranowski, Aleje Marcinkowskiego 25. zdw 92 900

Pewny i stały zarobek 11
dla pań wymownych z kaucją, 21 zł na artykuł niezbędny w dziedzinie krawiectwa i kroju. Zgłoszenia od 10-14 Św. Wojciecha 14/15, II. mieszkanie 8. Zofia Scholerowa. zdw 92 92 897

10 000 zł odszkodowania
kto udowodni że nie zarobił 3 000 miesięcznie rozpowszechniac patentowany sezonowy wynalazek amerykański. Miejscowość oraz zawód obojętne. Generalni reprezentanci poszukiwani. Pospieszne zgłoszenia „Argentur”, Warszawa, skrytka 540. Pw 9 136-62.384

Energicznych agentów
(akwizytorów podróżujących) na wszystkie powiaty Polski poszukuje poważna firma handlowa. Oferty z referencjami do „Par”, Katowice, sub. „Wysoka prowizja”. Pw 9 520-71.135

Poszukuje
pokojowej na wieś. Zgłoszenia 15 grudnia. Pieniążkowa Poznań, Hotel Britania, pomiędzy 3-5 po poł. Pw 9550-63.633

Poszukuje
od 1. 4. urzędnika gospodarczego kawalera z dłuższą praktyką na majątek 500 ha pod plugiem w Wielkopolsce. Kopje świadectw, których nie zwracam adresować do Kurjera Pozn. zdw 92 929

Nauczycielka
z francuskim, dyplomowana wychowawczyni ewent. nauczyciel poszukowana na wieś. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 290

Magister (tra)
farmacji lub elew (ka) potrzebny od 1. I 32. Mieszkanie z utrzymaniem poza domem. Zgłoszenia z referencjami i podaniem pretensji do Apteki Miejskiej i Szpitala w Rawiczu Wlkp. T. Teski. dw 1892

Akwizytor (ów)
we wszystkich miastach do sprzedaży artykułu pierwszej potrzeby w każdym domu, biurze, lokalu, szkole, szpitalu i urzędzie przyjmują na wysoką prowizję. Dom Handlowy Abank Kołaczkowski i S-ka. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15. zgłoszenia 8-10 godz. Pw 9532-49.204

Apteka
w Poznaniu poszukuje współpracownika oraz praktykanta (ki). Zgłoszenia z podaniem warunków referencji Kurjer Poznański zdw 92 762

Pomocnik
piekarski z kaucją 200 zł potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 985

Parkietówki
przystojne na pensję, procent potrzebne zaraz. „Paryżanka” Półwiejska 80 zdw 92 923

Młodszej
posługaczki z praniem od 10-4 poszukuje. Sobczak Jezuitka 9 zdw 93 036

Służąca
z dobrem samodzielnym gotowaniem, zupełnie zdrowa i czysta od 15. Staszica 5, mieszkanie 9 (Jeżyce). zdw 93 157

Dwie
dzielne ekspedjentki branż rzeźniczej zaraz. Zgłoszenia w poniedziałek od 4. Wierzbicice 23 zdw 93 139

Krawcowa
pierwszorzędna duża praktyka szwalniach miarowych potrzebna. Świadectwa. „Femina” Fredry 3 zdw 93 345

Dziewczę
do dziecka potrzebne. Piekary 7, Hołka. zdw 93 324

Dziewczyna
młodsza najchętniej wiejska potrzebna 15. Liedke Półwiejska 7 m. 9. zdw 93 292

Bambosznika
potrzebuję. Karasiewicz, Górna Wilda 90 zdw 93 282/3

Służąca
zaraz. Woźna 14 b. Ceglowska, rw 3795

Panna
która samodzielnie umie się zająć dziećmi, religijna, dobrze polecona, znająca szycie i sumienna potrzebna od 15 grudnia. Zgłoszenia: Szymański Hurt. Papieru, Poznań, Pocztowa 31. Pw 9548-49.140

Służąca
z gotowaniem Pocztowa 16 Swoniński. zdw 93 161

Maszynistka
biegła, inteligentna, obeznaną z pracami w kancelarii adwokackiej może się zgłosić. M. Chmielewski, adwokat Plac Wolności 10. zdw 93 306

Przytułek
znajdzie uczciwa, starsza osoba za lekką pracę. Zgłoszenia Piotra Wawrzyniaka 3. prasownia. zdw 93 248

Służąca
do Wrześni. Zgłoszenia Kraszewskiego 24, mieszka 5 zdw 93 2140

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Mokra 12. zdw 93 146

Bufołowa
potrzebna. Restauracja „Oaza” Dąbrowskiego 53 zdw 2 152

Uczennica
inteligentna do salonu kapeluszy damskich. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 335

Posługaczka
uczciwa, pracowita z praniem i prasowaniem potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 178

BRYLANTY

Piękne duże. Sprzedam tania. Butony, Pierścienie, Broszki, Bransoletki. Łaskawe zgłoszenia Słowackiego nr. 21, m. 3. zdw 12 268

Blacharz
3 000 zł do spółki zakład zaprowadzony na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 064

Wymownych
agentów (agentek) do rozpowszechnienia nowości po składach (duży zysk) od 4-6. Adres Kurjer Poznański zdw 93 237

Kierowniczką
do śniadalni i winiarni potrzebna z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 955

Dzielną
prasowaczka na sztywną bieliznę potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 079

„Madeleine”
Hermone” nowy aparat prof. Spuhla prócz innych najnowszych metod pielęgnacji skóry kobiecej stosuje pierwszorzędny (Gabinet Racjonalnej Kosmetyki „Madeleine” dr.owej Magdaleny Poznańskiej) — Ustawienie zmarszczek i wszelkich wad cery. Dożadne upiększenia — Barwienie włosów. Trwałe przyciemnienie brwi. Wykwintna Maniure — amże doskonałe kremy, płyny kosmetyczne pudry „Madeleine” z fachową bezpłatną poradą. Ratajczaka 29 tel. 54-37 zdw 91 449

Kursy handlowe Tadeusza Preissa

w Poznaniu, ulica Fr. Ratajczaka nr. 29

Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Tygodniowo 30 lekeyj.

Nowe kursy 4-go stycznia 1932 roku.

Wpisy o godz. 9-1 i od 3-6. Prospekty na żądanie. dw 1 887

Dziewczyna
uczciwa szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 148

Prasowaczka
poszukuje prasowania i prania w dom i poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 973

Krawcowa
przystojna z mieszkaniem wyprawa pozna pana na stałe posadzie. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 351

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 158

Portjer
poszukuje posady, zna się na wszelkich instalacjach, ogrzewania. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 162

Młodsza
poszukuje posady całodzienną z praniem, 25 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 174

Meżatka
młoda w krytycznym położeniu poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 93 426

Krawcowa
szuka posady poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 429

Drogerzysta
pomocnik lat 24 z dobrymi świadectwami, któremu nie zależy na pensji poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 439

Gospośia
religijna, zaufana, gotowaniem, do wszystkiego zaraz lub 1. szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 404

100 zł
dam temu kto da lub wskaże inteligentnej panience stałą posadę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 231

Magister farmacji
1½ roczna praktyka, znajomość języka niemieckiego, poszukuje posady najchętniej Bydgoszcz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 93 185

J. FRAGET

SREBRNO PLATYNY

POZNAŃ

PLAC WOLNOŚCI 11.

Poleca

po **CENACH ZNACZNIE ZNIŻONYCH** na niektóre fasony sztucy i galanterji, **DUŻY WYBÓR UPOMINKÓW GWIAZDKOWYCH**

rw 12 285

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Kawiarenka”

Aurora: „W matni szpiegów” i „Pięć dni strachu”

Colosseum: „Szalone przygody zdobywcy serc”

Corso: „Szlakiem hańby”

Edison: „U rogu szczęścia”

Harja: „Władcy miłości”

Kapitol: „Gniazdo miłości”

Metropolis: „Skandal w małej rezydencji” oraz rewja „Niech żyje życie”

Nowości: „Dzieweczka z pudełkiem”. Na scenie rewja „Hallo! Tu Nora Ney”!

Orzeł: „Pieśń Caballerra”

Odeon: „Maciste w piekle”

Renaissance: „Świat nocy”

Roxy: „Szantonistki”

Słońce: „Powrót do życia”

Tęcza: „Królowie bez korony”

Wilsona: „Milczące usta”

Magister (tra)
farmacji lub elew (ka) potrzebny od 1. I 32. Mieszkanie z utrzymaniem poza domem. Zgłoszenia z referencjami i podaniem pretensji do Apteki Miejskiej i Szpitala w Rawiczu Wlkp. T. Teski. dw 1892

Akwizytor (ów)
we wszystkich miastach do sprzedaży artykułu pierwszej potrzeby w każdym domu, biurze, lokalu, szkole, szpitalu i urzędzie przyjmują na wysoką prowizję. Dom Handlowy Abank Kołaczkowski i S-ka. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15. zgłoszenia 8-10 godz. Pw 9532-49.204

„Madeleine”
Hermone” nowy aparat prof. Spuhla prócz innych najnowszych metod pielęgnacji skóry kobiecej stosuje pierwszorzędny (Gabinet Racjonalnej Kosmetyki „Madeleine” dr.owej Magdaleny Poznańskiej) — Ustawienie zmarszczek i wszelkich wad cery. Dożadne upiększenia — Barwienie włosów. Trwałe przyciemnienie brwi. Wykwintna Maniure — amże doskonałe kremy, płyny kosmetyczne pudry „Madeleine” z fachową bezpłatną poradą. Ratajczaka 29 tel. 54-37 zdw 91 449

NASZA SŁYNNA RODACZKA

Pola Negri

UŻYWA STAŁE

SNIEG TATRAŃSKI

DO NABYCIA w APTEK., DROG. i PERFUMERJACH

Humor zagraniczny

— Basju, żoneczko droga! Ty coś przedemną ukrywasz!...

(London Opinion). S. F.

Przedpłata na grudzień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. 4.00, w agencjach w mieście 4.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 5.01 kwartalnie 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce 4.00, w innych krajach 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłek w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. filja Stary Rynek 2305. — P K O Poznań nr 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowej do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 w stróżach do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11. większe dłuższe według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tytuł) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrucowania, wydawnictwo nie odpowiada.